

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897-1932.

1935 Szerda, 1935. december 25.
289. szám.

Milliók a kereszten

*Az Aradi Közlöny számára írt
Földművelés*

A huszadik századnak ezen a mai, komor fényekben bontakozó karácsonyán sóvárogva keressük az ünnepek aranyló napját, a lélek zöldülő vetéseit, a hit éneklő tengereit... az örömet, a békét, a megváltott embert. Krisztus születésének napján joggal áhítozunk örömré, békére, győzelemre, hiszen az Ur, aki szenvedett, aki a legnagyobb szenvedő volt a földön, az életet szerette. Székesfehérvár nagy püspöke, Prohászka Ottokár mondta egyszer, még a béke éveiben: „A szenvedést szeretni nem lehet, a szenvedést csak gyűlölni lehet, mert a szenvedés a mi ellenségünk, semmiféle élet nem szereti a szenvedést: a tűz nem szereti a vizet, az öröm nem szereti a szomorúságot, az ember sem szereti a but, a balt, a kínt, a halált”. Harminc esztendővel ezelőtt prédikált így Prohászka... és milyen harminc év telt el azóta! Készülődés a háborúra, háború és szakadatlan háború. Azt mondta a Megváltó: „Én vagyok az élet, ti vagytok a sírásók: én élni, ti ölni, én éltetni, ti temetni tudtok!” Ezt mondta akkor, amikor a „forma servi“-t, a szolga alakját, a küzködés, a szürkeség, a megalázottság, a test, a kinlódás, az üldöztetés ruháit aggatta magára. Mit mondhatunk ma? Lelkünk felszabadulásra, ünnepre vágyódik, de hiába nyitózik, mindenfelé bilincsek polipjai kötözik, huzzák le a rögebe. Szemünk ünnepi fényt keres, de pislogva hunyorog, hiszen golgoták és keresztek takarják el az eget. Mint egykor az öreg Péter és az ifjú János ináiban, a mi izmainkban is duzzad az élet vágya és ereje, de megindulunk, tántorogva botorkálunk, mert mindenfelé nyílt és titkos sírokba ütközünk.

Keresztre feszített világban élünk. Sirunkra minden jeruzsálemi sziklánál súlyosabb terheket görgettek. „sápadt és véres” testünkre pecsétet ütöttek és a sírnál a világ nagy válságának katonasága áll őrt. Keresztfeszített emberek vagyunk. Nézzenek szét nyíltan és rettenjenek meg végre a látványtól! A keresztek közt ott kinlódik a tisztaság kereszti; a becstelenség, a ravaszság feszítette meg. Kereszten vonaglik a tehetség; testébe a romboló dilettantizmus vert szögeket. Kereszten fetreng a tisztaság; odakötözte a hitványság, a megalkuvás, a komiszkodás, az acsarkodás, Kereszten sir a szegénység, odaszögezte a kapkodó mohóság. És milyen tömeg vonaglik a jajgató keresztek alatt! Ott kinlódik a rettenetes szegénység, a kiszorultak, a kismimizettek, a kifosztottak megszámlálhatatlan hadserege. Ott sápadoznak a gazdagok, a tehetősek is, akik reszkető kézzel dugdossák aranyait és bankjegyeiket, bizonytalanná vált értékeiket, melyeket napról-napra öröl az idők malma. Véres könnyeket sir a béke, az engedékenységek; a testvéri érzés némaságra

kárhóztatva fuldokol. De saját testébe harap a barbár erőszak is, mely egyéni sorsokat, napl problémákat, emberi jövőt ököllet szeretne megoldani. És milyen ordítás, milyen rohanás, milyen nagyképű fontoskodás dühöng a modern keresztek körül! Mennyi üres szó, mennyi hiabavaló konferencia, mennyi kulisszalogatás, mennyi dadogó frázis! Gazdasági verseny, faji kérdés, egyenjogúság, nyerstermény, preferencia, kontingens, kliring, imperializmus, statusquo, szerződés... mit jelentenek e szavak? Mi egyebet, mint hazugságot, gögőt, dölyföt, teheségtelenséget, gyűlöletet, uralkodni vágyást, a bírás és hatalom rögeszméit, kegyetlenséget, megalkuvást, terrort és barbarizmust... istentelenséget! A nagyrémű huszadik század, mely nagyszerű tárlalmányokkal gazdagította az életet, új rabságba vetette az embert. Rabszjára, a pénz és hatalom, az erőszak és kegyetlenség rabszjára fűzte a földet, a munkást, a kereskedőt, az iparost, a tisztviselőt, az író, a művészt, a lelket s még ebből a rabságból is tehetetlen tehetetlenséggel zárja ki az életbe kívánczó új nemzedéket, az ifjuság nagy tömegeit. Kegyetlen kör! Bent félelem, lemondás, sápadt

és vérző keresztek, kint némán izzó, egyre elkeseredettebb, egyre morajlóbb vágyódás. Mit segít a politika? Borogást rak a töviskoszorus fejére, melyet ő koronázott meg gyalázatos fájdalommal. Mit segít az államférfiúi és közgazdasági bölcsesség? Évtizedek óta tanácskozik, számol, ágyut gyárt, municiót rendel és helyet készít újabb tízmillió halottnak. Mit segít a tudomány? Házat épít, melyet majd rommá lönek, gázt kotyvaszt, melyet majd emberrel etetnek, sebet varr, melyet az ő segítségével is szagognak rángatózó emberi testeken. Mit segít a bölcseség? Tépeldődik az anyag és lélek titkán, rövidlító teleszkópjait a csillagos égnek szegzi, keveri a fogalmakat, a szavakat és ugyanazzal a parvenü erőszakkal, mely új barbarizmust teremtett, kiforgatja az egyszerű igazságokat, hogy naponta egy-egy új keresztrejtvénnyel csábítsa a hamis jelszavak drótsövényben kapálódzó tömegeket. És mit segít az irodalom, a művészet? Valaha az álmok titkát hordozta rejtélyes hangjaiban és szívrávnáló színeiben, ősi élmények és láthatatlan jövődök hihordója volt, szentek, bölcsék, lelkesek megnyilatkozása; ma szívzaggatóan sokszor árulja el az embert, hogy muló erőket szolgáljon, magánügyeket fütörösszen és ipari hétköznapokon robotoljon. Ordít a reklám és keresztre kényszerül az érték; hóból a dilettantizmus és elvonul a tehetség; öklöt rázza a

Isten gondot visel

Az Aradi Közlöny számára írta:

Borosgyöze

historicus művész

Álmodunk álmodunk. Csillagok kápráztatják szemünket. Vannak csillagok fent az égen. Vannak lent a földön. Ezek az égiek visszasugárzó. Ami hajdan babona volt, ma bizonyítani tudják, hogy a bolygók átalakító hatással vannak a földi lényekre.

A karácsony ünnepén megtelik a családi hajlék fénylő csillagokkal, hogy a gyermekek öröme káprázatos fényvel legyen földszitve. Az öröm boldogságot áraszt szét. A mosoly a lélek fölmagasztaltságát vetíti az arcokra. A szemben, az arcon csillag tündöklök.

A csillag megáll a ház fölött s a vándor látja, hogy még mindig van boldogság a földön a jó akaratú emberek között.

A karácsony keresztény csillaga Jézus,

kinek hódol kelet, nyugat, észak és dél. S milyen pompás elgondolás, hogy a Jézus csillaga elvezérli ama házhoz az ember világ bölcséit, tudósait, urait és szegényeit, ahhoz a csillaghoz, aki lön az emberiségnek boldogság, szentség és váltság.

Jöjjetek keresztények, fogadjuk keblünkre Jézust, akinek evangéliuma szeretet, békesség, jóakarát és megbocsátás.

Jöjjetek, bánjuk meg bűneinket, feledjük el bántalmainkat, emeljük föl reménységünket, mert a reménység soha meg nem szegyenit.

Isten gondot visel s minél nagyobb a vesztély, annál közelebb van az isteni gondviselés.

Lelkek késlekedő találkozására

Ar. Aradi Közlöny: 1917. 21. sz.

Bányász

Világválság van. Gazdasági válság mindenfelé. A háborus évek szörnyű pusztításai önmagukat bosszulják meg.

De nem csak az ekrazitok, a zárótüzek, a torpedók és alkák milliárdos pusztításai bosszulják meg magukat, de a háboru utáni évek gyűlölködő örületei is. A háborus gyűlölet, amely tovább élt. Az új béke gyűlölségében megbosszulja magát ma az, hogy a világháboru utáni béke csak papiros-béke lett, nagy, szent megpecsételt és sok biztosítékkal megerősített és aláírt béke, — hogyne. — de lelkibéke, az nem jött. Kiengesztelődés, bizalom sehol. Azok a kezek, kik páronként összefogtak a békeokirat fölött, nem megértésben, megbocsájtásban, nem felejtésben és nem jóakarásban markolták meg egymást, hanem bosszuvágyban és bizalmatlanságban.

Örök leigázás és örök lázongás, ez az a jel, melyet mint az eredendő bűn kárhözátbillogát a háboru utáni világ a homlokán visel.

Az a felfokozott gyűlölség és sovimizmus, mely a harcolók szükségszerű lelkiállapota. — ok és okozat ez egyaránt, — nemcsak tovább eleven maradt, de mint fertőző méreg, mind mélyebben szűrődött be a társadalom minden rétegébe, folytonos küzdelemre, egymás elleni küzdelemre ösztökélve, kényszerítve a társadalom egyes rétegeit, a különböző faj, nyelvű, vagy vallású embereket és nem etnikai, még nem is gazdasági okból, hanem pusztán a gyűlölség miatt.

Ahelyett, hogy a világháboru szörnyű romjait vállvetett akarattal, minden erő összeöngyűléseivel törekedtek volna újjáépíteni, ahogy a hangyák a szertehányt hangyabolyt, minden nép, minden osztály és mondhatnám: minden egyén csak egyedül magára gondolt.

És az emberek elzárkoztak egymás elől. Mindenfelé tilalomfák. Soha annyi vámso-rompó nem falazta el a forgalmat, mint ma. Soha annyi lelki sorompó nem választotta el az emberiséget.

Annak a folyton terjedő európai nyomor-
nak, mely mint valami szörnyű acél-satu, megmarkolta a világot, talán annak hatása segíthet rajtunk. A gazdasági kényszer könyörtelen. A szavát meg kell érteni és követni kell. De nem a luxusautó, a selyemruha, az ékszer, a párisi parfüm, az angol szövet a fényűzés. Van nagyobb és drágább luxus ezeknél.

Fényűzés a gyűlölség is.

Talán a legdrágább.

A legdrágább, mert ez tartja fenn a dreadnoughtokat, a milliós hadseregeket, a vámháborukat, a gyilkos fegyverkezési versenyt. De ez zár ki a közös munkából sok-sok embert is, sok-sok tehetséget, tudást, ismeretet, ez zárja el az egymás segítségétől, ez fecserél sok-sok tehetséget egyik oldalról és másiktól is, egymás elleni harcra, támadásra és védekezésre.

Nem tudom, de úgy érzem, mintha ennek megérzése, belátása mindennek ellenére is itt-ott mégis jelentkeznek.

Mintha nemcsak a nagyoknál, a hatalmasoknál, de a kicsiknél, a szegényeknél, az élet egyszerű szolgálójánál. Mintha a nyomorgás szörnyű tanítása alatt az a gondolat terjedne mindenek ellenére lassan-lassan, hogy ne egymás ellen, de egymással, hogy vállvetve, egvütt...! Hogy ne kérdezzük, mi a te anyanyelved, mi a te vallásod, többségi vagy-e, vagy kisebbségi, ur vagy-e, vagy napszámos? A nyomor nagy nivelláló ereje mind jobban eltünteti, le-

rontja azt a sok válaszfalat, amely oda-tornyosult ember és ember, egy föld, egy ország, egy város és egy falu lakosai közé.

Ha megtalálnák egymást a lelkek, ha eldobnák a gyűlölség luxusát, ha összefognak földrészek, országok, nemzetek és népek, ha összeölekeznenek egyetlen nagy emberi érzésben, akkor ebből a világnomorból tán világ-megváltó béke fehér karácsonyfája terebélyesedne fölénk. Egész kontinensek békéje nem utópia, többször már megvalósult a történelem során, különböző nevek alatt, vagy névtelenül, — de valóságban. Volt egykor „Pax Romana“, keresztény időkben volt „Tregua Dei“, volt az egész Ázsiát átfogó béke Dzsingisz Khán utó-
dai alatt, századokon át. Nem utópia még mindig a Briand, vagy Coudenhove páneurópai gondolata sem. Főfeltétele azonban:

— „Béke a jószándéku embereknek!“

NYIRO JÓZSEF:

Himnusz a békéért!

Béke az embereknek nemcsak a földön, de a föld alatt és a földön túl is. Mindennek és mindenkinek béke, ki e nevezet alá rendeltetett, akár most fájo valóságként járja az élet utját, akár fekete porként és kietlen csontként vergődjék sirjában, akár halhatatlan része, sikoltson utána.

Béke a szenvedőknek, betegeknek, nyomorultaknak, szegényeknek, vergődőknek, minden szerencsétlennek, kisebbségeknek, elégedetleneknek, fehér embernek, feketének, minden fajnak, melynek a másikénál kevesebb a szerencséje, minden hitnek, minden igazságnak és minden sebnek, égő szívnek, elviselhetetlen homlokoknak, sok roskadó testnek, hogy a boldogságnak legalább egyetlen pillanatában részesedjenek.

Béke az elemeknek, tűznek, víznek, méregnek, fegyvernek, gázoknak, agyunak, tenger alatt és fölött járóknak, léghajónak, repülőgépeknek, béke a technikának, a tudománynak, káprázatos lehetőségeinek, a távolból megáldásnak és megölésnek, átoknak és imádságnak, tudatlan madárnak, gyenge füszálnak, elolvadó hónak, áldásos esőnek,

pusztító villámnak, földnek, csillagoknak, a megremült napnak, szelid s vad állatoknak, annak is, aminek neve van, annak is, aminek még neve sincs. Béke! Béke...! Béke...!

Béke az elmúlt idők évmillióinak, szálljon rá minden percre, mielőtt megszületnék, hogy békéje legyen és jövője az ismeretlen nagy jövődönnek is!

Legfőképpen béke a gyermekeknek!

Értük nem sajnálunk senkit és semmit, elfeledjük a föld alatt forradó milliókat és mindannyian boldogan hajtuk a halál gödrének fekete párnájára fejünket, csak nekik legyen békességük.

És hiszünk benne, hogy elkövetkezik egyszer, mert eddig felnöttektől, hatalmasságtól kértük, földiektől és földöntulitól, de nem adatott meg, most pedig a gyermektől, a csecsemőtől kérjük, ki a mai napon született Bethlehemben, koldusnak, a barmok jászlabán. Egykor a barmok lehettek rá, könyörületből, didergő testére, ma az egész emberiség állja körül didergő kézzel...

Béke! Béke...! Békét adj nekünk, Mi Urunk, Gyermekek!

Üdvözlés Kodály Zoltántól

A néhány esztendővel ezelőtt Aradon tartott filharmonikus hangversenyre emlékezett vissza szeretettel KODÁLY ZOLTÁN, amikor most Arad-ra az alábbi üdvözlő sorokat küldte:

Ar. Aradi Közlöny olvasóinak

Karácsonyi üdvözlésül

„Angyalok és Pásztorok“

Kodály Z.

Glo. ri a: in ex. cel. sis Pa. ce. In ter. ra pax ho-mi-ni-bus bo-nae vo-lun-ta-tis. Et in ter. ra pax ho-mi-ni-bus bo-nae vo-lun-ta-tis.

3 AVERUS pengét
 MINDENKI ELŐNYBE HELYEZI

GARANTÁLT ÉS TARTÓS ACÉL
 Kérje mindenütt

Vetérképviselő: H. BINDER, BUCURESTI, Căărășilor 80

A nők visszajönnek

Aradi Közlöny

Mérai Sándor

A nők, mint a költöző madarak, vagy a bojgók, szabályos időközökben térnek vissza. Levetik kabátjukat, sírnak, szipognak, a tükör elé állnak, orrukat puderezik és azon különös-pathetikus hangon, melyet erre az alkalomra gyakorolnak, halkán mondják: „azért mindig gondoltam rád”, vagy: „Tulajdonképpen irhattál volna”, vagy: „Lefogytál”, vagy: „Még mindig nem cserélted ki fafűtésre a kályhát?” Szigorúan és meghittan járnak fel és alá a szobában, ahová visszajöttek, hűtlenséget szimatolnak, melyért nem vonhatnak felelősségre senkit, mert a visszatérő nőnek még nincsenek jogai, csak kötelességei vannak. Minden nő visszatér, mert ez a törvény. Egy kissé úgy térnek vissza, mint a bűnös a tett szíri helyére, s egy kissé úgy, mint akik tanulmányútról érkeznek haza, hosszabb külföldi távollét után, most mindjárt megfürödnek majd, slafrokot öltenek, s egyelőre ki sem csomagolnak, csak az ajándékokat szedik elő, a többi ráér majd reggel, különösen a szennyes ér rá. Mert van, aki sok szenvedéssel tér vissza és kevés ajándékkal, s van olyan is, aki egyáltalán nem hoz ajándékot, de olyan nincs, aki ne hozna magával egy kevés lelki szemnyest, melyet idehaza óhajt majd tisztára mosni, a régi szerelem könnyeiben áztatva, súlykolva és mángorolva. Fel és alá járnak, kapkodva beszélnek, izgatottak, mint egy új randevu előtt, mert visszajönni mindig sokkal veszedelmesebb, mint először jönni, amikor még minden új és érdekes. Valami újat hoznak magukkal, új mosolyokat, új sirás-változatokat, új szavakat; de az új, időközben tanult gyöngédségeket a merészebbek sem merik rögtön az első alkalommal átnyújtani. Apránként csomagolnak ki, ma egy új beceszót, holnap egy új gyöngédséget, holnapután egy új sértést. A távollét idejéről lelkendezve számolnak be, rengeteget láttak és tapasztaltak, mert a szerelem is fej-

lődik, különösen külföldön. A kispárnát fejük alá gyürik, megnézik a mennyezet négy sarkát, szemtelenül otthon vannak s ugyanakkor fogvacogva gondolnak rá, hogy egyszer már legalább ennyire itthon voltak s aztán mégis el kell menni. Csurkott szemekkel, diadalmasan mosolyognak, mert ime, ők győztek, megmutatták ennek a disznónak s egyszer mégis visszatértek; de aztán, csukott szemekkel, kevés könnyel és óvatosan sírni kezdenek, mert ime, mégis ők buktak meg, hiszen megint ennek a disznónak van igaza, aki megmondta előre, hogy egyszer még visszatérnek majd ide Jobbkezüikkel, ismerős és otthonos mozdulattal, az éjjeli szekrény márványlapján a hamutálca után tapogatóznak, s a sötétben elsápadva, libabőrös háttal veszik tudomásul, hogy a régi gyöngyházkagylós hamutálca eltűnt, s helyét egy arabs írásjegyekkel ékített, vörösréz tálka foglalta el. Villámgyors mozdulattal kattantják fel a villanylámpát, felülnek, két ujjal, undorodva veszik kézbe az ismeretlen tárgyat és rekedten mondják: „Jellemző. Csak Emmának lehet ilyen rossz ízlése”. Visszatérő nőnek új tárgyak fájnak talán a legjobban. Minden más, emlékek, a szerelem és a fájdalom, kissé ködös és illanó; de az új tárgy, egy váza, vagy hamutálca, az fogható. A törvény, melynek értelmében a nők visszatérnek, sőt kényeszerűlnek visszatérni-

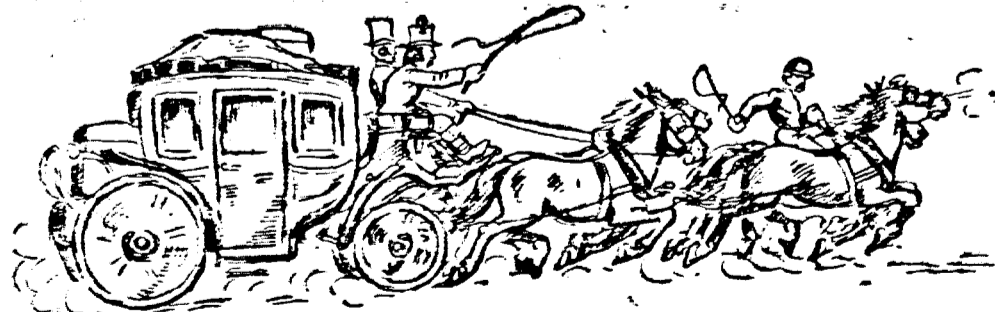
egyáltalán nem frivol törvény. Közönyös és matematikai érvényességében inkább kissé szomorú törvény ez, mint a csillagok törvénye, s a nők, akik női pályájukon az ismerős pontokat időről-időre érintik, csak engedelmesskednek valamilyen kozmikus rendnek, a nemek asztronómikus rendszerének. Ezért szomorúak, az első félórán, a visszatérést legtöbbször nem is ők határozzák el, mint az első találkozás, inkább csak engedelmesskednek valamilyen titokzatos vonásnak és parancsnak. Nincs kedvük hozzá, Délután háromkor még nem biztos, hogy eljönnek. De aztán ötkor eljönnek, szivdobogva, olyan groteszk félelemmel, olyan ismerős-idegenül, olyan meguntan és szemérmetlen-újdomsággal, vegyített érzésekkel, melyek első pillanatban, félhomályban, egészen újnak tetszenek, tele bosszual és büntudattal, diadalmasan és megalázottan, vadonatúj fehérműben, amelyet bosszankodva öltenek fel, mert tulajdonképpen kár neki, hiszen a régít sem vette soha igazán észre, egy kissé menyaszszonyók megint, s egy kissé nagynénik, egy kissé torkukban ver a szívük, s egy kissé, legszivesebben harisnyát is stoppolnának ennek a szerencsétlennek, aki, isten tudja, miféle lompos és vacak nők között kallódott időközben, legfőbb ideje, hogy kissé megint utánanézzenek. Így jönnek vissza, Mert valamilyen törvény köt minden embert ahhoz a másikhoz, akit egyszer szeretett, s ez a törvény, ez a vonzás, ez az összefüggés titokzatosabb, mint a tenger és a hold vonzása; s éppen olyan reménytelen.

S idegesek és lehetőleg rögtön félhomályt kérnek, mert a legkevesebben fiatalodtak csak időközben. S a férfit, akihez visszatértek, mert nem tehettek másként s aki a visszatérés pillanatában a lámpa elé vonja őket, rokont mozdulattal hü kézbe fogja fejüket s azt mondja: „Mutasd magad!” — legszivesebben háromlélű törrel szurnák hátba s a tört, ha szívük szerint cselekednének, óvatosan meg is forgatná a bordák között. Mert már visszajönni is szörnyű, de visszajönni és „mutatni magát”, az a kis halál. Mert a szemöldöke fölött van egy ránc, az még a régi leltárhoz tartozik s az a másik, az orr és a száj között s az a plomba a jobb metszőfogukban, mindez kétségtelenül az újdomság varázsával hat majd a férfire. Ezért kiáltják: „Nem, engedj el!” — s elfordulnak, mint akit az emlékek tulságosan kincznek. De a valóságban száműzött királynék, akik emigráltak kissé a régi szerelem birodalmából, trónfosztottak s nem veszik tudomásul száműzetésüket, cercle-t tartanak és kintetéseket osztogatnak, csak éppen birodalom hírcsen már mögöttük.

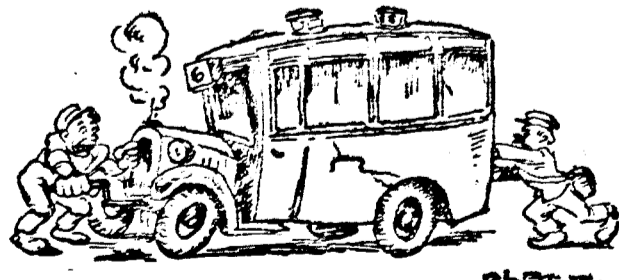
Mérai Sándor

Női télikabátok és ruhák
 a legjobb kivitelben a legolcsóbbak
MENCZER női confectionban
 F.scher Eliz-palota.
 „MERCUR”-tag.

Aradi közlekedés, egykor és most

Egykor csak kocsikba ültünk,
 Négylovas hintón repültünk.

Lám, ma, autobuszra szállunk,
 S ha sielünk, — gyalog járunk...

Azóta modernekk lettünk,
 A konflist csak kineveltük.

Harisnyák **Barnsony** **Riadikül** **CONSUM**

A »VEZÉR«

Elbeszélés

Az Aradi Közlöny számára írta:

Hungary Sains

Az ötvenéves férfi aki fayance-kádban ült és a vörös gummiszivaccsal a hátát mosta, szörnyeteg volt. Elhízott, durva, pocakos, a balvadján szépen fejlődött görcsércsomóval és mindkét lábfeje két-két egymástanótt lábujjal, amely rendellenesség úgy keletkezett, hogy ifjúságának húságában mindig tulszük cipőt viselt.

A borbély ott várt a kád mellett. És amikor a férfi kilépett a vízből, előzékenyen vállára borította a bolyhos lepedőt. Gyöngéd dörzsölgetéssel megszáritotta, beszappanozta, megborotvált. Majd puderezés közben olyan hizelegve emlegette a „méltóságos ur erős szakállát“, mintha ez az erős szakál kivételes jó tulajdonság lenne, akár a szépség. Talán a borbély hangja is hozzájárult, hogy a férfi olyan gyönyörködve rézte békaképét a tükörben, amíg a mellét és a tokáját lepermetezte Jandley levendula vizével.

Jött az inas. Felöltöztette. Felöltözve, a kitűnő szabónál készült sötétszürke zakkóban, amely jól elgombolta a pocakját, a férfi már nem is hatott olyan szörnyűségnek. Mérheterlen önteltség érzett rajta. Olyan gög, hogy a szobalány rá sem merete emelni a szemét, amíg jelentette:

— A méltóságos asszony kéreti a méltóságos urat, hogy mielőtt eltetszene menni, tessék bemenni hozzá.

A férfi bölintott és belépett a félhomályos, frézsinű női hálószobába, amelynek állott melege teli volt édeskés alvás-szaggal.

— Szervusz, Róné! — mondta fölényesen a 25 éves, nagyon csinos, fehérbőrű, szöke asszonynak, aki felguggolt csipkés párnái közül, mihelyt meglátta.

A nő kacéran mosolygott:

— Gyere ide mucikám. Új ide az ágyam széleire egy pillanatra Dugd ide a nyakamhoz a fejedet. Juj, de friss vagy, de jó szagod van! Hallottalak fürdeni. A zuhany ébresztett föl. A

nagy locs-pocs, amit a kádban csinált a baba. — Miért hivattál? — kérdezte méltóságteljesen a szörny.

A nő duzzogott:

— Istenem! Semmi! Csak a reggeli puszi. Három napja úgy mégy el hazulról, mintha hotelben laknál.

A férj leereszkedően megcsókolta fiatal feleségének orrát és homlokát. És azzal a pöffeszkedő érzéssel távozott, ahogy egy régi vágású basa bucsuzhatott, kissé már megunt odaliskijától.

A soffőr patent rugóra járva nyitotta ki előtte az autó ajtaját. A vezérigazgató napja mindig ilyen sikerdusan kezdődött. A világ a földön feküdt előtte. A borbély, a szobalány, az inas, a felesége, a soffőr, a portás a vállalatának székházában. A tikkárja, a cégvezetője, az összes tisztviselők és gépirónók haldokoltak a hódolattól, ha meglátták.

— Na, kedves Fekete, mit gondolsz, milyen lesz ma a tőzsze? — fordult a vezér a legidősebb tisztviselőhöz.

— Becsületesre, ez jó! A generális ur kérdez tőlem ilyet, amikor én a generális ur tippjére föl merném tenni a fehérenemümet! — hízelt a vén hivatalnok.

Az öreg kiment. Megjelent Ella a gyorsírási füzetével és a hat kis kohinorról. Odült az amerikai íróasztal elé. Szerényen és kacéran, a szája ríkió pirosra festve, mint a pipacs.

A vezér rászögezte bika-diókompot szemét:

— Milyen csinos mindig maga, fiam. Mintha skatulyából veték volna elő!

A lány mosolygott kitépett szemöldökével, piros szájával:

— Elárulok egy titkot, vezérigazgató ur! Mielőtt bejönnek ide, egy picit rendbe szoktam hozni magam az ajtó előtt.

A vezér gögösen bölintott, jelezve, hogy meg-

KELLEMESES UNNEPEKET

szerez
gyermeké-
nek,

ha vásárol !!

hintőport Le1 16.— Szappant Le1 20.—
Baby-erémet Le1 20.— 6363

„Höfer“

értette a célzást. Ránézett a lányra, mintegy tudatva, hogyan folytatódhat nyakának vonala a bluz alatt? Pillanatig arra gondolt, hogy bár elve ellen van hozzányulni valakihez, aki „bent van a házban“, de hátha, mégis? Egyszer vagy kétszer, ha nagyon simán megy. Méregetni kezdte magában, megérné-e a lány az ezüst retikült vagy az elefántosont manikürkészletet amelyet kiutalna a számára, egyszer és mindenkorai honorárium gyanánt.

Diktált néhány mondatot, aztán elengedte a kisasszonyt. Egy üzletfele jött, akit sürgősen kizsárolt a közgazdasági életre. A vezér általában szeretett taszítani. Ha bridzsezett, maga volt a megrovó bölcsesség. Ha diskurált, az inkább elnöklésnek számított, mint beszélgetésnek.

Este színházba ment a Vezér. Az első sorban ült természetesen. Valami kék villanást érzett a plasztroinán. Oh, semmi! Csak az ibolyaszemű primadonna szentelt neki egy külön, intim pillantást a színpadról. Unalmas „macska“, jóismerőse a privát életből.

Az első felvonásnak vége volt, a függöny lement és fölzugott a premiereken megszokott, udvariassági taps. A Vezér azonban nem tapsolt. A krétaieher szerző csak azt láthatta, amint egy kövér, szmokingos alak dölyfösen hátat fordít zsöllyéjében az egész színpadnak, majd lustán föláll és tolauskzik kifelé, olyan arccal, amelyre rá van írva, hogy „rosszat fog beszélni“.

Ami meg is történt. Az előcsarnokban két cigaretta közt ki is fejezte a Vezér a köréje gyűlő uraknak, hogy a darab rossz és hogy a primadonna (ugyanaz, aki külön pillantásával tisztelte meg) már elmúlt negyven éves.

Féltizenkettőre járt, amikor a Vezér asztalhoz ülhetett végre. A babájával vacsorázott a Ritzben. „Fád“ hely, de mit csináljon, ha nincsen jobb ebben a szerencsétlen várcsban? Megsemmisítő pillantással nézett a kis kerek asztalra, amelyet a pincér odagurított melléje, zsúfolásig megrakva az előételek színes orgiájával.

Ha a feleség szöke volt és fehér, a „baba“ viszont az egyensúly kedvéért fekete volt Indián.

Az aradi egyesült mozik karácsonyi műsora	December 25-én, szerdán	December 26-án, csütörtökön	December 27-én, pénteken
CENTRAL	3, 5, 7¼ és 9¼ órákor	D. e. 11½, d. u. 3, 5, 7¼ és 9¼ órákor	5, 7¼ és 9¼ órákor
	ANNA KARENINA		
	ANNA KARENINA... GRETA GARBO VRONSKIJ gróf... FREDRIC MARCH KARENIN gróf... BASIL RATHBONE		
SELECT	D. e. 11½, d. u. 4, 6, 8 és 10 órákor	4, 6, 8 és 10 órákor	4, 6, 8 és 10 órákor
	ANNA KARENINA		
CORSO	3, 5, 7¼ és 9¼ órákor	D. e. 11½, d. u. 3, 5, 7¼ és 9¼ órákor	3, 5, 7¼ és 9¼ órákor
	CASTA DIVA		
	Eggerth Márta PHILIPP HOLMES		
URANIA	D. e. 11½, d. u. 3, 5, 7¼ és 9¼ órákor	3, 5, 7¼ és 9¼ órákor	D. e. 11½, d. u. 3, 5, 7¼ és 9¼ órákor
	A KISEZREDES		
	Shirley Temple LIONEL BARRYMORE mi-denki kedvence		
Jön: Csali meg drágám! MAURICE CHEVALIER, MERLE OBERON, ANN SOTHERN			

Lupeni és Petrosani bányák lerakata
darabos, kocka, akna, dara és kovács kőszén, kőszén-tojásbrikett, semikox brikett, tojás-kocka és téglány alakban
folytonéggő kályhák és központi fűtés céljára

Telefon: 461. **ALTMANN EDE-cégnél Arad.** Alapított: 1893.

Bul. Reg. Ferdinand 44. Első aradi sémalom. Só, kőszén, szil-ziái kox, Retorta és erdei faszén házi és ipari célra minden mennyiségben

Karácsonyi reform

Az Aradi Közlöny számára
írta Stella Adorján

(Beszélgetés a családi tűzhely mellett. Szereplők: Feleség és Férj. Idő: karácsony hetében.)

Feleség (átnyújt egy papírlapot): Itt a lista.

Férj: Mitéle lista?

Feleség: A karácsonyi ajándékok listája. Mindenkit pontosan felsoroltam... Tessék! Férj: Rémes, hogy milyen hosszú! Miért nem adtad ide mindjárt a választói névjegyzéket? Abban sincs sokkal több név, miután, mint hallom, sokat kidobtak az alkotmány süncgiből.

Feleség (gunyosan): A választói névjegyzékben nincsenek gyerekek, nekünk pedig egy csomó gyereket is meg kell ajándékoznunk. Kis unokaöccsök, keresztgyerekek és a többi. (Mutatja.) Mint láthatod, zárjelben odaírtam, hogy kinek mit kell venni.

Férj: Kedves figyelem részéről. Inkább azt írtad volna oda, hogy kinek miből vegyék az ajándékot.

Feleség: Örökké ezt a lemezt fujod? Egyszer van egy évben karácsony és azok, akik ajándékot kapnak, egész esztendőben megemlegetik.

Férj: Azok, akik adnak, pláne megemlegetik. Mostanában részletre szoktam venni az ajándékot. Még jövő novemberben is megjelenik a részletes a számlával. Eppen ezért ragszabásu munkán dolgozom. Reformálni akarom a karácsonyi ajándék divatját.

Feleség: Miért nem mondd egyszerűbben? Ismét rajtam akarsz spórolni?

Férj: Kérlek, ne személyeskedjél, amikor egy nagylentőségű tervezetről van szó. A reformok korszakát éljük. Miért éppen a karácsonyi ajándék terén mutatkozik annyi konzervativizmus?

Feleség: Szaválással nem lehet ezt a tisztán anvagi kérdést elintézni!

Férj: De gyökeres változással igenis lehet! Mert tisztelt polgártársak, mi történt eddig a karácsonyi ajándék körül? Mérgeledés! Mérgeledött, aki adta és mérgeledött, aki kapta. Tegyük fel, hogy Olga tántinak veszel egy retikült tizenötért, mire azt fogom mondani: „nem kár ajándékot tölteni ebbe a pénzeszsákba”. Ezzel szemben Olga tánti, amikor megkapja, felpaprikázva dobja felre: „Ilyen vacak ajándékkal akarják kiszurni a szememet! Persze, örökölni majd jó lesz tőlem, na dehát árva ház is van a világon!”

Feleség (engedékenyen): Hát vegyünk neki egy drágább táskát.

Férj: Te is rögtön nagylelkű vagy, ha csak az én pénzemről van szó. De nemcsak családi vonatkozásban mutatkozik elégedet-

lenség, hanem a hivatali életben is. Az iródban adok a személyzetnek egy kis karácsonyi példékot, mire szidnak, mint a bokrot. „Ezt érdemeltük, egész évben gürcölünk”. Ebből elég volt! Ha reformom megvalósul, nincs többé bosszankodás a karácsonyi ajándék körül.

Feleség: Na, igazán kíváncsi vagyok a naiv elgondolásodra!

Férj: Nevezük egyelőre bizalmas elgondolásnak. Tehát először is kezdem a szűk családi körben. Hosszas kalkuláció után elhatározom, hogy az idén kétszáz pengőt szánok a te karácsonyi ajándékodra...

Feleség (ijedten): Csak?

Férj: Értsd meg, ez csak egy példa, feltevés! A valóságban sokkal kevesebből szeretném meguszni. Tehát, mondjuk: „kétszáz pengő Viola karácsonyi ajándékára”. Kezdek szaladgálni ékszerészekhez, üzletekbe, végre tallok valamit, megveszem, hazahozom, neked nem fetszik, magadban dühös vagy, ünnep után visszaviszed, hatszor elcsereled és két hónap múlva eladod negyvenért. Te viszont vásárolsz nekem két nyakkendőt, egyenként nyolc pengőért, egy-húsz pengőt, amit ma már egy cser-

készítju fel nem vehet és egy vérvöröset, amelyet még Mikulásnak is tulzából viselhetne. Én jó potát vágok az ajándékhoz, de fel nem vehetem csak idehaza, mert kiröhögnek. Néha reggel tüntetően felveszem, de zsebrevágok egy rendes nyakkendőt és a kapu alatt kijcserelem. Istenem, milyen nehezen telik el az esztendő, amíg megfélejtkezel róla, hogy föléd kaplam és odaajándékozod a házimester fiának, aki azonban vőlegény és fel nem venne ilyen ócska holmit.

Feleség: Micsoda fantáziád van!

Férj: Ezzel szemben mennyivel egyszerűbb volna, ha nem szaladgálnék boltokba ajándékot keresni és te sem vennél nekem használhatatlan nyakkendőket, hanem egyszerűen leszámolnánk: a kétszázból lemegy kétszer nyolc pengő, marad 184 pengő, amit neked készpénzben átnyújtok.

Feleség: Add ide!

Férj: Mondom, ez csak egy példa. A reform még különben sem valósult meg. Képzeld el, ha elfogadják, micsoda változás lesz az ország ajándék-forgalmában. Tibor minden csütörtökön nálunk ebédel és a karácsonyt is nálunk tölti. Szokott neked küldeni néhány szál virágot, mondjuk tíz pengő, viszont karácsonykor ő is kap egy hatpengős nyakkendőt. Adja inkább ide a négy pengőt készpénzben! Az is valami!

Feleség: Buta reform! Mi lesz a kereskedelemmel?

Férj: A kereskedők örülnének legjobban az új rendszernek. Ahelyett, hogy most hitelbe megvenném az ajándékot, átnyújtom neked a megtakarított negyven pengő ügyvédi költséget — és mindenki boldog.

MUSSOLINI:

A megtorlások lejtőt jelentenek a világ számára

— Eden kinevezésének hatása Olaszországban —

A Matin római jelentése arról számol be, hogy Olaszországból ma újabb nagyobb aranyszállítmány indult külföldre. Két vonatban 270 millió líra értékű aranyat vittek ki Olaszországból. Ez az arany a líra árfolyamának megvédésére szükséges.

Ugyancsak a Matin ír arról, hogy miután Eden kinevezésének körülményei nyilvánosságra kerültek, eloszlott az a kedvezőtlen légkör, amely római félhivatalos körökben a kinevezést fogadta. Olaszországban most már hangoztatják, hogy hajlandók Edent nem mult nyilatkozatai, hanem jövő tettei alapján megítélni. Így tehát az angol-olasz feszültség egyelőre valamennyire enyhült.

Addis abebai jelentés számol be arról, hogy Addi Uala eritreai várost az abesszinek elfoglalták.

Mussolini fogadta az „Az Est” külön munkatársát, aki előtt hangoztatta, hogy a la-

kosság hangulata Olaszországban nagyszerű és valósággal csodálatos, hogy milyen egyszerűségű tömörítette a megpróbáltatás az olasz népet.

— Az egyöntetű lelkesedés, — mondotta a Duce, — erőt ad elhatározásaimnak. A közvélemény még sokkal messzebb megy, mint a hivatalos álláspont és nehéz a néppel megértetni, hogy mindenekelőtt való kötelességünk a béke megőrzése. Nem értem, hogy miért nem hagyják nyugodtan elintézni gyarmati kérdéseinket. Ki kell jelentenem, hogy az abesszin-ügyet mindig gyarmati ügynek tekintettem és soha eszembe sem jutott, hogy abból európai konfliktust idéztek fel. Tény, hogy Európa sorsdöntő órákat él át. Európa békéjét meg kell őrizniünk, a megtorlások azonban olyan lejtőt jelentenek a világ számára, amelyben nem tudhatjuk, hogy hol van a megállás.

Az olasz kormány ma rendeletet adott ki, amelyben megtiltja a gyapju, a gyapjuhulladék, a gesztenye, a fa és a cserzésre használt tanin kivitelét. Megváltoztatták a vámjelzéseket is, még pedig a borra, a gyapotfonakra, a himzésekre, a fémpfestékekre, a cukorra és a mézre.

Az olasz sajtó vészes jelenségnek tartja Eden kinevezését. A Stampa szerint Eden kinevezése azt jelenti, hogy az olasz-abesszin viszály békés elintézésére már nem történik kísérlet.

ITT AZ IDEJE, HOGY

2x2=4

szőrmét „Star“-nál

vég

Mairovitz Imre

Strada Eminescu 14.

CONSU

INLESNIREA.

megvegye

OLCSÓN

bundáját, gallérját

szézonvégi kárucifásunkon. 7019

Cotioiu Romulus dr.:

Követésre méltó példát mutatott az Aradi Közlöny...

Boldogság és öröm a szent estén az aradi Szegényházban

Dusan megrakott asztal, menyezetiig érő, feldisztatott, cukorral teleaggatott, csillogó karácsonyfa fogadta kedden este a Városi Szegényház nagytermében a Szegényház lakóit. Az ajándékok sora több volt, mint ajándék, szimbolum volt ez, annak sziboluma, hogy az élet elesettjei, a Szegényház öreg, hozzátartozóknélküli, magukkal tehetetlen lakói közé is beköltözött az, aminek ünnepét ülik meg ma világszerte: a Szeretet.

Mint minden esztendőben karácsonykor, ezúttal is fellobogott a Szegényház ápoltsjai között az Aradi Közlöny karácsonyfája.

Megtört öregek és támasznélküli fiatalok csoportja állta körül az asztalt és a karácsonyfa. Arcukon meghatottság tükröződött, szemükben könny csillogott: régi karácsonyikat, régi karácsonyfaikat álmodhattak vissza abból az időből, amikor az ünnepet otthonukban, szereteteik között töltötték el, azok között, akik mindennél többet jelentettek számukra: a férjet, gyermeket, feleséget, szülőt, a családot.

Délután fél hat órákor érkezett meg autóján a Szegényház elé dr. Cotioiu Romulus, a városi átmeneti-bizottság elnöke, akit az Aradi Közlöny képviselője dr. Stauber János szerkesztő, míg a Szegényház lakói nevében Macean Petru gondnok fogadott.

A vendégeknek a nagyterembe való érkezésekor spontán erővel tört fel a szegények ajkáról az ünnepi ének: „Mennyből az angyal...” Fátyolos hangon, könnyektől elfulva szállt a teremben az ének: százötven megtört, szerencsétlen ember fájdalmát és mégis hitét, köszönetét tolmácsolva. Köszönetét ezért az estéért, amellyel visszavarázolták családi otthonuk melegét, szeretetét, emlékéit.

Az ének elhangzása után Macean Petru, a Szegényház gondnoka, aki a szegényeknek valóban atyai érzésű gondozója és aki az ünnepséget mintaszerűen rendezte meg, nagy csend közepette mondotta el beszédét, melyben a megjelenteket üdvözölte és megköszönte ezt a lélekemelő ünnepséget az Aradi Közlöny-nek.

Ezután Stauber János dr. Cotioiu Romulus dr. átmeneti-bizottsági elnökhöz fordulva mondott rövid beszédét. Mindenekelőtt meg-

köszönte, hogy jelenlétével megtisztelte a karácsonyfa-ünnepélyt, majd pedig kiemelte, hogy megboldogult főszerkesztőnknek, Stauber Józsefnek szellemét követjük, amikor esztendőről-esztendőre, karácsony ünnepén felállítjuk a Szegényházban az Aradi Közlöny karácsonyfa-ját, amelyet ő emelt a Szegényházban először.

Majd Cotioiu Romulus dr. átmeneti-bizottsági elnök emelkedett hangú, nemes gondolatokban gazdag beszédben válaszolt és a többek között ezt mondta:

— Olyan időkben, amikor divatos a gyűlölet, a széthúzás, különös és feltokozott jelentősége van karácsony ünnepének — mondotta Cotioiu dr. — Különös jelentősége van ennek az ünnepnek, amely a szeretetnek, a testvéri megértésnek szimboluma. Köszönetet kell mondanunk azoknak az embereknek, akik családjuk körében ünnepelve, nem feledkeztek meg a szegények nagy családjáról és szebbé, fényesebbé kívánják tenni ennek a családnak karácsonyát is. Mint Aradvárosának vezetője köszönetet kell mondanunk az Aradi Közlöny szerkesztőinek, akik édesanyjuk nemes szellemében ezt az ünnepséget itt megvalósították. Követésre méltó példát mutatott az Aradi Közlöny és ezt a példát különösen most kell követni, amikor a hivatalos intézmények — város és megye — költészetét annyiira túl vannak terhelve, hogy irányu kötelességeiknek nehezen tudnak eleget tenni. Az a sajtóorgánium, amely ilyen eszűssal mutat példát, valóban közel férközik a közvéleményhez, amelynek hű tükré kíván lenni.

Az átmeneti bizottság elnöke beszédének befejezése után pénzüsszeget adott át Macean gondnoknak, hogy azon a szegények részére, karácsony ünnepé alkalmából bort vásároljanak. Ezután Macean gondnok közölte a megjelentekkel, hogy az Aradi Közlöny sertést vágatott a Szegényház lakói számára. Csakhamar szétosztásra kerültek a különböző ajándékok, majd pedig a száztizenkét szegény az ünnepi vacsorához vonult.

Értesítés!

Nagyérdemű vevőink tudomására hozzuk, hogy dr. Păscuțiu Silviu kir. közjegyző, Domán Sándor, Păcuraru Brutus és Steigerwald Alajos urakból álló bizottság december 24-én déli 12 órákor felbontotta az ugyan-csak ezen bizottság által november 30-ikán lezárt borítékot, mely annak a napnak a dátumát tartalmazta, amelyen az eszközöket vásárlások ellenértékét visszafizetjük. — A bizottság megállapította, ez a nap

DECEMBER 10.

ugyhogy az ezen a napon vásárolt áruk ellenértékét, az erre a napra szóló bemutatónak visszafizetjük.

Már a mai napon is néhány száz vevőnknek fizettük vissza vásárlásaik ellenértékét, melyek közül ma a legjelentékenyebb kiutazást Dézsi Károlyné urnó, Arad, Str. Horia 1. sz. kezéhez eszközöltük, aki Lei 2.530-at kapott pénztárunktól vissza. Hangzatos reklámok helyett készpénzt adunk és így sok más vevőnknek tettük lehetővé, hogy ingyen vásárolhasson.

SZABÓ ALBERT

üveg és porcellán nagykereskedés

Elkészült a kiadatási kérelem a Budapesten letartóztatott Pichler Imre ügyében

Az aradi törvényszék az igazságügyminisztériumhoz továbbította a kérelmet — Mégis diplomáciai uton kerül vissza Aradra a 660 ezer leies család egyik tettese

Szombaton délelőtt az aradi második számú vizsgálóbírói hivatal elkészítette a kiadatási kérelmet Pichler Imre, az ismeretes 660 ezer leies család egyik tettesének ügyében. Mint megírtuk, Pichlert Budapesten tartóztatták le és lépések történtek arra nézve, hogy elkerüljék a hosszas diplomáciai eljárást a kiadatás ügyében. Eredetileg az volt a helyzet, hogy a magyarországi hatóságok kitoloncolják Pichlert, akit a határnál már várni fognak, az ügy egyszerűbb módon való elintézése elé azonban akadályok gördültek, úgy, hogy mégis a diplomáciai utat kellett igénybevenni. A kiadatási kérvényt ma elküldötték az igazságügyminisztériumnak, amely a karácsonyi ünnepek után a külügyminisztérium útján továbbítja Budapestre és előreláthatólag két-három hét múlva elintéződnék a hivatalos formaságok. Alexandrescu Alexandru vizsgálóbíró egyébként szombaton délelőtt is több kihallgatást végzett a nagyarányú család ügyében.

Vesebajban
Hólyagbántalmakban szenved?
Májbetegségben

Tartson kúrát a

Caciulata gyógyvízzel

áldásos hatását minden orvos igazolja.
Kapható minden iuszer- és csomage-üzletben.
P6.érakat: 67

Kardos Miklós utódai

Arad, Str. Eminescu 16. — Telefon 6-86.

LICHTWITZ FLORAR. T.

L I K O R G Y A R A K R U M — L I K O R — C O G N A C G Y Á R

B O R D E A U X — T R O P P A U — A R A D G Y Ü M O L C S P Á L I N K A R A K T Á R

V I L Á G H I R Ő R O M Á N I A

K Ü L Ö N L E G E S S É G E I T L E G J O B B

E G É S Z E U R Ó P A I S M E R I M Á R K Á J A

K E P V I S E L E T E K:

BUCURESTI, BRASOV, CLUI, CONSTANȚA, DEVA, ORADEA, SATUMARE, SIBIU, TIMISOARA

A Z U G A I É S T I M I S O A R A I

S Ö R G Y Á R A K F Ő K É P V I S E L E T E

M Ū J É G G Y Á R É S H Ū T Ó T E L E P

A L E X A N D R U R E U S Z

ARAD, BLD. REGELE FERDINAND NO. 33. TELEFON: 141

A Salvarsantól — Maglavitig

Az Aradi Közlöny számára írták

Dr. Goldschmidt Lipót

Az emberiség folyton előre halad, de az ember mindig ugyanaz. (Goethe.)

Két újsághír 1935-ből: az egyik: A Salvarsan huszonöt éves. Két sor a napi hírek között. A másik: Petrarche Lupunak, a maglaviti pásztornak csodatetteit öles, szenzációs címek, oldalas újságcikkek, színes, hatalmas riportok kürtölik a világ minden tájára felé, romániai és külföldi képeslapok hozzák a fényképeit, az európai újságolvasó minden nap hall egy újabb maglaviti csodát, egy újabb csodálatos gyógyulást Maglavitban.

A Salvarsan huszonöt éves! Pontosan egy negyedszázaddal ezelőtt felállt a berlini orvosegyesületben egy már ma nem ismeretlen nevű orvos, névszerint Ehrlich Pál és szerényen, egyszerűen egy bejelentést tesz. Közli az ottlevő tudós hallgatósággal, hogy sikerült neki egy problémát megoldani, amely eddig a legintenzívebb kémiai kutatás dacára sem sikerült másnak: sikerült egy olyan arzén-vegyületet előállítani, amelynek elképzelhetetlen, pusztító hatása van bizonyos egyszéjtű élőlényekre, ezek között elsősorban a vérbaj kórokozójára, a spirocheta pallidára, anélkül, hogy az emberi test többi sejtjeire a legcsékélyebb kártékony hatása volna. Ez a bejelentés elképzelhetetlen hatást gyakorol a hallgatóságra; ha igaz, amit Ehrlich Pál állít, akkor az orvostudomány egyik legrégebbi, legnagyobb álma valósul meg: az úgynevezett terapia sterilisans magna, a szervezetnek tökéletes sterilizálása, baktérium-mentessé tétele egy olyan anyaggal, amely a szervezet többi, egészséges sejtjeit nem támadja meg. Ha igaz Ehrlich Pálnak a közlése, akkor megszünt a vérbajnak, ennek a rettegett, a történelem ködös homályából származó, szörnyű átoknak, minden féltelmetes ereje; ha igaz, akkor az orvostudomány történelmében az a huszonöt év előtti orvosgyűlés Berlinben, egyike a legdicsebb állomásoknak: az orvos legyűrte a vérbajt. Egyszerűen és szerényen beszél Ehrlich tovább: beszámol arról az évek óta tartó heroikus küzdelemről, amelyet laboratóriumában vívott a spirocheta pallida ellen, beszél azokról a hallatlanul komplikált, körülményes, éjt nappá tevő kísérletekről a kísérleti állatoknak, egereknek, nyulaknak hekatombáiról, amelyeknek áldozatul kellett esni, hogy létrejöjjön a beteg emberiség legnagyobb áldása, a Salvarsan. Statisztikát sorol elő a Salvarsan előtti érából, abból az időből, amikor még nagyobb szerepe volt az alchimista kuruzslásnak, mint az objektív orvosi ténykedésnek a vérbaj gyógyításában: kenőcsök, füvek, gözők és bűvös szavak, amelyeknek nyomában ritkán a gyógyulás, de gyakran a vérbaj feltartóztathatatlan, szörnyű pusztítása, kín és szenvedés járt. És ezt az alchimista ködöt osztalja egyszerre szét a Salvarsan: nyomában a föltszabadító gyógyulás. Az emberiség egy szörnyű lidércnyomás elől szabadul fel és boldogan lélegzik fel beteg és orvos egyaránt!

A frankfurti Speyer-Haus, Ehrlich laboratóriuma, Európa közepe lesz. Klinikák, kórházak, laboratóriumok, a világ minden tájékáról, kérnek, könyörögnek, követelik a Salvarsant, sürgönyök ezrei futnak be naponta, betegek, orvosok, tudnivágyók végtelen sora érkezik és árasztja el Frankfurt városát...

...A maglaviti állomásra zsúfolt vonatok futnak bő naponta. Csodára járó, csodára váró, extázisban élő, lélekben, vagy testben gyógyulni végyó tömegek lepik el a kis falut, ahol az újonnan érkezett ezreknek nemcsak fekvőhely, de gyakran fedél is alig jut. Maglavitban nem egy nagy sztár, vagy egy külpolitikus lakik, nincs elsőrangú sí-pálya, vagy rulettja, a zarándoklás ezuttal egy közönséges pásztornak szól, aki a legelemibb eszközzel, a szó hatalmával vonzza mágnesként maga felé a végtelen emberfolyamot.

Bibliai kép: öregek és fiatalok, testi és lelki rokkantak, bénák, süketek és reszketők, parasztok és urak vonulnak Petrarche Lupu, a maglaviti pásztor elé, esdve és várva a csodát: a gyógyulást. És, ime itt is, ott is egy-egy csodálatos gyógyulásról beszél a néphit: itt egy béna elindult, a süket hall és a vak látni kezd, sebek gyógyulnak, fájdalmak szűnnek és lassan mindig több és több életerő áramlik az erekbe.

Ki, vagy mi gyógyít Maglavitban? Miért hömpölyög a betegek folyama Maglavit felé,

miért hirdetik Maglavit csodáját hatalmas újságlepedők, akkor, amikor a huszonöt éves Salvarsanról csak két sor jelenik meg a hírek között? Mi ez az erő? Ez az erő a hit, a hit a csodában, a felfoghatatlanban, az emberfeletti-ben. A hit bölcsője és forrása a gyógyulásnak, a legrégebbi és legelemibb módja a gyógyításnak, amely elfordul a tényektől és a csoda felé szegzi lázas, vágyódó tekintetét. A Salvarsan: tény, Maglavit: csoda.

Csoda és varázslat: ezzel kezdődik az ősember gyógyító tudománya, csoda és varázslat: ide fordul a Salvarsan-korabeli ember, a rövidhullám, a rádióval továbbított szívhangok, a mesterséges megtermékenyítés idejében is. Tárt karokkal tárja, szórja a beteg ember elé a modern orvostudomány minden csodálatos, csillogó kincsét, de az ember visszamenekül oda, ahonnan az ősember várta a gyógyulást: a csodához, az emberfelettihez. A csoda hitet teremt — mondja Shaw Bernard a Szent Johannában.

Az ősember megértette, — mert kézzelfogható oka volt, — ha karja eltört, vagy egy nyilvessző hatolt bele. Megértette és kezelte is önmagát, a maga módján: a nyilat kihúzta, az összetört csontot sinek közé helyezte, De nem értette meg, ha tüdővérzést kapott, vagy a lába megbénult. Nem értette meg, tehát magyarázatot keresett: földöntúli hatalmak, jó, vagy rossz szellemek idézik elő a betegségét. A szellem ellen pedig csak egy segít: a varázslat. A régi orvosok varázslók voltak, volt valamilyen empirikus fogalmuk a gyógyfüvek hatásáról, bódító mérgekkel, kábító italokkal, ráolvasással, a szó hatalmával, hol tudatosan, hol öntudatlanul üzték azt a varázslatot, amit a mai modern orvostudomány nomenklaturája hipnózisnak, vagy szuggeszciónak hív.

A misztikum örök therápiája

Természetes az is, hogy minél magasabb kulturájú az orvostudomány, annál kevesebb benne a misztikum, a csoda. Kevesebb, de mindig van! Krisztus előtti XVII. századból származó Smith-Papirospan például, amely az egyiptomiak orvostudományával foglalkozik, negyvennyolc, meglepő pontossággal észlelt betegség van leírva, mindegyik mellé a megfelelő kezelési mód. Ezek között alig található az erre a korra annyira jellemző varázslat, vagy mágia. Viszont tény, hogy az egyiptomi orvostudomány még a mai szemmel nézve is csodálatos magaslapon állott. Hétszáz jól izolált és pontosan előállított gyógyszerük volt, amelyek közül egyesek még ma is kiterjedt használatnak örvendenek. Például a ricinus olaj, meg a gránátalma.

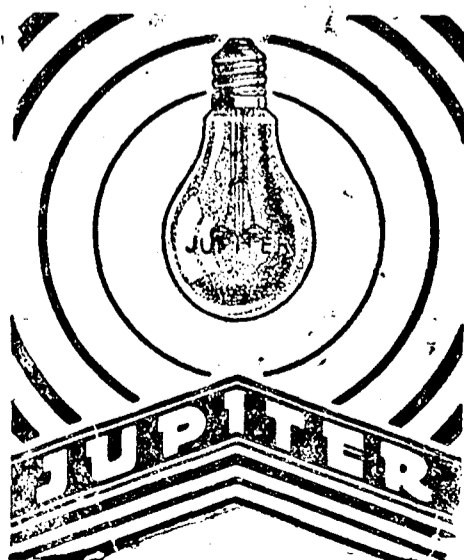
Az idők folyamán mindjobban világossá válik az orvosi rend előtt a beteg csodavárása és lassanként kezdik tudatosan, tervszerűen felhasználni a csodát a gyógyításban. A modern ideggyógyászatnak számos gyógymódja gyakran csak részletekben különbözik az indiai fakirok és yogik mágikus ceremóniáitól.

De mégsem igazi csoda a tudatos csoda! Lourdesban, Konnerseuthban, Maglavitban tör fel a csoda, az emberfeletti misztikum, a maga ősi erejében! A maglaviti vasútállomás váróterme zsúfoltabb, mint a legkiválóbb ideg-

gyógyász váróterme, pedig Petrarche Lupu eszköze csak a szó és a tekintet, amott meg a modern mágia száz csodája várja a beteget: a rövidhullám, a diathermia, a Salvarsan. De Maglavit még csoda, a Salvarsan már nem az!

... és Maglavit is el fog mulni és új csodákat szül az idők méhe a csodátváró embernek. Az embernek mindig új Lourdes-ok, új Maglavitok kellene, de az emberiség kitart a Salvarsan mellett. Az embernek csoda kell, az emberiségnek esznie kell, haladás kell, tudás és akarat kell; az emberiségnek Ehrlich Pálokra van szüksége, emberekre, akik — miként ő, — forró és gyötrő emberszeretettől átitatva, üzve az embertársain való segítő akarástól, egy életet töltenek halálhozó baktériumok társaságában, fojtó laboratóriumi levegőben, hogy megközelítsék a gyógyító tudomány messzelevő álmát, a legnagyobb csodát: a terapia sterilisans magnát, az emberi szervezet tökéletes sterilizálását.

A huszonöt éves Salvarsan előtt a hálás emberiség néma hódolattal hajtja meg a haladás zászlaját. Fái, hogy ebben az ünneplésben nagyobb a némaság, mint a hódolat, de az igazi emberi haladásba vetett bizalommal hisszük és tudjuk, hogy a hódolat őszinte, a némaság csak kényszerű!

Minőségi áru!

Vezérképviselőt:

Hirschmann Károly

Arad, Str. Gheorghe Lazar 17.

Hatszáz kilogramm arany és egy királyi trón...

Királyságot alapított Délamerikában egy ardeali származásu mérnök, akinek utódai most harcot indítanak, hogy vissza- szerezzék Argentínától az elfoglalt országot

**Fantasztikus karrier az 1890-es években — Popper Julius mérnök
regényes útja Bucurestiből a délamerikai El Paramo telepig**

50 aranykutató honioglalása a Tűziöldön

— Az Aradi Közlöny Bucurestibe kiküldött munkatársától —

Regényes karrierekről és mesés örökségekről az esztendő folyamán sokat hallottunk. Szinte mindennapi dolog, hogy felbukkan valahol egy sokmillió amerikai örökség híre és valódi s képzelt utódok légiója indul küzdelmekbe a milliókért, amelyeket valamelyik szerencsés és vállalkozó kivándorló-ös szerzett sokesztendő, kemény munkával. De még a legregényesebb örökségi küzdelmen is túlszár az az akció, amely most Bucurestiből indul ki és amelyben előreláthatólag több ardeali család is hamarosan részt vesz. Amelynek díja nem kevesebb, mint — egy ország trónja...

A meginduló küzdelem megértéséhez fel kell libbenteni a múlt függönyét és visszavetelni az olvasót az elmúlt század utolsó éveire, amikor egy kalandos szellemű, vakmerő bucuresti-i mérnök elindult szerencsét próbálni a messzi Délamerikába.

Popper Julis elidul

1885-öt irtak akkor. Bucurestiben lakott Popper Julius mérnök, akinek családja Ardeal valamelyik városából származott a fővárosba. Popper úgy látta, hogy nem tud képességeinek megfelelően elhelyezkedni és miután arra a véleményre jutott, hogy Észak-amerika sem tartogat számára megfelelő esélyeket, egy szép napon búcsút vett hoz-

zártartozóitól és elindult Délamerikába. Buenos Ayresben kötött ki és ott próbált elhelyezkedést találni. Három esztendőn át küzdött a fejlődő délamerikai városban, anélkül, hogy különösebb eredményre tudott volna jutni. Éppen csak, hogy a mindennapi létét tudta biztosítani. A bucuresti-i mérnök azonban nem

I. Iulius, El Paramo királya...

Megindult az aranykutató. Primitív eszközökkel, mert a társaságnak nem volt annyi pénze, hogy modernebb felszerelést szerezzen be, ezt a tervet későbbre kellett halasztani, amikor már megfelelő mennyiségű arany áll rendelkezésre. Nehéz feladat előtt állottak, mert az őslakók, az Ario-törzsből indiánok folyton zaklatták a kis telepet, az aranykutatóknak éjjel-nappal résen kellett lenniük, nehogy rajtuk üssenek az indiánok. Számos kisebb csatározás folyt le, amíg az őslakók belenyugodtak a fehér telepesek otlétébe. De mindezek dacára rövid pár hónap alatt nagy szerű eredményt értek el. Az aranykeresés folyamán eljutottak a part közelében fekvő Leno és Isla Nouvo szigetekre is, ahol szintén bőséges mennyiségben találtak aranyat.

Bámulatosan rövid idő alatt Popper Julius és társai 115 kilogramm aranyat szedtek össze.

vesztette el energiáját, tovább harcolt az élettel és várta a kedvező alkalmat, amelyet a sors egyszer mindenkinek felkínál... A szerencsések azok, akik nyomban meg tudják ragadni és fel tudnak lendülni a sors kerekén a magasba...

Ötven elszánt kalandor

Három évvel Popper Julius megérkezése után, Buenos Ayresben nagy izgalom uralkodott. Kalandorok érkeztek a Tűzföldről, akik azt mesélték, hogy vannak ott területek, ahol hatalmas mennyiségben hever minden meg gazdagodást hasznoló ember vágyainak célpontja: az arany. És a bucuresti-i mérnök úgy látta, hogy elérkezett az a bizonyos pillanat, amikor a szerencse önként kínálkozik. Nagy energiával vetette bele magát az expedíció megszervezésébe. Sikertől ötven embert találnia, aki hajlandó volt követni... ötven harchoz, verekedésekhez szokott kalandort... Felfegyverezték az expedíciót és megindultak Punta Arenas felé. Innen vezette egy argentin kormányzó ennek a vad, civilizálatlan területnek igazgatását. Hosszu és kalandos ut után megérkeztek céljukhoz, a tengerpart közelében létesítettek kisebb telepet... El Paramonak hívták akkoriban ezt a területet.

Ott feküdt a vakmerő kalandorok előtt a kincs... nehéz és életveszélyes munkájuk eredménye. A társaság tagjai Poppertől várták a további döntést, feltétel nélkül vetették magukat alá a bucuresti-i mérnök parancsának, miután úgy érezték, hogy mindent az ő körültekintésének és ügyességének köszönhetnek. Popper azonban nem gondolt már arra, hogy a hatalmas aranymennyiség birtokában hazatérjen. Kiszámította, hogy az elért eredmény még nem biztosít egyiknek sem teljes gondtalanságot... különben is regényes, nagyra vágyó terveket szőtt eszének, a lobogó pásztor-tűz mellett. Popper Julius többet akart, most már azzal sem elégedett meg, hogy gazdag ember lesz, milliomos, akinek parancsait szolgáserer lesi, aki a legszebb palotákat meg tudja szerezni, többet kívánt a sorstól. Összehívta tanácskozársra barátait és ismertette előttük tervét. Az aranyásók lelkesedéssel fo-

BERETVÁS ÉS SARLÓS

BUDAPEST, IV., Váci-uccsa 20.

FEHÉRNEMŰ KÉSZITŐK

NYAKKENDŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK

gaútk Popper álmait...

És néhány nap múlva Popper Julius bucaresti-i mérnök El Paramo királyává kiáltotta ki magát

és megtette előkészületeit arra, hogy országát teljesen elfoglalja.

A legnagyobb akadályt az őslakók jelentették, az Anio-indiánok sokkal jobban gyűlölték a fehér kalandorokat, semhogy egy pillanatig is belenyugodtak volna abba, hogy ezek az emberek uralkodjanak felettük és ezeknek az embereknek engedelmeskedjenek. A terv — harcot jelentett, de Popper nem volt az az ember, aki visszariadt volna néhány puskalövéstől. Megkezdődött a kiméretlen harc. Popper és társai százával pusztították az indiánokat és ennek az öldöklésnek híre eljutott Punta Arenasba is, ahol az argentin kormányzó először megdöbbenéssel és hitetlenkedéssel fogadta a fantasztikus országalapításról szóló jelentéseket, később azonban belátta, hogy tennie kell valamit. Büntetőexpedíciót szervezett, amely utnak indult El Paramo-telep felé. A hátramaradt feljegyzések szerint 1888. augusztus 9-ikén indult el Punta Arenasból az a háromszáz lovaskatonából álló expedíció, amelynek feladata az volt, hogy rendet teremtsen a Tüzföldön és elfogja Poppert és társait. Pár hét múlva husz ember érkezett vissza Punta Arenasba. És azt jelentették a kormányzónak, hogy azok a fehér aranykutatók ott lenn valóságos örögek, akiket nem lehet legyőzni... Azt is jelentették, hogy a büntetőcsapat egyrészt egyszerűen átpartolt Popperhez, meghódolt neki a nagyszerű zsold reményében... Több büntetőexpedíció nem volt. Sőt a kormányzó sietett elismerni Poppert, hogy ezt a mindnagyobbá váló kis telepet az argentin kormány hatásköre alá vonja...

El Paramo legendái

Még egy súlyos küzdelmet kellett vívnia Poppernek. Az aranyeleték hírére előzőnlőtték a környéket a kalandorok, olyan elemek, akiket a mérnök-nem szívesen látott a közelben. Ezt a problémát is megoldotta. Nyugodtan dolgozni hagyta a kutatókat. Egy napon azután, amikor megelegelte munkájukat, lóra tiltette csapatát. Az indiánoktól még egy csomó lovat szerzett, szalmabábokat öltöztetett uniformisba, puskiával a vállon... ezeket csapatának tagjai fogták közre és így állottak fel egy közeli szorosban. Messziről hatalmas hadseregnek nézett ki a kis csapat. És Popper ekkor az aranykutatókhoz lovagolt és közölte velük, hogy

ha élve haza akarnak jutni, adják át minden aranyukat... a felszerelésüket, fegyvereiket meghagyja. Szavainak alátámasztására a mozdulatlan, támadásra váró hadsereg felé mutatott. Az aranyásók nem vehették fel a harcot ezzel a hadsereggel, teljesítették a feltételt és visszavonultak.

A Tüzföldön pedig legendákat meséltek Popper Julius felfegyverzett csapatairól, amelyek leölnék mindenkit, aki El Paramo királyának engedélye nélkül a telep közelébe kerül. Popper Julius tovább haladt utján.

Nagymennyiségű aranyat küldött Buenos Ayresbe, ahol saját aranypénzt veretett. Az egyik oldalon az ő arcképe, a másikon egy láma. Körül felirat: El Paramo királyság.

Összesen 175 kilogramm aranyból veretett aranypénzt, míg kilencven kilogrammot Punta Arenasba küldött, ahol a Wehsbahn hamburgi cég ottani lerakatánál felszereléseket, modern aranykutató eszközöket, fegyvereket, muníciót vásárolt. Demokratikus uralkodó volt, akit lassankint az Anio-törzs tagjai is elismertek, mert látták, hogy ha ők nem támadnak, semmi bántódás nem érheti őket... Popper szigorú fegyelmet tartott. Ekkor már 540 emberből állott a tökéletesen felfegyverzett kis hadsereg. A bucaresti-i mérnök térképét is készítette országáról és az egyes folyókat, hegyeket saját akarata szerint nevezte el. Így a Rio Grande folyót Rio Poppernek keresztelte át, az El Paramo-telep közelében levő két hatalmas hegységnek is más nevet adott, az egyiket Carmen Sylva, a költői lelkű királynéről, a másikat Bratianu-hegységnek, az ország néhai nagy politikusáról nevezte el.

Buenos-Ayrestől Bucurestig

Még egy nagy diadal várt a bucaresti-i mérnökre. Buenos-Ayresbe kapott meghívást, abba a városba, ahol három esztendőn keresztül küzdött a mindennapi létért, az ottani földrajzi társaságtól. Meghívták, tartson előadást kis országának sajátosságairól. Az előadás nagy és előkelő közönség jelenlétében végbe ment, másnap Poppernek meg volt az elégtétele, hogy a földrajzi társaság kinyomatta beszédét, a címlapra a fényképét tette, ezzel a felirattal: Popper Julius, az ismert felfedező, El Paramo ura. Az utódok egészen a buenos-ayresi előadásig pontosan követni tudták Popper Julius utját. Többet nem hallanak róla. Utazók mesélik, hogy életének utolsó éveit az egykori bucaresti-i mérnök Punta Arenasban töltötte és onnan kormányozta országát. Ott is találták meg sírját, amelyen csodálatosan szép, rózsaszínű márványoszlop hirdeti Popper Julius honfoglalását.

A családnak ma több tagja él Bucurestiben. Szerény, jelentéktelen kis emberek. Az egyik kereskedő a főváros zsidónegyedében, a másik kisiparos, állítólag van még rokonság a régi királyság más városaiban és Ardealban is. Tulajdonképpen most kezdik meg a kutatást a családja összeállítására és azután, amikor már minden adat kézben van, fordulnak a bucaresti-i argentin követséghez felvilágosításokért.

Popper Julius, a honfoglaló régen örök álmát alussza egy Punta Arenas-beli márványoszlop alatt... egykori alattvalói, hűséges hívei már szintén elköltöztek abba az országba, ahol nincs többé harc... ma már csak a legenda tartja fenn az egykori El Paramo környékén az energikus, erőskezű fehér király híreit... és most, annyi év múltán feltámadt újra a honfoglalási legenda, hogy új álmok szülessenek Popper Julius egykori álmaiból, amelyeket a szerencse, az energia és az akarat furcsa összjátéka folytán valósággá váltott egy ardealai származású ember...

Marosj Rudolf.

KÉT KARÁCSONYEST

Az Aradi Közlöny számára írta:

Lombory Andor

Az asztal mellett ott ült nagyapám
És olvasta a Hon-t s a Nemzet-et;
Apám, a költő-kálvinista pap
A Bibliából irt ki verseket;
Öreg-mamácska s édes jó anyánk
Meséket mondtak gyertyaláng alatt
S aranykrajccárral kínálták a kedves
Jézust éneklő vig gyermekhadat.

Nagy hó volt ott künn, és a téli szél is
Zsoltárt dalolt a kerti fák felett,
Szikráztak fenn az égi csillagszórók
S a gyermek-Jézus megszülethetett:
A jászol is meleg volt: puha, fészek
S inecske is volt már az Úr fián,
Királyok és a pásztorok örültek...
... Szent este volt az ősi kurián!

Ma ötven éve! ... Mind-mind
messzetűntek
Pihennek rég az „Istenhegy“ alatt.
Ketten vagyunk csak itt a régi házban:
Két csodaváró, aki itt maradt:
Egy gyöngé asszony és egy fáradt férfi
Meghajlott vállal hosszú út után
Ülünk a gyertyás kis fácskánk alatt...
Karácsonyest az ősi kurián!

Künn száll a hó s a rémes téli orkán
Nem zsoltárt zeng, de harci dalba kezd.
KisJézus hol jársz? Pásztorok, királyok
Hol vagytok bölcsék? Vajh ki
tudja ezt?!
Eltűntek volna mind a Jók?!
S egy romlott
Emberfaj gúnyol most az Úr fián?
— Hú párom, oltsd el kis fánk
gyertyalángját;
Karácsony nincs az ősi kurián!

senek Popper Julius egykori álmaiból, amelyeket a szerencse, az energia és az akarat furcsa összjátéka folytán valósággá váltott egy ardealai származású ember...

Marosj Rudolf.

Furnisor al

Curtii Regale

ALEXANDRU DOMÁN

Királyi udvari szállító — Königlicher Hoflieferant
MAGAZIN de COVOARE — TEPPICHEAUS
SZÖNYEGHÁZ

ARAD.

Hol vannak az elmagyarosodott román tömegek?

Az Aradi Közlöny számára írta:

Dr. Parecz György

Évek óta hangoztató jelszó a román sajtóban az elmagyarosodott tömegek visszamánosítása, amelyet a legutóbbi esztendőben újból felkaptak és amely főleg a közoktatásügy terén gyakorlati alkalmazást is nyert. Angheliescu miniszter a legutóbbi aradi látogatása alkalmával is megismételte ezt a jelszót, megnyugtatta a kisebbségeket, hogy nem akar erőszakosan romanizálni, de viszont a kisebbségek se vegyék rossznéven, ha vissza akarja románosítani az elmagyarosodott tömegeket.

A miniszter ur ebben a nyilatkozatában nem említette, hogy miféle elmagyarosodott román tömegekre gondol? Az eddigi, következetes, átgondolt rendszerre valló intézkedései azonban azt mutatják, hogy elsősorban a legnagyobb egységes magyar néptömege, a székelysége céloz. Egy bucuresti-i pletyka szerint a miniszter urnak ezt az elhatározását az egyik inspekción keresztül érlelte meg, amikor is Angheliescu miniszter utja először egyes lakosságu vidékeken vezetett keresztül. A miniszter ur ekkor aziránt érdeklődött, hogy honnan lehet a román és magyar faivakat megkülönböztetni? A kíséret egyik tagja azt válaszolta, hogy a románok házaik keresztjét van, míg a magyarokén nincsen. A vidék magyar lakossága ugyanis református volt. Innen a miniszteri körút Ciuc megyébe vezetett, amelynek római katolikus lakossága éppen ugy tiszteli és alkalmazza a kereszt jelét, mint a görög keleti vagy görög katolikus románok a miniszter ur, a házakat látva, elégtétellel jegyezte meg kíséretét, hogy itt csupa román lakik s megütkezve hallotta, hogy a községben bizony csupa székely magyar van. Ebből vonta volna le azt a következtetést, hogy a székelyek elmagyarosodott románok, akiket vissza kell románosítani.

Ha ez a politikai tréfa nem is igaz, annyira biztos, hogy a székelyek román eredetűre vonatkozó elmélet ilyen külső jelekre támaszkodik. Egyes családnevek román hangzása, a székely tájszólás román eredetű szavai, egyes névművelet és zenei elemek stb. adtak tápot ennek a feltevésnek, pedig ezek az elemek csak kölcsönhatások, hiszen a román nyelvben is vannak magyar eredetű jövevényszavak s a román nép is hord egyes helyeken vitézkötéses nadrágot és magyar csizmát. Ezzel szemben nem találtak semmi olyan történelmi dokumentumot, amely a székelyek román eredetét bizonyítaná, ellenben az ősmagyar irás egyetlen emléke az odorheimegyei Énlaka községben található. Furcsa véletlen lenne és egészen valószínűtlen, hogy azok, akik a legősibb magyar írást őrzik, elmagyarosodott románok legyenek!

De nem is kell volna, aki elmagyarosítsa a székelyeket, ha azok különben is nem lettek volna magyarok. A székelység román és szász tömegek közé ékelve, az erdélyi magyarság többi részétől megszólván el volt vágva. Ki magyarosította volna el a székelyeket? A románok és a szászok? A központi hatalom? A „Diploma Leopoldinum”-tól kezdve egészen az 1867-es kiegyezésig — eltérő néven az 1848-49-es szabadságharcot — Ardeal, mint nagyfejedelemséget, Magyarországgal való minden kapcsolatot nélkül, Bécsből kormányozták. A bécsi udvar politikája közfudomásulag a magyarsággal szemben mindig a nemzetiségeket támogatta, nemhogy még magyarosított volna. Vagy még előbb az ardeali fejedelmek? Hol volt akkor még a nemzeti eszme, amely a harcoló forradalom szüleménye! Aki az ardeali fejedelmeket magyarosítással vádozza, ezzel azt állítja, hogy az ardeali fejedelmek évszázadokkal megelőzték korukat. Pedig akkor még nálunk, a vallásszabadság klasszikus földjén is egymást marcangolta a katolikus, református és unitárius magyar. A románok ezeken a harcokon kívül állottak, őket mind-

egyik fél igyekezett magához édesgetni. Amikor Bethlen Gábor, a Rákócziak és Apafy Mihály alatt a magyar főurak és a fejedelem költségén megjelenik a „Palia dela „Orastie” címen Mózes első két könyvének román fordítása s majd az Újtestamentum román fordítása, akkor Ardealba nem tehet be a lábát a magyar katolikus püspök és a katolicizmus valahol a ciuci hegyekben lappangott. Később meg a román szellemet felébresztő latinista triász: Micu, Sincai és Maior (mindhármán görög katolikus szerzetesek) a budapesti egyetemi nyomda mellett működtek, mint cenzorok, illetőleg Maior a gróf Wass-családnál nyert alkalmazást mint nevelő. Abban a történelmi korban még kizárólag a vallási kérdés uralkodott, a nemzetiségi szempontok pedig egyáltalán nem léteztek. Magyarosításról akkor még nincs szó. Ellenben a legrégebb történelmi emlékek szerint is a székelységnek külön társadalmi berendezkedése volt, amely a románok jogi helyzetétől különbözött.

Elmagyarosodott román tömegek tehát nincsenek, legfeljebb elmagyarosodott egyedek. A román népet különben sem lehetett volna elmagyarosítani. A román népben mindig nagyfoku vitalitás volt, amely képessé tette őt nemcsak az ellenállásra, hanem egyenesen a romanizálásra, amit különben a numerus valachicus atyja, Vaida-Voevod Alexandru is kimutatót egyik tavalyi parlamenti beszédében, amely szerint a magyar uralom alatt közel 500 magyar község románosodott el. Furcsa azonban, hogy Vaidával szemben éppen román részről tagadják le a történelmi igazságot és a román nép kvalitásait s inkább lekicsinylik a saját népük erejét, csakhogy a le-tűnt magyar uralmat minél feketébb színben tüntessék fel.

Angheliescu miniszter tételét tehát így lehetne összefoglalni: „Nem akarjuk a magyar kisebbségeket romanizálni, csak a székelyek nagy tömegét, akiket elmagyarosodott románoknak tartunk s velük együtt az egvéb elmagyarosodott románokat is és természetesen a városokat, Ami ezenfelül megmarad, az már

Aradon beszerezhető:

**Apponyi Testvérek
Szigeti Oszkár
Iványi Menyhért
cipőáruházakban.**

6767

nyugodt lehet afelől, hogy már nem is kell romanizálnia a miniszter urnak, az már nem lesz életképes és magától felszivódna az uralkodó fajba. Ezt a miniszteri nyilatkozatot összehasonlítva Titulescu külügyminiszter képviselőházi beszédével, meg kell állapítanunk, hogy ezuttal a diplomácia volt őszintébb, aki nyíltan és kereken megmondta, hogy csak akkor van helyünk az országban, ha majd elfelejtjük, hogy valaha is magyarok voltunk.

Az adventi várakozás hetei elmúltak és eljött az Ige megtestesülésének mai ünnepe is. Az erdélyi magyar kisebbség adventjének még nem lesz ilyen hamar vége. De már hallatszik egv-egy próféta bátorságu hang, amelyik dacol a közhangulattal, sőt most már az ország egyik legjelentősebb pártja is lekötölte magát egy emberibb és gyűlöletmentes, új politika mellett s a napokban fog összeülni az első román-magyar irodalmi találkozó is. Ezek a jelek azzal biztatnak, hogy a mi börtünk is csak Advent, amelyből meg fog születni az Eszme, amely békességet fog hozni a földre a jóakaratu embereknek!

Közbeszéd tárgya.....

BUTORKÖZPONT

Bene & Comp.
ARAD.

**Butor-, szőnyeg-, csillár-, kép-, szobor
és iparművészeti tárgyak.....**

remek kiállítás!

Várjuk Önt is!

Díjtalan megtekintés!

SZÉP ERNŐ és FARAGÓ REZSŐ vitája egy régi aradi chanson körül

Levél az Aradi Közlönyhöz

Küldi: SZÉP ERNŐ

Óh, igen, kedves Főszerkesztő ur, igen szívosen emlékszem vissza aradi szereplésemre.

Mikor egy szép ünnepély után, aránylag boldog időkben, író- és művészkompanyiában bátor voltam fehér asztal fölött beszédet tartani, sőt olyan bátor lettem, hogy szavaló rönommémát is kockára tettem, avval, hogy elszavaltam egy strófáját a jelenlévő aradi poétának, Faragó Rezső úrnak, akit aznap volt szerencsém megismerni.

Arra a strófájára ma is emlékszem, tessék bebizonyítom:

Egy parkban, melynek rossz hírerül
Eleget suttag a plátán
Egy fehérhaju gavallér ül
Kicsipve, minden délután.
Ott ül tavasszal, ott ül nyáron
Mig estét köszönt a harang
És mindig van, hogy kire várjon
A vén bitang!

Kérem az aradi verset Pestről hoztam magammal, az akkor Bonbontére-kabaréból. Ott töltöttem az estéimet mint ifju bohém és háziszertő; annyit hallgattam azt az egyetlen felejthetetlen Nyáray Tónit, minden kupléját tudtam a végig. A becsületes művész, mikor azt a „Vén bitang” című szép romantikus dalát énekelte, minden este bejelentette a szerzőjét:

— Szövegét írta: Faragó Rezső, egy tehetséges fiatal aradi poéta.

Örültem, mikor azután megismertem Aradon a tehetséges fiatal poétát, Faragó Rezsőt. Fősriftos poéta volt: Karcsu volt, vékony volt, sápadt volt. Poéta volt, akinek több a lelke, mint a teste.

Mikor a vonaton hazafelé jöttem Pestre, emlékszem magamba szállottam... megismertem Aradon egy csapat fiatal álmódót, akik az aradi szerkesztőségekben szolgáltak, egyik verset ír, a másik novellát, a harmadik már egy regény selymét bontogatja a homlokában; és mind irigyen néz utánam, aki Pestre megyek, aki Pesten írok, mert ők is mind a központba vágnak, Pestre, Pestre...

Én olyan testvér voltam akkor fiatal időmben, mikor még több volt a szívem és az időm is, nekállottam hét elején a Newyork-kávéházban az újságos polcnak, ahol tucatjával feküdtek a vasárnap érkezett vidéki lapok. Minden lapban van legalább egy vers vasárnap. Azokat a verseket nem egy városnak és nem egy megyének írják. Az egész vi-

lágnak írják. Ki olvassa el Pesten az aradi verset? Ki, ha nem én, akire minden szívdobbanás, minden sóhaj és minden álom tartozik.

Micsoda fátum, hogy egy emberi szépség, egy gondolat, egy hasonlat, egy büvös asszonancias verssor ott rekedjen Aradon és Arad környékén, mert véletlenül ott él és ott ír, aki alkotta.

S micsoda fátum, hogy az is, amit Pesten írnak, magyarul, az is itt rekedjen egyetlen országban, egyetlen nemzetben, amelyik azt a nyelvet beszéli. Minden művészet, minden költészet az egész Földhöz szól. Amit magyarul írnak, vagy németül vagy franciául, vagy svédül, vagy finnül, vagy bolgáruul, annak mindnek az Egen kéne megjelenni, mint egy végtelen kék papíron, hogy őr földrészt vegyen róla tudomást.

Igen, ha legalább értenénk mi földi népek az egymás beszédét.

Az a sejtelmem, hogy a halálunk után felszabadulunk, mind aki ember volt egy náció lesz, Berlitz nélkül érteni fogja az egymás szavát; akkor majd egyik idegen poéta is magába fogadja a másik idegen poéta versét és élvezni és méltányolni fogjuk egymást.

Addig pedig illuziót inhalálunk, olyan illuziót, hogy mikor kitettük a szívünket a papirosra, egy egész emberiségnek adtuk örömet és vigasztalást. Akár Pesten írunk, akár Aradon, akár Londonban.

Hiszen minden, minden illuzió ebben az életben, ugyebár Faragó Rezső poéta és direktor ur. Lám azt is tudom, hogy bankigazgató lett az a tehetséges, fiatal aradi poéta.

Ritka poéta csinált ilyen karriert a világon!

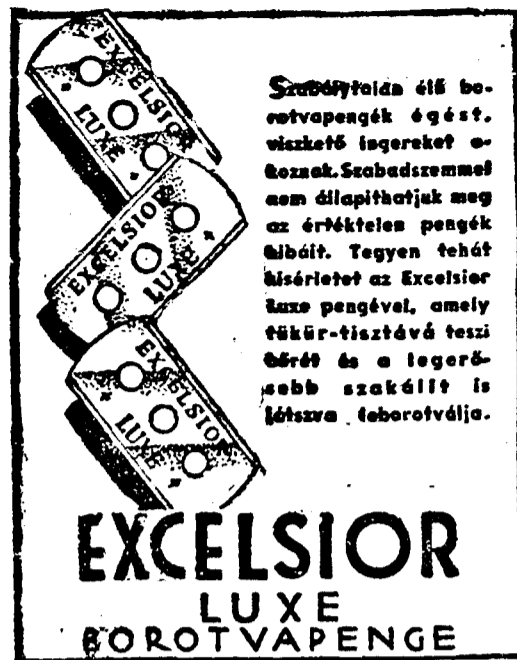
Hogy is történt?

Az Aradi Közlöny munkatársa megkérdezte Faragó Rezsőt, hogy emlékszik-e az epizódra, melyet Szép Ernő felelevenített. Faragó Rezső ezeket válaszolta munkatársunknak:

De még mennyire emlékszem. Régesrég lezárt, vicinális írói pályám legnagyobb sikerének érzem nem ezt a verset és talán nem is azt, hogy Nyáray Antal a legnagyobb kabaré függőnye elé vitte, hanem igenis, hogy Szép Ernő érdemesnek találta emlékezetébe foglalni és abban olyan hosszú időn át megőrizni.

Ha már ebből a kis esetből a legelső sorban álló, nagy költők egyikének élménye lett, hát adjuk át az irodalomtörténetnek a maga teljes és azt hiszem, elég érdekes valóságában. Így történt:

Valamilyik aradi íróársunk darabjának premierje alkalmából bankettet rendeztünk a gyémántteremben s erre meghívtuk Szép Ernőt, a határunk-

Szabálytalan élő borotvapengék égést, viszkós iszereket okoznak. Szabadszemmel nem állapíthatjuk meg az értékes pengék hibáit. Tegyén tehát kísérletet az Excelsior Luxe pengével, amely tükör-tisztává teszi bőrét és a legerősebb szakállt is látszóan leborotválja.

EXCELSIOR
LUXE
BOROTVAPENGE

Vezetőkiváló: Excelsior, Buc., Calea Mofilor, 78

ban szolgáló tüzerönkéntest. Valószínűleg én már akkor az öregebbek közé számítottam és azért jött nekem a szerep, hogy Szép Ernőt, a jeles író felköszöntsem.

A magam pohárbeszédére már nem emlékszem. Az lehetett benne: mennyivel jobb, szebb, finomabb a fővárosi írók dolga. Őket melengetik az érvényesülés kandallói, őket lakatják jól az anyagi sikerek és ők mámorosodhatnak el az ünneplések pezsgőjétől is. Holott mi, vidéki írók és költők...

Szép Ernő választát azonban már pontosan leírhatom:

— Elöttem szóló kollegám azt fejtegette, hogy mennyivel több külső siker és elismerés jut ki nekünk, fővárosi íróknak, mint a vidékieknek. Be fogom bizonyítani ennek az ellenkezőjét. Hogy tudniillik a vidéki vagy a fővárosi költők verseinek van-e több maradvány sikere. En például el tudom kívülről mondani Faragó Rezső egy költeményét...

És elszavaltam „A vén bitang”-ot, úgy, ahogy azt Nyáray Tónitól hallotta. A valóságban ez a vers is csak ugy volt értékes, ahogy a nagy színész előszóba formálta.

Azután így folytatta Szép Ernő:

— Most már szavaljon el Faragó Rezső egyet az én költeményeim közül!

Az idők távolából most már nem tudom, mi volt nagyobb: az asztalokal düntő kacagás, amely ezt az ötletet követte, vagy az én kegyetlen zavarom. Szép Ernőnek nem volt egy sora, vers vagy próza, amelyet ne olvastam volna el — és ezt talán máig is elmondhatom. De ahhoz, hogy valaki emlékezetből, szóról-szóra el tudja mondani másnak a versét, ehhez az kell, hogy valaki nemcsak a megnyilatkozásában, hanem minden ízében és lelki adottságában is verbéli költő legyen.

Kitüntetésnek érzem, hogy Szép Ernő emlékszik rám, erre az esetre, és hogy pályámnak más ultra kanyarodását is figyelmére méltatta. Nálam természetesen nem jelent olyan sokat, hogy az érdeklődésem és a hódolatom nyomon követte Szép Ernő régi és új diadalait Sőt látom is őt, gyakran, különösen, ha a Margitszigetre vetődöm. Ő persze nem ismer meg engem, akit „karcsu, vékony, előírásos költőnek” látott valaha. Ugy látszik, meghíztam.

Tánc, flört, szerelem

1735.

Bodros parókák, csipkék, selymek,
Hódolatteljes, hő szerelmek,
Egy könnyű csók, szírom-kacsóra:
S ráismerünk a rokkokóra.

1835.

A gavotte ringó ütémére
Merülni el a hölgy szemébe:
Igy lángolt, kéz a kézben lengve
A biedermeier száz szerelme.

1935.

Ma?... Saxofon rikolt, dob dobban
Belép a nő, az ur még jobban
Minakettő rung, liheg, viháncol:
„Hony soit”... — hisz a pár — táncol...
KOBZOS

A meztlábás apostol

Az Aradi Közlöny számára írta:

SZÁNTÓ GYÖRGY

Igy hívták, mintha bizony lett volna valami különös abban, hogy egy apostol meztláb jár. Nem hiszem, hogy ama tizenkét judeai tanítványnak valami ékes, kameacsattos saruja volt és ahogy baktattak, szerte az igével, poros utakon, bizony, szürke lehetett az apostolok lova, meztelen, feltört talpak az utporától.

Egyébként György János nem is járt meztláb. Olyan vizionárius erőben áll most előttem, amidőn az emlékezés sorait írom, mint akkor, amikor először megpillantottam a Kossuth Lajos-ucca széles járdáján. A háborus évek egyikén volt, téli időben. A havas uccán szakállas, fehér vászonruhás férfi jött velem szemben a Ferenciek temploma felől. Lábam hasogatottszerű bőrszandál, harisnya nélkül, vállán kopott loden körgallér, de csakugy panyókára vetve. Fedetlen fővel járt és emelt fővel, amelynek domboru homlokából értelem és bátorság sugárzott, csakugy, mint szürke szemének tekintetéből, gyermeki tisztaságu tükre volt ez a tekintet, huncutosan megcsilánló, apró fényeivel. Karácsony hetében voltunk, talán ezért gyökeredzett földre a lábam, amikor megpillantottam. Mintha az Olajfák hegyén jött volna szemközt velem ama ács misztikus fia, úgy meredtem reá. Barátaim megmosolyogtak.

— Nem ismered? Egy meztlábás apostol. Egyébként György Jánosnak hívják, ardeali ember, különös. Krápp doktor híve, nem tűri a harisnyát és cipőt. A Fővárosi könyvtárból is ezért jették ki. Szeret a Gellérthegyi barlangjában tanyázni, érdekes poia, ugy-e?

Amíg ők locsogtak és nevetgéltek, én utánafordultam és sokáig követtem tekintetemmel. Még most is követem.

Mert éppen egy évtizeddel e találkozás után újra találkoztunk egymással, még pedig misztikus módon. Szülőföldemen, Vágújhelyen föltölttük a kerácsont. Egyik estén bementünk unokabátyám könyvtárszobájába. Feleségem végigjáratta a szemét a kétezzer kötetben, aztán egy fűzött könyvet vett ki a kétezzer közül.

— Ismeretlen evangélium, mondta elgondolkodva. — Furcsa szerzője nem jelöli meg magát, sőt azt mondja, hogy a köz érdekében lemond minden szerzői jogról. A könyvet Aradon nyomták, a Zlinszky-nyomdában. Kapható György Jánosnál.

Amint ezt a tíz év óta nem hallott nevet kimondta, egyszerre előttem állott a szakállas, szandálos ember, a meztlábás apostol. Jött felém a havas uton, az ucca nyüzsgő tömegében is roppant nagy magánosságában. És ekkor meghallottam a hangját is. Egy nagy gondolkodó, egy igazi krisztusi lélek, egy méltó apostol hangját. A feleségem felolvasta az ismeretlen evangéliumot, meg György János apostol hozzáírótt hatalmas tanulmányát. Hajnalodott, mire elvégeztük.

Jézus indiai útjáról beszélt ez az ismeretlen evangélium. Tizenharmadik évében lett férfivá József ács fia, ősi zsidó szokás és törvény szerint, ekkor indult a vándorútra. Az arabok és perzsák fölén át Indiába ment, annak északi tartományain végigvándorolva, északi Tibetig jutott. Tizennyolc évszázaddal később a magyar Krisztus, Kőrösi-Csoma Sándor, pontosan ezt az utat tette meg. A zsidó ács fiának útját tibeti kereskedők jegyezték fel, a védák és upanisádok nyelvén, a páli nyelven, mely a szanszkritnak egy tibeti nyelvárása. Kőrösi-Csoma Sándor vezetésével éppen ez a nyelvjárás volt, amelyet rokkonnak hitt az ősmagyarok nyelvével, a Kam tartományban használatos jugur, vagy jugar nyelvvel. Ezért készítette el negyvenezerszavas tibeti szótárát, amelyben felíródott egész munkaereje.

Jézus egész útján tanult és tanított. Az iráni fensíkon szembeszállott Zarathustra híveivel, a tűzimádó parsikkal, megcáfolván az Avesta dualizmusát, a jó és rossz örök harcát. Felháborodva ellenzi a nap és a tűz imádását is, hiszen az Ur egyetemes világának csak alkotórésze. A Bráma vallás papjaival is vitába száll. Megfenyegeti a hindu farizeusokat, a bramánokat, amiért kisajátítják a tudást, hatalmat és földi javakat a maguk kasztja számára, kirekesztvén mindebből az alsóbb kasztokat. Megbélvegyi a bálványimádást, mondván, hogy a mindenható Ur nem mutatja magát halott tárgyak képében. Végül megcáfolja a trimurtit, mondván, hogy a teremtő, fenntartó és pusztító ugyanazon hatalmas lény, a végök és a kettősség nélkül valóval egyetemben.

Gotama tartományban a Buddha híveivel kél vitára. Megtagadja a Nirvanát, mondván, hogy emberi lényük nem oszlik fel a semmi-ben, de meg fog jelenni az Ur színe előtt. A lélek-vándorlás pedig istenhez és emberhez méltatlan játék. Isten nem önti belé a lelket alacsonyabbrendű lényekbe, annak, akit a maga képére teremtett. Ugyanigy szembeszáll az ács fia Konfucse, Laoce és Mengese tanaival is, de tanul azért mindannyiból, mert az igazságnak ezer arca van és ezt az ezer álarcot kell lehántani, hogy megmutatkozzék az egy igazság egy igazi fényességes ábrázata.

Az indiai ut tanulságai után tér meg Jézus szülőföldjére, ahol egyaránt veszi fel a harcot a féltékeny irástudók, a hatalmasok kasztja és végül a római bálványimádók uralma ellen. Pilátus üldözteti és végül elfogatván, saját véreivel akarja kivégeztetni. De ezek vonakodnak. A helytartó dühbejön és odakiáltja a szadduceus lovagoknak, farizeus irástudóknak, hogy keresztrefeszítsék ezt az izgága embert, aki forradalmat szít a rabszolgák érdekében.

— Ám tégy, ahogy akarsz, mi mossuk kezünket, felelik neki a szadduceusok és farizeusok.

Ime, itt van a szakadék, amely ezt az apokrifnek bélyegzett evangéliumot a befoga-

dott evangéliumtól elválasztja.

A kommentár meg is indokolja a tibeti feljegyzések igazát. Semmiféle római szertartás nem írta elő a kézmosást törvényszéki ítéletek, vagy szertartások alkalmával. Annál inkább a zsidó, amely már a templombalépéskor megköveteli a szimbólikus kézmosást, régebben az áldozat bemutatása előtt és után, temetőből jövet pedig mind e mai napig. Így Pilátus nem is mondhatta ezt, annál inkább a szadduceusok és farizeusok, akik megkövetették a halálraítélteket, de keresztre sohasem feszítették.

Páli nyelvről egy Notovics nevű Tibetkutató fordította le ezt az ismeretlen evangéliumot, majd oroszról franciára is ő fordította. Ollendoff kiadásában jelent meg. A Vatikán roppant összeget ígért az eredeti kéziratért. Notovicsnak menekülnie is kellett hazájából, mert a szibériai száműzetés várt volna reá. Így történt, hogy ez az ismeretlen evangélium nem került ama kétszázötvenhat apokrif evangélium mellé, amelyet a Vatikán titkos levéltárában őriznek.

György János még hét munkáját adta ki az aradi Zlinszky-nyomdában. Mindegyik páratlan érdekességu anyag, amely azt mutatja, hogy szerzőjük nemcsak apostol, de próféta is volt. Legközelebből ama hatalmas műve érdekel bennünket, amelyben földrajzi, néprajzi, történelmi, gazdaságtani és politikai alapon fejt ki a Dunai és Balkán-államok szövetségének feltétlen szükségességét. E műve éppen negyedszázada jelent meg.

Aradra hazajövet, érdeklődtem a tibeti evangélium feltárója és magyarázója után. Sokan emlékeztek még rá. Egyik azt mesélte, hogy zsákot hordott a Neuman-malomban, a másik, hogy angol nyelvre oktatta, a harmadik amerikai útjáról tudott egyetmást. Tovább fogom folytatni a kutatást személye és művei után, mert ki akarom bontani ennek a csodálatos embernek az útját a misztériumból a valóságba.

Pedig jobb lenne talán, ha misztikumában élne tovább és így támadna fel halottaiból, ki tudja? A gellérthegyi barlangban halt meg, teljesen elhagyatva, szent magánosságban. De a sziklaboltozatok szertehasadnak majd és én már látom a mennybemenetelét a kockázó légionáriusok nagy megdöbbenésére. Ó lemosolyog rájuk és valahonnan pásztorok és mágyosok jönnek feléje, hogy leboruljanak egy jászol előtt.

Riunione Adriatica Di Sicurta Trieste (Adriai Biztosító)

Aradi Vezérügynöksége

Női, férfi és gyermek harisnyát, pullovert, szvettert, kötött- és bőrkecstyüt, selyem reformót és combinét legolcsóbban BOGYÓ A. üzletében

Str. Eminescu I.

Corsó-mozgó mellett!

Nagy Katalin cárnő Az Aradi Közlöny számára írta: Dr. Gabos Jenő

Immár 140 éve annak, hogy II. Katalin cárnő, Oroszország legnagyobb uralkodónője, befejezte sikereiben oly gazdag földi pályafutását. A történelem egyik legkimagaslóbb alakja. Tündöklő egyéniség, ki megmutatta, mily eredményeket érhet el egy „gyöngé” nő is, ha van benne akaraterő, okosság és alkalmazkodási képesség. Az utókor, mely szigorú mértékkel méri az érdemeket, a „Nagy” előnévvel ruházta tel. Nem ok nélkül! De ugyan mik voltak azok a tettek, melyekkel II. Katalin cárnő kiérdemelte a „Nagy” nevet?

Csodálatos, hogy a legtöbb ember képzeletében még ma is nem a leghizelgőbb kép él Oroszország egyik legtehetségesebb uralkodójáról. A közhit azt tartja, hogy Katalin cárnőt a szeretők egész serege vette körül és országának mérhetetlenül nagy kárt okozott azzal, hogy kedveseit az állam pénzéből óriási vagyonok urává tette. II. Katalin cárnő az ujkor uralkodó nőalakjai közül úgy járt, mint Kleopátra az ókor és Borgia Lukrécia a középkor fő női szereplői közül. Mindhármukat egyformán szájkra vitték az emberek és rájuk kentek minden rosszat, ami egy szegény nőről csak elképzelhető. Katalin cárnővel is úgy bánt a közhit, mintha csak bűnök terhelnék, de érdemei nem volnának. Az ujkori Messalinának nevezték el és olyan szörnyetegként él az utókor tudatában, „akinek feje egy férfié, alsóteste egy buja asszonyé és nincs szive.” Ez a kép azonban teljesen hamis! Katalin erős, egészséges nő, aki éppen úgy vágódik a gyöngédség, a szerelem után, mint bármely más egyszerű polgárasszony. Aki ismeri Katalin cárnő életét történetét addig az időpontig, míg megszerzi egyedül a maga számára az Oroszország feletti uralkodás jogát, szerelmi életén sem fog megbotránkozni.

Szinte tűnényes jelenség a történelemben! Mint egy kis jelentéktelen német hercegasszony, tehát mint ideger került Oroszországba és új hazájának egyik legnemzetibb uralkodója lett.

Kedvünk támad összehasonlítást tenni Katalin cárnő és kortársa, Marie Antoinette között, hogy lássuk, mit tud cselekedni az erős egyéniség!

Nők, birodalmak élén

Marie Antoinette is mint idegen hercegnő került XVI. Lajos király nejeként Franciaországba és élete utolsó órájáig, tragikus haláláig megmaradt osztrák főhercegnőnek, ki semmi közösséget sem érzett új hazájával. Marie Antoinette a kezébe jutott hatalmat nem használta, csak élvezni akarta. Mint asszony akart győzni s nem mint királyné, női diadalait többre becsülte a nagy messzeható világtörténelmi sikereknél. A „rokó királyné” azt ambicionálta, hogy az udvar őt csodálja, mint a legelegánsabb, legkacérabb, legelkényeztetettebb asszonyt. Hogy népe szenvedett, éhezett, arról nem akart tudomást venni.

Ezzel szemben Katalin cárnő uralkodásra vágyó, bölcs, nagylelkű és lángelmű. Már egész fiatal korában, megbántva attól az érzéstől, hogy apja, a rideg katona, semmit sem törődött vele, anyja pedig nem szerette, feltette magában, hogy „férfi akar lenni, sőt több, mint egy férfi”. Ez volt életének szilárdan követett irányvonala egész haláláig. Nem is a véletlen szeszélye tehát, hogy a jelentéktelen kis német udvar hercegnője nem valamely szomszéd herceg felesége lett, hanem kora egyik leghatalmasabb birodalmának uralkodónője. Mikor Nagy Péter leánya, Erzsébet cárnő megkéri kezét unokaöccse, Péter holsteini herceg, az orosz trónörökös részére, már kész elhatározása, hogy minden körülmények között megállja helyét. Oroszországban mindenki tetszését meg fogja nyerni és igyekezni fog új hazáját nagygyá, hatalmassá tenni.

Eletrajzírói feljegyzik: mindig és mindenben szerencsés. Csak egyben nem volt szerencséje: férjének személyében, kinek nagy szerencsétlensége, hogy mindig többet szánnak neki, mint amennyit akar: Európa legnagyobb országát öröklő és korának legtehetségesebb nőjét feleségül. Férjét volt, himlőtől ragyavert, felpuffadt arcú, hunyorgó szemű, gyerekes, ki a nászgyuban bábuk-

kal játszik és még tudomást sem vesz bájos, fiatal feleségéről. A férj minden vágya az, hogy feleségét megalázza. Egy szeszély, ami csak a férj beteg idegzetével magyarázható. Már most képzeljük el azt a fonák helyzetet, ami a férj és feleség között fennállott. A feleség életvidám, egészségtől duzzadó, szellemes, művelt asszony, ki Plutarchos és Tacitus műveit olvassa; a férj mogorva, nyers, korlátolt, idegbajos ember, aki nap-hosszat ólomkatonákat gyakorlatoztat. Milyen házaset lehetett ily két ellentétes természetű lény között, könnyű elgondolni. Péter étkezés közben bort önt a szolgák fejére, a társaságában levő urakat trágár viccekkel szórakoztatja, állandóan fintorgatja arcát, kezét és lábát egy pillanatig sem tudja nyugodtan tartani. Egy ilyen férfivel lehetetlen az együttélés. Katalin unalmában mind töb- bet olvas. Montesquieu: „A törvények szelleme” című könyve elválasztatlan kísérője lesz. Miközben Katalin az enciklopédistákat tanulmányozza, Péter egész kutyafalkát tart szobájában, amelyet egy nagy ostorral addig hajszol egyik sarokból a másikba, míg az agyongyötört állatok összeesnek.

Ha egy fiatal, élete virágjában levő asszony, kit férje együttlétük első percétől kezdve teljesen elhanyagol, lassanként más férfi felé fordítja szemét, ezen még a legszigorubb erényesősök sem csodálkozhatnak.

De nemcsak férje viselkedése szolgál Katalin mentségére, hanem még inkább az, hogy Erzsébet cárnő parancsára Katalin egyenesen rákényszerítették, hogy az udvar előkelő ifjai közül kegyencet válasszon magának. Katalin előbb lázadozott a nyílt felhívás ellen, de midőn Besztuzsev kancellár folytatta a sürgetést, hogy: „Oroszország örökösét vár Öntől”, a férj egyik barátjának Szaltikovnak

karjaiba kergették a fiatal trónörökösét.

Szaltikov volt a sorozatban az első és utána még egy sereg kegyenc következett. Ezek a szerezők mind herculesi termetű, széles vállu, jó idomu, szenvedélyes vérmérsékletű férfiak voltak. A férfiúi erőhöz való vonzódása azonban csak eszköz volt messzire irányuló céljainak elérésében. Uralkodni akart Oroszország felett, hangadó tényező ohajtott lenni az európai politikában. Lengyelország nagy területe felett urrá akart lenni, a törököt a Kaukázusból és a Fekete-tenger egész partvidékéről vissza kellett szorítani. Mindehhez férfiak kellett, erős, bátor, vakmerő emberek, kik nem ijednek meg semmi veszélytől, kik vak végrehajtói uralkodónőjük akaratának.

Katalinnak szüksége volt Poniatovszkira lengyel politikája miatt és Gregor Orlovra, a bátor gárdatisztre, akkor, mikor már férje, céljainak elérésénél, utjában állott. Katalin tudta, hogy mit jelentenek a gárdák Oroszországban. A gárdák bizalmatlanok Péterrel szemben, mert Nagy Frigyes hódolója és mert teljesen porosznak tartják. Katalint azonban, aki már tökéletesen oroszra vált, imádják.

„Az ostoba liba” megfizet...!

Katalin tulsokat szenved férjétől, ki vele szemben zsarnok, gonosz és kegyetlen. Péter, mióta Erzsébet halála után cár lett, minden alkalmat felhasznál arra, hogy feleségét megalázza. Egy nagy békeünnep alkalmával, 500 ember füle hallátára és megbotránkozására feleségét „ostoba liba”-nak nevezi, mert az ő pohárköszöntőjénél nem állt fel. De Katalin tür, szenved és bár Orlov sürgeti, hogy adjon jelt és a gárdák végezní fognak Péterrel, Katalin ezt nem tudja lelkére venni. Egy napon azonban, midőn Péter ismét összekap feleségével és elrendeli Katalin elfogatását, a gárdák Katalin mellé állnak, zendülés tör ki, Pétert lemondatták a trónról és Katalin, mint minden oroszok egyeduralkodója, foglalja el a trónt. A hatalom átvétele után bámulatot kelt az a nagylelkűség, amelyet ellenségei iránt tanusit. A világtörténelemben még nem volt példa rá, hogy győző a legyőzötttel szemben annyira lemondjon a megtorlástól, mint Katalin. Ellenségei egyikét sem számúzi és egyikét sem bünteti meg. Katalin nem bosszuálló, nem kegyetlen és távol áll minden kicsinyes gyűlölködéstől. Mint egyeduralkodót, Montesquieu szel- leme vezérli. A „nép” gondoskodásának fő tárgya, a kiváltságosok jogait pedig erősen megnyirbálja. „Diderot, d'Alembert és én, mi hárman azon vagyunk, hogy oltárt állítsunk Önnek”, — írja Voltaire Katalinnak.

Katalin megva'ósítja Nagy Péter álmát

Alig lett Katalin a világ legnagyobb birodalmának ura, már az egész világot szeretné kormányozni. Amiről Nagy Péter álmodott, hogy a Balti-tengert megszerzi Oroszországnak, azt Katalin meg is valósította. Beleszólt a lengyel királyválasztásba és a maga kegyencét, Poniatovszkit ülteti a lengyel trónra. Seregei ott vannak a Krím félszigeten, melyet oly sokáig a törökök tartottak elfoglalva, hajóhada a törököket az utolsó hajójáig megsemmisítette, zászlói ott lengenek Athén és Spárta fölött. Európában óriási a tekintélye. Sze- meit Perzsia, sőt Kína felé irányítja és hatalma napról-napra növekedik. Csodálatos egy nő, akinek ilyen sikerei vannak! És emellett, nincs uralkodó, ki irodalomnak, tudománynak és művészetnek oly nagylelkű pártfogója volna, mint Katalin. Voltaire, Diderot és Grimm évjradékot kap tőle. Legnagyobb boldogsága, ha Diderot-val és Grimmel vitatkozhatik. Katalin felvilágosodott, szabad szel- lemű; jószágos lelkére mutat, hogy kórházak és leiencházak egész sorát építteti fel. Palotájában igazi demokrata. A nagy szertartásos fogadások kivételével, minden más alkalomra megtiltotta, hogy megjelenésénél felálljanak. Vallási türelmes- ségét mutatja, hogy mindenki olyan módon imá- dhatta Istenét, ahogyan akarta.

Katalin leghíresebb kegyencét: Potiomkint, nem szabad úgy tekinteni, mint szeretőinek egyi- két, hanem mint legerősebb segítő társát messze- néző céljai elérésében. Tervük óriási méretű: Tö-

rökország megsemmisítése, Konstantinápoly meg- hódítása, a Fekete-tengeri uralom megszerzése és egy orosz fennhatóság alatt álló új Görögország- nak megeremtése. Bár ezek a tervek nem sikerül- tek, kétségtelen, hogy Katalin sokat köszönhet Potiomkinnak hatalma megerősítésében.

Hogy Katalin kegyenceit folyton változtatta, ezt nem lehet pusztán kielégíthetetlen vágyának tekinteni. Gondoljunk arra, hogy a XVIII. század- ban élt, egy gyöngéd és gáláns korban, melynek erkölcsi felfogása nem volt annyira szigorú, hogy emiatt elítélte volna. Vessünk számot azzal, hogy az ő kora XV. Lajos uralkodásának idejére esik, amidőn nem a király, hanem Pompadour és Du- Barry kormányozott. A francia királyoknak met- resselei, az orosz cárnőnek kegyeltjei voltak. Mind- ez a XVIII. század laza felfogásával magyaráz- ható. Katalin cárnő kegyencei 100 millió rubelért kerültek az országnak. De ez az összeg csekélység azokhoz az összegekhez képest, amiket XV. La- jos szerelmi élvezetei felemésztek.

Katalin egy férfi uralkodó kötelezettségeit és felelősségét vállalata magára, ezért egy nagy férfi gyengeségeit is el kell nézünk nála. Csodás tehetségű uralkodó volt, lángeszű hódító. Jót akart és mindent elkövetett, hogy népét boldogítsa. Egyik életrajzírója azt írja róla: „Jelentősége kora történetének szempontjából nagy, — életé- nek története nagyobb és maradandóbb.”

FISCHER F. Bulev. Feg na
Maria No. 19.

Zsák
Zsineg
Kötéláru
Ponyva
Brassovi lófakarók

Kárpi os-áruk
Matracz-grádi
Lószőr
Futó és eredeti kó'us-
szőnve-ek gyári árban.

RENDEZVÉNY

KOLNIVIZ, PUDER, ARC- ÉS SZÁJFESTÉK

Lerakat: PARFUMERIA INTERNAȚIONALĂ, București, Strada Cămpineanu No. 17.

„Akar Ön egy megbízható vallást?”

Londoni levél — „I am sorry” — Visszatérés a középkorba — Ongyilkos bálnák — Női dolgok — A rákember és egyéb turesaságok

Az Aradi Közlöny részére írta: Forbáth Sándor

London, 1935. december.

A közszabadságok Eldorádójában, Angliában, megszámlálhatatlan vallási szekta működik. Londonban és néhány nagyobb angol városban ezek a sokszor fantasztikus felekezetek templomokat és missziókat tartanak fenn, melyeket úgy reklámiroznak és propagálnak, akár a fűszeres a vaját, vagy az áruház a maga olcsó árait.

A Craven Roadon van egy templom, melynek bejárata mellett jobbra és balra címtáblák vannak kifüggesztve, a kapu fölött pedig neonsöves fényreklám működik estétől hajnalig. A szekta elveit hirdetik. „Akar Ön egy megbízható vallást?” — áll az egyik címtáblán. „Akkor jöjjön hozzánk, Istenünk Jehova, Jézus Krisztus a királyunk”. A másik táblán ez áll: „Uralkodunk megkezdődött. Győzesse meg magát, mielőtt késő. Jöjjön el vasárnap délután 6 óra 30-kor”.

„I am sorry”. „El vagyok keseredve”. Ez a közkeletű angol kifejezés a középeurópai „pardon” vagy „bocsánatot kérek” helyett. Látnivaló, hogy a híres angol szentvérségben stílus van. Füst és levegő vagy neki, a hölgyeknek a villamoson vagy a „bus”-ban (autobusz) a férfiak nem adják át a helyet, ha valakit elüt a villamos, egy lélek sem áll meg a szerencsétlenség helyén, ha tűz vagy robbanás van, nem huznak rendőrkordont, senkit sem érdekel a dolog. Ellenben az „I am sorry” úgy hull minden szájából ösztönösen, mintha naponta bizonyos mennyiséget kellene belőle „Jogyasztani”. Kicsit jellemző ez a szokás az angol lelkiségre és stílusra az élet minden vonatkozásában. Ráhág behemót cipővel a lábadra? Leönt a vendéglőben sörrel? Elcsábítja a feleségedet? „I am sorry” — mondja. El vagyok keseredve. Lehet valakire haragudni, aki nyomban kijeleni, hogy a méltatlanság vagy ügyetlenség, mely téged részéről ért, egyenesen elkeseríti őt? Ugy-e, nem. Amellett leri róliuk, hogy az ekeseredést nem kell komolyan venni. Éppugy, mintha megkérdik, hogy „hogyan vagy”? Megkérdik, mert illik. De a válasza már nem kíváncsiak. Ezért az angol szokásos „how do you do?” kérdésre, mely a „jó napot” vagy „jó estét” helyettesítője, sohasem válaszol azzal, hogy „köszönöm, jól” vagy „nem jól”. Hanem egyszerűen ismétli a kérdést: „How do you do?” Ebben rendszerint kimerül két „ismerős” beszédanyaga találkozásokra.

34 év óta először fordult elő, hogy a Lordok Háza ítélkezett egyik tagja ügyében. Értendő, hogy mintán lord Clifford-nak más lehetőség nem volt már arra, hogy a börtöntől megmeneküljön és mert anyagilag is bírja a nagy teherpróbát, élt ezzel az utolsó lehetőséggel.

A Lordok Házának ez az ítélkező ülése a középkori külsőségek között zajlott le. Az ítél-

kező lordoknak az előírt diszes bitorruhában kellett megjelenniük. 300 úyen ruhát csináltattak a lordok erre az alkalomra, egy-egy ruha 80 fontba került. Az üléstermet a középkori előírt szabályok szerint rendezték be.

Már maguk az angolok sem tudják pontosan, hogy egyes különös jelvényeknek és jelképeknek mi a magyarázatuk. A „fekete bot”-nak nevezett lord eltör egy fekete pálcát, annak jelül, hogy az ítélkezés megkezdődik. Az elnöklő főnemes a király nevében kihirdeti, hogy aki a nevezetes ülés közben zajong vagy tiszteletlenül viselkedik, azt joga van „kivégeztesni”. Ülés közben a lordoknak süvegeiket többször le és fel kell tenniük bizonyos aktusok közben. Az egyik funkcionárius, akit „fehér bot”-nak hívnak, fehér bottal kopog az ülésterem ajtaján, melyet bezárnak előtte és csak többszörj kopogásra nyitják ki. (Ennek az az ősi eredetű történelmi tény az alapja, hogy a Lordok Háza ítélkezéseibe még a király sem szólhatott bele és mikor egyszer a király követe megjelent, hogy a felség üzenetét közvetítse, bezárták előtte az ajtót és csak többszörj kopogásra nyitották ki.) Az egyik funkcionárius lord közönséges zsákon ül az ülésteremben, ugyancsak régi hagyomány alapján.

A Lordok Háza felmentette lord Clifford-t, akit pedig három fórum elítelt. Megállapította, hogy szerencsétlenség történt, melyért a lord nem felelős.

Anglia és egyes tengerentúli államok tudósai is nagyban törnek a fejüket egy sajátságos jelenség miatt, melyet eddig nem sikerült megmagyarázni. Az angol tengerparton, valamint Délamerikában és Ausztráliában is észlelték, hogy a bálnák, a tengernek ezek a monstrumjai, melyek — mint ismeretes — rajokban vonulnak a tengermedényben, az utóbbi hetekben 40—50-es csoportokban a vízből a partra menekülnek és inkább pusztulásra ítélik magukat a szárazföldön, mintsem a tengermedényben nyilván fenyegető ellenségük áldozatává válnak. Hogy milyen ellenség fenyegeti a bálnákat, azt nem tudják. Találgatják, hogy vajon kifogyott-e az eleségük a tengerben és az éhhalál réme kergeti őket az öngyilkosságba, vagy talán eddig szunnyadó kráterek rémitik őket?

London, a kilencmillió város, természetesen a furcsaságok és ritkaságok központja is. Hogy itt miféle dolgokat gyűjtenek gazdag és ráérő emberek, azt el sem lehet sorolni. Kínai uralkodók copftincstől a nomád törzsek primitív eszközeinek, hindu sírfeliratoknak, spanyol kolostori kézimunkáknak, különemű, keresztezett virágoknak gyűjteményéig minden elképzelhető és elképzelhetetlen gyűjtőszennedély kielégül. De természetesen minden „szakma” ritkaságai is megtalálhatók Londonban, egvebek közt a legfurcsább kórállapotokban szenvedő emberek is.

A Hyde Park-ban naponta a reggeli órákban, egyéb furcsaságok között egy ember után fordul meg az idegen (az angolok már megszokták) — aki valósággal „rákmódjára” megy. Nem képes előre felé menni, csakis úgy, hogy a hátát fordítja abba az irányba, amerre halad. Egyáltalában nem óvatosan, vagy lassan jár, hanem gyors lépésekkel, néha még szalad is. Azonban mindig csak háttal előre felé, arccal hátra.

Ennek a sajátságos állapotnak magyarázata egy különös harciéri agysérülés, melynek lényegét az erész világ legnevezetesebb tudósai sem tudták még megfejteni. Pedig eleget törték a fejüket. Meg is operálták többször a furcsa embert. De nem tudták rajta segíteni.

Alapítva: 1906.

Alapítva: 1906.

MEISL & ADLER

Kalap- és uridivat üzlet

ARAD, Bulev. Regina Maria 24 sz.

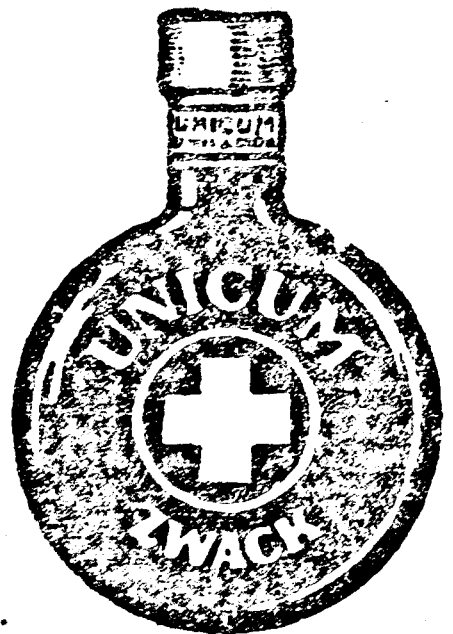
Fehérneműek, Gallérok, Nyakkendők, Harisnyák, Keztyűk nagy választékban.

ZWACK, Likőr, Rum és Cognacgyár

Arad, Str. Mircea Stanescu 1. sz.

Világhírű „Unicum”

gyomorerősítő-ital és összes gyártmányai az ország legelőkelőbb márkája, minden számottevő csemege kereskedésben és italmérésben kapható.

Eszmék a kisebbségi kérdés körül

Az Aradi Közlöny számára írta:

*Szabóffy
Helm*

a banati Magyar Párt elnöke

1917. októberében Lenin pártjának forradalma elsöpri Kerenszki kormányát. A népbiztosok tanácsa béketárgyalásra hívta fel az összes hadviselő feleket. Az entente nem válaszolt Lenin felhívására. A központi hatalmak a bolsevik-kormányval Brest-Litovszkban béketárgyalásokat kezdtek.

Erről a béketárgyalásról és Amerika hadicéljairól szolt Wilson elnöknek 1918. január 8-iki üzenete, amely a nevezetes 14 pontot is tartalmazta. Mielőtt az elnök pontjait felsorolta, a következőket mondotta:

„Mi azt követeljük, hogy a világot úgy rendezzék be és olyképpen biztosítsák, hogy minden békeszerető nemzet nyugodtan élhessen. Mi azt követeljük, hogy minden nép maga teremse meg berendezkedését és minden nép igazságot és méltányosságot találjon a világ többi nemzeténél és biztosítva legyen erőszakosságok és önző támadások ellen. Ebben a világnak minden népe érdekelt van s ami bennünket illet, tisztán látjuk, hogy ha mások nem találják meg az igazságot, nem találjuk meg mi sem”.

Ennek a felfogásnak volt folyománya, hogy amikor a békekonferencia a nemzetkisebbségek ügyében állást foglalt, Wilson hangsúlyozta, hogy

„nagy európai néptömegek elnyomása újabb véres háború forrása lehet, miért is az Egyesült-Államok nem biztosíthatják az új vagy megnagyobbított államok ama terület állományát, amely részükre a békeszerződések folytán jutott, ha biztosítékot nem nyernek, hogy az új államokban meg nem ismétlődnek ugyanazok a viszonyok és rendszerek, amelyek elnyomáshoz és ezzel újabb bonyodalmakhoz vezetnek”.

Természetes, hogy az ilyen nyilatkozatok közepette az 1918. december 1-én az összes románoknak Alba-Iulia megtartott nemzetgyűlése többek között a következőket határozta:

„Teljes szabadság az összes együttlakó népek számára. Minden nép saját nyelvén, kebeléből való egyének által fogja művelni, kormányozni magát és törvénykezését el látni. Minden nép ama egyének számának arányában, akik alkotják, meg fogja kapni a jogot a törvényhozó testületekben és az ország kormányzásában való képviselést”.

Az is természetes, hogy a wilsoni elvek hangoztatása következtében a békekonferencia 1919. júniusának egyik ülésén Bratianu Ionel miniszterelnök a következőket mondotta:

„Románia álláspontja, hogy minden kisebbségnek, amely új határai között lakik, nyelvre, fajra, vallásra és nemzetre való tekintet nélkül a többi román állampolgárokkal egyenlő jogokat ad”.

1924-ben a lengyelországi német telepések ügye a hágai Nemzetközi Állandó Döntőbiróság elé került. Ez 1924. december 10-én meghozta a telepésekre igen kedvező határozatát. A Döntőbiróság indoklásának egy része szerint:

„A kisebbségekkel szemben tényleges egyenlőségnek kell uralkodni és nem csupán a jogi formák látszólagos egyenlőségének és

ily értelemben kell elkerülni a törvény szavaiból eredhető különböző bánásmódokat”.

A hágai Nemzetközi Állandó Döntőbiróságnak ezen megnyilatkozása után, a kisebbségi kérdéssel kapcsolatosan mindig szomorubb és szomorubb ellentétekkel találkozunk.

Szinte megdöbbentette Európa negyvenmilliónyi kisebbségi sorsban élő lelkeit az a nyilatkozat, amelyet a messze Brazília képviselője, Mello Franco 1925-ben a Nemzetek Szövetségének ülésén tett, amely szerint:

„a kisebbségi védelem célja az, hogy a kisebbségek asszimilálásának csendes, nyugodt mederbe terelése lehetővé váljék, vagyis lassu előkészítése a teljes nemzeti egység helyettfogadásának”.

Ugy gondoltuk, a Braziliából ide került „előkelő idegen” szavai ezek, amelyek politikai programai soha nem válhatnak.

Azóta hjába igyekezett az Európai Szervezett. Nemzetkisebbségek tizenegy kongresszusa meggyőzni a világot arról, hogy a Mello-Franco-féle program kivihetetlen. Európa hatalmasai a történelemből mit sem tanulva haladtak ezen az uton tovább, amíg egy elágazáshoz nem jutottak.

Elágazott a kérdést illetőleg a fascizmus és a nemzeti szocializmus elgondolása.

A fascizmus tagadja a kisebbségek fenn-

maradásának jogi és erkölcsi alapját. Az állami és nemzeti totalitás elve alapján, az ő felfogása szerint, ki kell irtani minden nemzetkisebbséget, a többségi elv diadalaként.

Ezzel szemben a nemzeti szocializmus, a hitleri gondolat a faji tisztaság érdekében, az állam keretein belül még olyanokat is önálló kisebbségi nemzeti lét kiélésére utal, akik ilyen élni nem akarnak. A hitleri elgondolás például a zsidóságot rákényszeríti arra, hogy magát nemzetkisebbségnek tekintse és mint ilyen, korlátozott emberi jogokkal elégedjék meg a német birodalom területén.

Természetes, hogy amikor két világhatárolom ennyire távol jutott a wilsoni gondolattól, akkor ezekhez hasonló, vagy ezeket túlszárnyaló elméletekhez jutunk. Akkor érthetőnek találjuk, hogy a román képviselőházban elhangzanak e szavak:

„A román királyi kormány nevében kijelentem teljes őszinteséggel, hogy hível vagyunk a kisebbségek egyenlőségének, de ez az egyenlőség feltételezi a román élet számára nélkülözhetetlen conditio sine qua non-t: az önközinté kijelentését, hogy románok és elfelejtik, hogy magyarok voltak”.

Sőt azt sem csodálhatjuk, hogy a cluj-i törvényszék ügyésze, Ioan Colfescu, a „Tinerimea Romana” targu-muresi ülésén kijelenti:

„Az alkotó elemeknek egyesülniök kell, hogy nemzetközi profilakszist alkalmazzanak a magyarokkal szemben, azzal a néppel szemben, amely képtelen alkalmazkodni Európa mai rendjéhez és amelyet ki kellene törölni az európai népek sorából”.

Vajjon ezek után a mélyponthoz jutottunk-e?

Felfogásom szerint még nem. Még ismerék — de egyelőre le nem írok — olyan eszméket és rendszereket, amelyek Közép-Európában bevezetve nincsenek.

Lehet, hogy rövidesen ezzel is szembe kerülünk. Hogy majd megtörnek-e, vagy sem, a jövő mutatja meg.

Nekünk a béke és szeretet ünnepén, jelkünk harmóniájához a Szent Írás szavai adjanak vigaszt.

Pillanatnyi problémák

Az Aradi Közlöny számjára írta

Bethlen István

Ujév. Számka. Synonim hangzású szavak. Ha van olyan, akit kellemesen érintenek, az jelenkezők, mint a világegyetem nyolcadik csodája. Bevallom, hogy én magam, még nem találkoztam az illetővel. Ha mégis létezik, úgy esetleg ki lehetne állítani a Barnum-cirkuszban és a bevételt az elaggott csodaszörnyek menhelyének feiségitésére adományozni. Esetleg idővel ő maga is hasznát láthatná az akciónak.

Bár, ahogy ezennel megállapítottam, a számlát minden épelméjű ember utálja, mégis, a velők szemben való viszonylatban kétféle emberfaj létezik. Még pedig azok, akik olyannyira undorodnak tőlük, hogy semmi áldozattól, még anyagiaktól sem riadnak vissza, hogy a társadalom eme rákfenéjétől megszabadítsa az emberiség hozzá legközelebb eső tagját, vagyis önmagát és ezse nélkül fizet, amint valamit megvett, vagy ha épp akkor valami külső oknál fogva, — lásd „teljes leégés” rovat alatt, — nem teheti, úgy azt a lehető legközelebbi alkalomnál, még pedig valami majdnem kéjes tisztálkodási ösztöntől hajtva teszi meg. Ezekhez tartozom jó magam. A fizetés maga nem kellemes, ezt őszintén bevallhatom. De az az ujjászületés utána, a tudat, hogy tartozás tekintetében szüzen állunk, mint a frissen hullott hó! Olyan ez, mint amikor az ember a Lomnici-csucs alján kiszáll a vonatból és először szivja magába a tiszta, hideg, kimondhatatlanul por és bacillusmentes, ózondus havasi levegőt.

A másik válfaj épp annyira utálja a számlát mint olyant, de valami pervers ösztönből, szinte kéjeleg annak sokaságában. Viselkedése legalább is ezt tanúsítja. Mert ugyebár, logikus az, hogy amit utálunk, annak jelenlétét lehetőleg távollartsuk magunktól? Már pedig fentemlített embercsoport, nem hogy pusztítaná emez áldatlan fajzatot, hanem ellenkezőleg, mindent elkövet, hogy mentől több legyen belőle közvetlen közelében. Mert ahogy tudvalevő, a Számka nevű szörnyeteg csakis egyetlen varázsszökegre reagál, akár a Mephistopheles a Faust-ban, de az a Számlánál nem az elébe tartott kereszt, hanem a zsebből előszedett Ká-pé, köznyelven Pénz nevezetű bódítószert, melynek hatása alatt a szörny pillanatok alatt kímül.

Sokszor töprengtem, nem ugyan álmatlan éjszakáimon, melyek hála Istennek nem igen szoktak lenni, hanem semmi egyéb alkalmas pillanatokban, hogy mi az, ami az emberiség tekintélyes részét arra ösztökéli, hogy nyíltan, sőt férfiasan bevallott ellenszenvök dacára, magukra vállalják ezen kellemetlen és mindenképpen terhes együttélést a Számlák népes családjával. Mert utóvégre, ha biztosan tudják, hogy fegyver, vagyis Pénz, sem előbb, sem utóbb nem kerül a közelükbe, akkor, hogy is mondjam, no igen, de hát ez már a büntető törvénykönyv körébe tartozik és egyéni megítélés dolga, hogy érdemes-e vagy sem utóbb említett irodalmi művel összeütközésbe kerülni. Legtöbbször azonban a büntés szándékának nyoma

Síncsen a Számla nemzése körüli időpontban, sőt még születésekor, mely napot úgy határozhatnánk meg, hogy ez akkor történik, amikor a posta, vagy esetleg a kifutófiu azt házhoz szállítja, sem jecsesedik ki értelmes, erősen körvonalazott formában. Nem. A Számlafizetők óriás csoportja közül legkevesebben vannak az öntudatos, erős jellemű lelkiismeretlenek, akik himezés-hámozás nélkül bevallják önmaguknak, ha nem is másnak, hogy ők közönséges himpellérek, akik fabatkát sem törődnek azzal, hogy szerencsétlen embertársaikat, értsd a legkülönbözőbb szállítókat, szabónó, cipész, mézős, lámpaerőnkészítő, virágüzlet tulajdonos, patikus vagy fodrászt nemcsak a végső kétségbeesés, hanem a tönk, sőt a csőd karjaiba segítenek kergetni. Ellenkezőleg, ők titokban a társadalom jölteveinek érzik magukat, akik a Pénzt, vagyis fentnevezett intézmény vérét keringésbe hozzák. Mert hiszen szó sincs arról, hogy ők nem akarnának fizetni. Dehogy! Persze, hogy fognak fizetni... majd. Csak épp most nincsen pénzők, vagy ha van, úgy az másra kell... pillanatnyilag.

Pillanatnyilag. Különös, de tudományosan megállapított tény, hogy a második válfajhoz tartozók csoportja egyöntetűen mindig olykor kénytelen mulhatatlanul sürgős kötelezettségeinek más irányban tenni eleget, amikor valamelyik Számla sürgetően lép életbe. Ez valami reflex mozgulat következménye lehet, melynek eredete az „Unterbewustsein” legsötétebb freudista rétegeiben bujkálva várja még mindig a megfejtést. Tapasztalatból tudom, sok barátom sőt barátinóm tartozik a második, vagyis b csoport körzetébe, hogy a nemfizetés oly kimondhatatlan, mondhatni fizikai gyönyört okoz nekik, hogy sokszor a legrafináltabb módokat eszelik ki, csak hogy ezt a kéjt maguknak megszerezhessék.

Ismertem egy fiatal asszonyt. Szép volt, tetszeni vágyó és igen gazdag papával rendelkezett, három olyan tény, amely ha nem is igazolta, de mindenesetre megmagyarázta azokat a horribilis Számlákat, melyek szökdárként borították el íróasztalát az esziendő minden szakában és melyeket ő fehér kis kezének bájos ingerlékeny mozgulatával oly megvetően separt be a papirkosárba. De a Számla nevű szörnynek van egy a Herculesféle hydrához hasonló tulajdonsága, mely abból áll, hogy hiába pusztítják el bármi néven nevezendő módon, kivéve az egy Pénz segítségével, újból meg újból életre kél, még pedig mind veszedelmesebb morgások közepette. Ha jól emlékszem, a hydránál is csak az segített, ha elvágott nyakát

élő tüzzel égették meg. Ami legjobban bizonyítja a Számla szörnyü életképességét, mert próbálják csak meg kedves olvasóim, hogy segít-e valamit ők kifizetetlenül a kályhába dobni? Ifju barátinóm ezt

KARACSONYI VENDEG

Irta:

Boros Istos

Ezüst ragyog a szép sima haján,
vendégünk ma az édesanyám.
Négy éve halott, ma mégis vendég,
kimenőt adott most neki az ég.
Égi hintón jött, de hogy is gyalog,
kisérték nótázva vidám angyalok.
Szép angyalleány és angyallegény,
de boldog is most az anyám, szegény.
Mosolyogva köszön, mellém leül,
Féttőlnek a legényangyal hegedül,
Fejem a fejével lassan összeér,
szívemben kalapál a boldogságér.
Fáradt kezem mozdul az abroszon,
anyám kezét lassan megsimogatom.
Piros gyűrűje a sápadt kezén,
mondta: egyszer a tied lesz legény.
Ünnepi teríték, nemes porcellán,
majd mingyárt terítünk neked is anyám.
Ugy, ahogy régen nekünk terítettél,
ünnepasztalára mindent elének tettél,
kalácsot, mézet, aranydióbelet,
mikor összebuittunk mindnyájan veled
otthon. Most itt a párom, a két gyerek,
áldja meg őket sovány kis kezéd.
És ints az angyalnak, huzza csak, huzza,
szólj a másiknak, van-e égi ruza,
hogy fesse ki szívünket piros vidámra,
dobjon csillagot a karácsonyfánkra.
Történjék velünk csoda most hirtelen,
legyen valóság a szent rejtelem.
legyen a kedvünk feánkölő pisztráng,
hulljon le rólunk a szorító gondisztráng,
legyünk igazán de nagyon boldogok.
Anyám, én most is a kislád vagyok.

is megpróbálta, sőt sok egyebet és igazán mondatom, csak legvégső esetben fordult a papához, ki aztán bár kissé morogva, de egyébként minden nagyobb emóció nélkül zsebébe nyult és valódi bölcshez és emberismerőhöz illő nyugalommal írta meg a szükséges kisebb-nagyobb csekkeket.

Azt kéne ezekután képzelni, hogy jó leánya, ismerve önmagát, vérmérsékletét és szükségleteit, már gyermeki gyöngédségből is meg akarván kímélni szegény öreg apját az örökös munkától, mármint a csekkírás terén, inkább többet vállal adóssággal, mint kevesebbet. Ellenben mi történt? Épp az ellenkezője. Ifju barátinóm következetesen legalábbis egy-két ezer pengőt letagadott adósságaiból, — mint jeleztem, a papa igen gazdag, a hölgy pedig igen csinos és teszenivágyó volt — úgyhogy a Számlák nemzetsége minden atyai bőkezűség dacára élt és virult tovább úgy mint annak előtte. Ami világosan mutatja, hogy ebben, mint sok más esetben, nem a kényszer, hanem valami megnevezhetetlen ösztön az, ami arra készteti a b csoport tagjait, hogy gyűlölt ellenségekkel dőlgetve becézék körükben, ahelyett, hogy, amint a legkisebb alkalom kínálkozik, ők ridegen és kíméletlenül elpusztítsák.

Nem akarok mások fölött itélkezni, már csak azért sem, hogy amint a bibliában írva van, mások ne itélkezzenek fölöttem, ha nem is a Számlák, hanem esetleg más ügyekben, de azért legyen mégis szabad annyit megjegyezni, hogy a b csoport tagjai nem járnak el egészen helyesen, amikor ennyire tulzottan engednek tért természetesen ösztöneiknek a Számlák körüli viselkedésükben. Mert gondolják meg azt, hogy a Számla nevű szörny visszája egészen másképpen fest, mint az eleje. És nevezzék ők Munkának és Jövedelemnek és Létfentartásnak és még sok nevet adának neki az Embernek Fiai és mindegyik nevén ott vala az Szükségnek bélyege, mondaná az Irás, ha ugyan valaha foglalkozott volna ezen kérdéssel, amit tudtommal nem tett, bár valószínűnek tartom, hogy a régi időkben is voltak b csoporthoz tartozó emberek. De akárhogy volt is, a mostani korban, hogy megint a biblia szavaival éljek, megnehezített rajtunk az idők járása és már nem vásott csinynek, hanem véres, keserű tragédiának számíthat sok, apró, becsületes életben a számba nem vett, visszaküldött, tűzbe, vagy papirkosárba dobott Számla. Van úgy, hogy „pillanatnyilag” igazán nem lehet, de ha csak van reá valamilyen mód vagy lehetőség, utáljuk, gyűlöljük, undorodjunk tőle, de... fizessük ki. Még pedig azonnal.

GYAPJÚIPAR Rt.,

TIMISOARA.

2000 alkalmazott.

Gyártja legfinomabb női és férfi szövetujságokat, a legmodernebb kötött és kötszövött cikkeket, fonalat, szallagot a legolcsóbb áron. :-:

Fiókok és eladási helyek (Serilana pt.) az ország összes nagyobb városában.

A R A D, Palatul Minoritilor.

Az elsodort emberek

— Aradi tragédiák —

Szerző: dr. Anghelescu Constantin

Egy új társadalmi osztály alakult ki az elmúlt hónapokban. Egy társadalmi osztály, amely most keresi és nehezen találja érvényesülését és amelynek előneve talán ez a múlt időbe helyezett ige lehetne: volt. Volt postás, volt tanító, volt vasuti tisztviselő. Volt, — mert a nyelvvizsgán megbukott és már nem az.

A lapok a nyelvvizsgák idején irtak rólok, még akkor, amikor a parlamenti képviselők közbenjártak érdeklükben a kormányzati tényezőknél. Aztán legkerültek a napirendről, a nyilvánosság előtt már nem szerepeltek, de életük napirendje folyt tovább, a reggelek épp úgy megvirradtak rájuk is, mint másokra és a reggelek mellé gondoskodni kellett a — reggeliről. De hogyan?

Ez a hogyan az, amely mögött egy heroikus küzdelem rejlik, kétségbeesett, küzdelmes napok egész sora, energiák ujbóli fellobbanása: megteremteni negyven és ötven éves korban, újból mindent előlről kezdve, egy egzisztenciát. Sikert-e ez a küzdelem? Sikerről beszélni nem lehet, csak legfeljebb azokról a kényszermegoldásokról, amelyekhez ez az új társadalmi osztály: a nyelvvizsgások osztálya folyamodott.

Vasuti tisztviselőből — kereskedőseged

Egyike a legjobb és a legszerencsésebb megoldásoknak a következő volt:

Egy napon, amikor egy régi ismerősöm fűszerüzletébe bementem, ez félrehívott és bizonyos titokzatossággal felhívta figyelmemet az új segédre:

— Új emberünk van — mondotta. — Figyelje meg egy kicsit, nem vesz észre rajta valami különösét? ...

Jól megnéztem az új segédet. Negyven év körüli ember lehetett. Fehér munkaköpeny volt rajta. Kissé idegenül mozgott a pult mögött. Amikor vevő lépett az üzletbe, arca elpirult, láthatólag ideges lett, keresgélt a fiókok között és nehezen találta meg, amit keresett. De rendkívüli igyekezettel dolgozott, tulzottan hajlongott, meg akarta nyerni a vevő bizalmát.

— Kicsit különösen mozog... — mondtam. — Olyan, mintha új lenne a szakmában, de ezt nem hinném, mert hiszen láthatólag túl van már a negyvenen...

— Igen, túl van már a negyvenen — válaszolta ismerősöm. — De tulajdonképpen mégis csak inas, Eddig vasuti tisztviselő volt. Régi barátom és amikor a nyelvvizsga után kereset nélkül maradt, magamhoz vettem... Így lett belőle negyven éves korában fűszersegéd...

A kontár lakatos

Ugyancsak egy ismerősömnél történt. Ez is bizalmasan hajolt hozzám és azt kérdezte: — Nincs-e valami elvégzetni való munkája? Tudok egy nagyon olcsó embert... Hihetetlenül olcsón dolgozik és elsőrendű munkaerő...

Kivezetett a konyhájába, amelynek ajtaján egy 30—35 év körüli ember dolgozott. Munkája már épp befejezéshez közeledett és csakhamar megkapta ismerősömtől a pénzt.

— Valóban hihetetlenül olcsó — mondtam. — De hogyan tud ez az ember ilyen olcsón áron dolgozni?

— Kontár, — mondotta ismerősöm. — Nincs iparendélye. Eddig a CFR műhelyében dolgozott. Onnan a nyelvvizsga után elbocsátották. Magánműhelyben nem kapott állást. Önálló műhelyt nem tud nyitni, nincs mi-ből. Mit csinálhatott mást, mint hogy rászánta magát arra, hogy így dolgozik. Sokat nem keres, de nem hal éhen.

Ez az ember továbbra is megmaradt eredeti foglalkozása mellett, de, mint „fekete”, titkos munkása ennek a foglalkozásnak, mint kontár.

A filmcsillagok arcbőre örökre üde és fiatal

MINDEN filmcsillag tudja, hogy azt követelik tőle, hogy mindig szép legyen, de azt is tudja, hogy szépségének előfeltétele az üde bársonyos arcbőr. Éppen ezért a legnagyobb gondot fordítja — a naponta annyiszor használt — puder megválasztására.

Legyen Ön is filmcsillag, válassza ki nagy gonddal a legjobb és legártalmatlanabb pudert! Az ENVOGUE puder — amelyet teljesen új módszer szerint készítenek — tökéletes készítmény, az arcbőr táplálója és védelmezője. Kapható mindenütt. Egy doboz ára 20 Lej.

POUDRE ENVOGUE
PARFUMERIE ARDEN

„Klasszikus könyvek olcsón eladó!”

Apróhirdetés:

„Klasszikus könyveket olcsón eladok. Cím a kiadóhivatalban.

A kiadóhivatalban kapott cím után indulok el és csakhamar kopogok a lakás ajtaján, ahol az olcsó klasszikusokat hirdetik. Idős hölgy nyit ajtót, bevezet a szobába és már hozza is elő a könyveket. Szép, diszkótsben lévő klasszikusok. Német és magyar nyelven. Ott van közöttük Shakespeare és Voltaire és ott van Arany János is. Egy élet könyvszeretetének gyűjteménye.

Lassan indul meg a beszélgetés. Először a klasszikusokról, a könyvek áráról. Aztán másról is. Általában az életről, amely oly nehéz. A mai életről, amely most klasszikusokból tartja fenn, tengeti magát.

— Tanítónő voltam, — mondja. — Egyedül állok. Nincs senkim. 1934. nyarán vizsgáztam Aradon és elbuktam. Sokat a megbukottak közül nyugdíjaztak, de tizenkettőről megfélekedtek. És én is a tizenkettő között vagyok. Felfüggesztettek és már tíz hónapja nem kapok fizetést. Abból élek, amit lassan-lassan eladogatok. Most a klasszikusokra került a sor... Sohasem gondoltam volna, hogy valamikor ezekből — kenyér lesz...

A kezébe veszi az egyik könyvet. Kinyitja. Mintegy végig simogatja tekintetével.

Van valami tragikus ebben a mozdulatban. Dráma

A tanítónő.

Szerzője nem Bródy Sándor, hanem dr. Anghelescu.

A napihírek már egyre ritkábban foglalkoznak velük. De mégis itt vannak. Az uccán mellettünk mennek el. Néha az üzletekben, vagy egy apróhirdetés nyomán találkozunk velük. Egy új társadalmi osztály. Hihetetlen energiával. Az élet új vizsgára és új pályákra küldte őket. A nyelvvizsgán megbuktak, de ismerik a mindennél kategórikusabb imperatívust: az életben megbukni és megállni nem lehet, minden nap új problémát jelent és minden nap mellé. — ha új foglalkozással és új küzdelmekkel, gondokkal is, — de meg kell szerezni a mindennapi kenyeret.

És így lesz ebben a küzdelemben a vasuti tisztviselőből kereskedőseged, a volt CFR lakatosból kontár és Shakespeareből — kenyér...

Molnár Tibor.

Benkő István cimfestő és mázó

legizlésebben végez épületmázolást és butorfényezést

Str. Marie Chendi 7.

(volt Reinhardt udvarban.)

Ahol kétmillió magyar sorsára vigyáznak...

Mi mindent jelent számunkra négy egyszerű hivatalszoba az Országos Magyar Párt cluji központjában...? — Hogyan folyik az élet az országos magyar pártközpontban — Egyházi, társadalmi, politikai és nemzetközi kulturális kapcsolataink

Dr. Inczedy-Joksman Odön országos ügyvezető alelnök az Aradi Közlöny újján jelenti be a magyar diáksegély-akció újjászervezését

Cluj. (Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától.) Calea Motilor 18. Az egykori Jósika-palota barna, egyemeletes épülete, csaknem szemben a magyar követség épületével hallgatva nézi a körülötte zajló életet. A széles kapucsarnoktól jobbra kanyarog fölfelé a lépcsőház, melynek külön bejáratánál balra egyszerű, keskeny kis pléhtáblaszalagról tudni meg, hogy az első emeleten van kétmillió romániai magyar egyetlen politikai pártjának, az Országos Magyar Pártnak központi irodája. Amidőn az imperiumváltást közvetlenül követően megalakult Magyar Szövetség, a Magyar Nemzeti Párt, továbbá a Magyar Néppárt egyéttömörült a mai pártkeretek között 1922. december 28-án báró Jósika Sámuel elnöklelte alatt, a pártközpont itt nyert, az elnök házában elhelyezést, négy egymásbanyiló szobában, melyeknek tölgyfa-burkolata, régi parkettája és barokk kandelabó-építményei őrzik csupán ma már a régi, nagyevű arisztokrata-gazda emlékét. Jósika halálát követően Ugron Istvánt választották elnöké (1924), kit 1926. októberében Bethlen György gróf követt, aki azóta is, közel egy évtized történelmi súlyu eseményei között vezeti az ország magyarságának politikai közéletét dr. Inczedy-Joksmann Odön ügyvezető alelnök és dr. Deák Gyula országos pártfőtítkár hí segítségével. Megalakulása óta nyolc országos választást küzdött végig a magyarok pártja (1919-, 1920-, 1922-, 1926-, 1928-, 1930- és 1933-ban) és a prémios választói törvény eredményeképpen

az itt élő magyarság számárányát megillető 37 kamarai képviselő és 12 szenátor helyett közel kétszáz ezer érvényes szavazat ellenére a legjobb eredmény esetében is csupán 16 képviselőt és 6 szenátort küldhetett a parlamentbe (1928.) Azóta, tudjuk, a helyzet csak súlyosbodott.

Nemzetközi kapcsolataink

A párt tagja minden 20. életévét betöltött, magát akár anyanyelvénél, akár műveltségénél fogva magyarnak valló romániai állampolgár s a pártnak legfőbb célja, hogy tagozati szervezettsége, közgazdasági, közművelődési, kisebbségi és jogügyi szakosztályainak, továbbá parlamenti képviselői csoportjának szervei által az itt élő magyarság életviszonyait nyilvántartsa, jogsegélyt és védelmet nyújtson minden egyes tagja számára ügyküzög, mint gazdasági, vagy kulturális téren. Ennek érdekében tart szoros kapcsolatot az itt élő magyarság egyházi, iskolai, mezőgazdasági, szövetkezeti, kulturális és társadalmi szervezeteivel és ezeknek érdekében ápolja nemzetközi kapcsolatát, melyeket nemzetközi szerződések biztosítanak számára. Ilyen volt a pártnak az Interparlamentáris Unióval létesített és ilyen ma is a Népszövetségi Egyesületek Nemzetközi Szövetségével, a Kisebbségi Kongresszussal, a Kisebbségi Újságírók Nemzetközi Testületével és a különböző egyházi jellegű nemzetközi testületekkel kiépített kapcsolatai, melyeknek különböző időszaki konferenciáin a pártot dr. Balogh Arthur szenátor, nyug. egyetemi professzor, dr. Jakabffy Elemér, a banati magyar párttagozat elnöke, a „Magyar Kisebbség—Glasul Minoritatilor” főszerkesztője, a párt kisebbségi szakosztályának elnöke és dr. Sulyok István lapszerkesztő-közíró, a Romániai Magyar Népliga-Egyesület főtítkára szokták esetenként sikerrel képviselni. Különös gondot foglalkozik a párt központja

a romániai egyetemek, felsőiskolák magyar főiskolai hallgatóinak sorsával és a dr. Sulyok által felállított diák-kataszterek alapján építette ki Országos Diáksegélyző akcióját, melynek célja nevében van.

Rendkívül megnőtt jelentőségében az itt élő magyar nők egyesületi élete. Társadalmi, közéleti és jótékony tevékenységüknek új összefogása 1925. októberében következett be a „Romániai Magyar Kisebbségi Nők Központi Titkárságának” megalapításával, melyre alkalmat Alexandrine Cantacuzino hercegasszony felhívása szolgáltatta. Azóta

107 magyar nőegyesület csatlakozott a Központi Titkársághoz,

melynek élén gróf Bethlen Györgyné áll. Aradon hat magyar nőegyesület tagja a szervezetnek, amely eredményesen küzd főként a városba kerülő falusi magyar lányok védelmére, a háziipari magyar népművészet művelése érdekében a szokott nőegyleti célkitűzéseken kívül. Az országos magyar pártvezetőség ezidőszakra 355 magyar könyvtárat tart nyilván az ország területén, amelyek között 114 a felekezeti intézmények, 147 különböző magyar társadalmi egyesületek, 7 magyar magánosok és 87 az állam birtokában van. A dr. Sulyok István—dr. Fritz László által 1930-ban kiadott „Erdélyi Magyar Evkönyv”-nek idevonatkozó adatai szerint a magyar kultúra-források tulajdonos része, sajnos, nem nyilvános s így

állandó olvasói száma negyédmilliónál többre nem értékelhető. Ama fenti könyvtárakon kívül szívós munkával 179 új népkönyvtárat sikerült visszaállítani

a régi 1417 népkönyvtár helyére, melynek anyaga a forradalmi időkben kallódott széjjel. Aradmegyé-

Dr. Inczedy-Joksman Odön az új ösztöndíj-rendszeréről

Dr. Inczedy-Joksman Odön alelnök kérdéseinkre erről a maga lebilincselő, közvetlen modorában a következőket mondja:

— Bárki jön el hozzánk, itt mindig magyaros vendégszeretettel nyitott ajtóra talál. Ennek a köztudomási ténynek természetesen nemcsak az az előnye van meg, hogy bizalommal fordulnak hozzánk ügyes-bajos dolgaikkal az ország minden részéből, de meg van az a hátránya is, hogy a legkülönfélébb, a legmeghökentőbb dolgokban is, melyekkel hozzánk fordulnak, nem mindig könnyű feladat kielégítő és megnyugtató megoldást találnunk a hozzánk fordulóknak számára. Más a helyzet persze az irásban érkező beadványokkal, ezek iktatás után azonnal hozzám kerülnek, hogy innen osszuk szét előadóink, esetleg parlamenti csoportunk képviselő, vagy szenátor-tagjai között elintézés végett. Vannak ügyek, melyeket magam intézhetek el: vannak viszont olyanok, amelyek a választmány, vagy éppen a központi elnöki tanács döntését igénylik, amelyet aztán végrehajtunk.

Az ügyiratok iktatókönyve, — melyben számos aradi, aradmegyei név található, — elárulja, hogy a beadványok nagy része anyagi segélykérés. Pedig az itt élő magyarok pártja bizony sajnos, maga sem gazdag. Ennek ellenére rendszerint találnak megoldást, hogy senki se menjen el üres kézzel, reménytelen lélekkel. A segélyezés kérdé-

ben például négy ilyen népkönyvtár semmisült meg (Gaiban, Bocsigon, Ineun és Miscán), míg hét áll fenn: (Írátosul-Mic, Chisineu-Cris, Rovine, Zerrind, Odvos,, Silindia és Satul-Nou.)

A fentiekben csak megemlített legfőbb, de külön-külön eleven életet élő ardeali magyar intézmények számára ad egybefoglaló politikai keretet az Országos Magyar Párt. A cluji pártközpont négy kicsiny, egyszerű butorzatú szobájába fut össze ennek a gonddal, szakadatlan munkával és áldozatkészséggel kiépített magyar kisebbségi közéletnek minden rezdülése s így érthető, hogy egy-egy délelőtt leforgása alatt a pártközpont helyiségeiben az itt élő magyarság közéletének számos vezetőegységé, egyházi előkelősége fordul meg a jogorvoslatért, segélyért jelentkező névtelenek között az ország minden részéből. Püspökök, tagozati elnökök, egyesületi vezetők adják egymásnak a kilincset a központi pártirodában, melynek első szobájában Kastaly Gábor titkár mondja meg mindenkinek, kihez kell fordulnia ügyével-bajával. A következő szobában gyűjtik mindennap össze a magyar napisajtó orgánumait, gondos tanulmányozások után. Innen nyílik dr. Deák Gyula főtítkár szobája, ahonnan dr. Inczedy-Joksmann Odön ügyvezető alelnök, tovább pedig Bethlen György gróf országos pártelnök dolgozószobájába vezet az út. Innen rendszerint a központi pártiroda fáradhatatlan titkárnőjének, Barla Margittának írógép-kattogása hallatszik ki annak jeléül, hogy az elnök otthon van, tehát itt folyik a szakadatlan munka.

Az elmúlt esztendő leforgása alatt a pártiroda több mint ötvenezer irásos beadványt dolgozott fel és ki tudná megmondani, hány-szor ennyit intézett el minden írásbeli beadvány nélkül képviselői, szenátorai személyes közbenjárása után.?

seiről szólva, az ügyvezető alelnök a következőket mondotta:

— Ezében is fokozott mértékben folytatjuk a Diáksegélyző-akció kiépítését, — bár fokozottabb mértékben kell számolnunk azzal a ténynel is, hogy az itt élő magyar kisebbségi társadalom áldozóképeségének anyagi ereje, lankadó tendenciát mutat. Sajnálatos körülmény, hogy egyetemi hallgatóink segély-igénylő tömegeinek növekedéséhez viszonyítva csökken a társadalmi adományok végösszege. Azt hiszem, hogy nekünk kell változtatnunk az eddigi segély-elosztó mód-szereken: jövőre úgy tervezzük tehát, hogy ösztöndíjakat tűzünk ki az itteni magyar főiskolai hallgatók számára, amelyeket tanulmányi előmeneteleikhez arányosan élvezhetnek mindazok, akik egyébként is bizonyosságot tesznek róla, hogy valóban meg is érdemlik az itt élő magyar társadalom áldozatát. Hiszem, hogy ösztöndíj-rendszerünk a segélyezések további menetében csak ösztönzően fog hatni szorgalmas és céltudatos főiskolai hallgatóinkra.

Kétféle magyar sorsára vigyáznak a pártközpont négy helyiségének spártaiasan egyszerű falai között és ezt érzi meg a pártközpont minden egyes látogatója, aki csak megfordul a cluji Calea Motilor 18. szám alatti ház nagy időket megért, de változatlanul erős, masszív tetőzete alatt.

JAKAB GÉZA.

MOR-COC

svájci sapka:

**a legolesőbb,
a legjobb,
a legszebb.**

Kapható minden jobb kötöttáru üzletben.

Három vers

Az Aradi Közlöny számára írta:

Emőke

A JO PASZTOR

Irgalmas volt és szelíd,
szerette ellenségeit,
nem volt haragba senkivel,
békében élt mindenkivel
a nazareti Jézus.

Türelmes volt és jötevő,
a latrokért is szót tevő,
csak egy ruhája volt neki,
saruját maga fűzte ki
a nazareti Jézus.

Nem volt hajléka nagyszerű,
munkás volt ő és egyszerű,
szives volt és elégedett,
a másét nem kívánta meg
a nazareti Jézus.

Mezőn virágok közt lakott,
társára nem fogott botot,
jó testvér volt, nem mostoha,
egy legyet sem ölt meg soha
a nazareti Jézus.

A jóság volt önala fő,
sosem mért más mértékkel ő,
szerette népét egyaránt:
a zsidót, négert és pogányt
a nazareti Jézus.

ÚJ JÁTÉKOK

A karácsonyfa csillog
A jó meleg szalonban,
Tündéri dolgok vannak
Alatta nagy halomban:
Van minden, ami kincset
Ma egy gyerekszív óhaját,
Ami után álmában
Pisti és Jancsi sóhaját.

Van egy patént kis gázmaszk,
Van egy kis játékbomba,
Van egy kis légi tank, mely
Faházakat dönt romba:
Villanyos kacsalábon
Forgó vasbeton várak:
Remekbe fabrikáltak
A játékaru-gyárak.

Fent a padlás homályán
Egy porlepett sarokba,
Egy ócska hintaló van
Egy vén kofferbe dobva...
Bugócsiga... fabábú...
Képeskönyv... babaposta...
Be furcsa: azokat még
Szegény Jézuska hozta!

KARÁCSONYI ÉNEK

Szánd meg Uram Isten
a sirót, a kérőt,
adj egy karácsonyfát,
egy egekig érőt.

Minden tülelet
rakd meg ezer jóval,
mazsolával, fánkkal,
mannával, dióval.

Minden ágabogát
tetejeseen rakd meg,
a kalácsot, kolbászt,
sonkát se tagadd meg.

Aggass pár millió
öltönykét is rája,
meg vagy száz magazin
kis cipőt alája.

Aggass valamit rá
kicsinek és nagyinak,
subát a szegénynek,
szívet a gazdagnak.

Gyűjtsd alá a népek
apraját és nagyját,
s aztán Uram Isten
rázd meg azt a nagy fát
rázd meg azt a nagy fát!

Karcsu vonal.

Egy ésszerű divat egyesíti a szépet az egészséggel. A kövérség csúfít, öregít és betegé tesz.

DIERNSTRICHTER

TEA

11 növény kivonatát tartalmazza, nincs benne semmilyen vegyszer, só, vagy a szervezetre káros anyagok, teljesen ártalmatlanul fogyaszt, serkenti a vérkeringést és fiatalít.

Doboz: 95 lei. Extra koncentrált: 115 lei

A százhuszonöt éves Liszt Ferenc misztikuma

Az Aradi Közlöny számára írta:

SIKLOS ALBERT,

a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola r. tanára

Fejedelem volt. A zene univerzális birodalmának szuverénje. Koronája: a hírnév, dicsőség és halhatatlan glóriája, királyi köntöse: a jóság, szeretet és áldozatkészség. Százhuszonöt évvel ezelőtt született és ötven évvel ezelőtt halt meg. E két dátum között hetvenöt estendő pergett le; ez a nyolcadfél évtized az idők végtelenségének az a parányi kivágása, mely Liszt Ferenc pályafutását foglalta be.

Csillagászati tény, hogy üstökös tündöklött az égen, mikor megszületett. Ő maga is, ragyogó égi tünemény, káprázatos zenei zenével, a konyhóktól a főúri fejedelmi palotákig, ámulatba ejtett mindenkit, akinek megadatott, hogy lángelméjének elbűvölő emanációját magába szívja. Regényes élettörténetének ma már minden mozzanatát ismerjük. Szinte minden óráját kikutatták már biográfusai mozgalmas életének. Egykorú rajzokról, metszetekről, festményekről jól ismerjük külsejét: az ifjú Liszt halvány, törékeny sziluettjét, a későbbi Lisztnek, a nők hódító bálványának elegáns, világfira valló, büszke fejhordozású, harcos, öntudatos alakját, majd a jóságos mosolyu abbé dicsőségkoszorúja, nem mes oroszlánfejét, végül a fáradt, hajlottható agg vándor átszellemült alakját.

De lelkét, cselekedeteinek titkos lelki rugóit bizony ma sem ismerjük. Misztérium ez, el-
lentmondásokkal telítve.

Gazdag volt, krózus, Földi javakban dúskált, hiszen zsúfolt hangversenyei, termékeny zeneköltői és irodalmi munkássága ontották feléje az elismerés aranyait. Bőkezűen szórta a pénzt, mint egy reneszánsz herceg. Barátai, — főként Wagnert — gondolkodás nélkül támogatta: ha baiba jutottak és hozzá fordultak esetleg segítségért. Apró, megszámlálhatatlan jótékonykodásai mellett, ott ragyognak nagy cselekedetei: Beethoven bonni szobrának költéségeit a sajátjából fedezi, egy-egy hangversenyének ezekre menő jóvedelmét templomok, kápolnák felállítására fordítja, majd a pesti árvizkárosultak felségélyezésére szánja. És ennyi tömegtelen kincs ura öregségében kol-dusszegényen hal meg! Leányának, Cosima asszonynak, Wagner özvegyének bevallása szerint, a bayreuthi Wahnfried-villa szerzetes halottjának, ötven évvel ezelőtt egy kis kosárka volt minden hagyatéka, egy kopott, megviselt reverendával, kevés fehérneművel és hét zsebkendővel.

Egykor lábai előtt hevert az egész világ. Hódolók serege innepelte Páristól Moszkváig, Londontól Palermóig. Asszonyok vették körül, kegyeiért harcolva egymással; mindenki boldog volt, művész, politikus, arisztokrata, ha barátjának vallhatta. És ez a bálványozott ember elhagyottan, magányosan birkózott a halállal a Wahnfried melletti ház egyik földszinti

kis szobájában. És amikor a kérlelhetetlen Pallida Mors legyűri, éjjel titkon viszik át kihűlt tetemét a Wahnfriedba, hogy ne zavarja meg felravatalozása az ünnepi játékok fényét, ragyogását.

Öntudatos, szinte gögös volt művészetében. Sok-sok kegyetlen támadás érte, sok igaztalan mellőzés, de igazának tudatában, a támadásokra harciasan válaszol, a megpróbáltatásokat pedig magabiztos közönnyel tűri. Saját műveinek értékét jól ismerte, tudta, hogy zongorakompozíciói, szimfónikus költeményei, miséi, oratóriumai halhatatlanságot vívnak ki majd egykor számára, mégis szinte könnyekig megható az a szerénység, önzetlenség és önfeláldozásig menő alázatosság, melylyel Chopin, Schumann, Berlioz és főként Wagner műveit pártfogolja: alkotásaikat nemcsak műsorába iktatja, hanem utóbbi két mester operáinak előadásáért hónapokon át harcol intendánsokkal, igazgatókkal, míg ki tudja verekedni színrehozatalukat. Bizalmas barátai, főként Wagner, Bülow és Nietzsche „Heiliger Franciscus“-nak hívták.

Korszakalkotó jelentőségű művei ma, több, mint félszázad távlatában, frissek, erőteljesek s egyáltalán nem üt ki rajtuk a múlt idők rozsdája. Ennek az a magyarázata, hogy keletkezésük pillanatában újszerűek voltak és megelőzték korukat, hiszen Liszt is küzdő tagja volt annak a „Zukunftler“-társaságnak, mely a Hanslick—Joachim csoporttal szemben elképzelhetlenül heves tollharcát vívta. Csodálatos, hogy Liszt műveiben a „jövő zenéjének“ harmóniai újszerűsége, ritmikai gazdagsága és dallamainak, vezérmotívumainak egyéni vonalvezetése sokkal előbb jelentkeznek, mint Wagner zenedrámáiban. Bátor uttörő formaképleteire hivatkoznak a század elején alakult uifrancia és ujnémet iskolák, orkeszterének buja színeim, egyéni koloritján nevelkedtek a ma zenéjének uttörői: Mahler, Debussy, Strauss és Stravinsky.

Típusa volt a kozmopolita művésznek. Éppogy odahaza volt a párisi irodalmi és művészeti szalonokban, mint a weimari kastély márványtermeiben és a római kolostorok celláiban. De szíve mégis ide vonzotta őt. „Imádoztam magyart hazájamban. Utolsó lehelletéig a nótatermő magyar föld fiának vallotta magát. Rapszódiaiban és egyéb magyar vonatkozású műveiben irányt mutatott: hogyan kell a lehgigadt klasszikus formákat magyar tematikával kitölteni, Liszt Ferenc az őse a huszadik század magyar zenei reneszánszának is, azzal, hogy a negyvenes évek folyamán hazánkban gyűjtött verbunkos témák és népdalok feldolgozásának technikájával új, fejlődésképes stílust teremtett, melynek kivirágzását éppen ma, öt évtizeddel halála után állapíthatjuk meg

MINDEN CSALÁDNAK SZÜKSÉGE VAN RA... Senki sem nélkülözheti

Különböző körülmények: munka által okozott megerőltetés, téves vagy túlzott táplálkozás, ülő foglalkozás, átvirrasztott éjszakák, izgalmas élet, korai öregedés — túl terhelik húgysavval a vért.

Rövidesen megjelenik: a reumatizmus, vesefájdalmak, vesehomok, ischiás és ezek hosszú időre aláássák az egészséget.

Egy URODONAL-kúra — amely a húgysav legkitűnőbb specifikus gyógyszere — kiküszöböli az artritizmus veszélyét, azáltal, hogy a vérben felhalmozódott salakokat, főként a húgysavkristályokat feloldja és eltávolítja.

**Tehát—kötelező óvatosságból—
egyetlen évszakváltásnál sem szabad elmulasztanunk az URODONAL-kúra lefolytatását.**

Reumatikusok! Óvakodjatok a különféle ásványi hajtások mindennapi használatától, ezek — kis mennyiségben is — idővel izgatják a beleket; őrizkedjétek a salicylsavas natriumtól és a többi salicyles készítménytől, mert ezek gyengítik az emlékezőtehetséget, kifárasztják a gyomrot és szivnyomást okoznak.

**URODONAL megakadályozza az artritizmust,
meggyógyítja a reumatizmust!**

CHATELAIN-KÉSZÍTMÉNY, MEGBIZHATÓ MÁRKA.
KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGERIÁKBAN.

Forradalmi tanokat hirdetnek az európai technokraták

Alkik a csökkentett termelés jegyében, nemzetközi zsűrivel akarnak csak engedélyeztetni minden új szabadalmat, hogy egy ember sem dolgozhasson életében harminc évnél tovább s eljőjön mielőbb az új, osztalékot nem fizető részvénytársaságok kora

(Berlini munkatársunktól). — Uram, egy példával fogom Ön előtt rögtön megvilágítani, hogy miért van szükség a technokráciára — fojtja belénk a szót az első európai technokrata egyesület elnöke — felesleges kérdeznie, én ugyanis tudom már mi érdekli magát.

— Vegye kérem az alábbi példát. Mr. Smith milwaukeei cigarettagyárában azelőtt egy „modern” gép percenként 5—600 darab cigarettát készített, ma ugyanezt a munkát egy automatagép percenként 2500—3000 darabban intézi el. Vagy például: míg néhány évvel ezelőtt a berlini villamosági telepen a 225.000 kilowattot előállító 100 kezeltetésű kazán táplálásához még 200 fűtőre volt szükségünk, akik az izzó forrósaú helyiségben félméztelenre vetkőzve lapátolták csurgó verejtékkel össze mindennapi kenyerüket, addig ma ugyanezt a munkát 2 fűtő és 4 ember intézi, akik nyugodtan és patyolatiszta kézzel, nem törődnek már mással, csak avval, hogy az óránkénti 160 tonna szenet néhány fogantyu és szabályozókar beállításával juttassák el teljes automatikus uton a kazánba.

Ruha, mely negyvenkétszer ellenállóbb a gyapjunál

De még tovább megyek. Talán már hallott Ön is a „ramie” csalánszövetéről, melyet most akarnak az iparba bevezetni. Ha ez megtörténik, úgy az egész selyem-, gyapju- és pamutiparnak befellegzett. Ez az új fonal, amely messze felülmúlja az összes eddigi textiliát, fehér-özüstös színezetű, selyemsimású és igen könnyen festhető. A belőle előállított ruhák hétszerre tartósabbak a pamutnál és 42-szer ellenállóbbak a gyapjunál. Vizes állapotban egyáltalában nem változik meg és olyan papírt lehet belőle előállítani, amelyet kézzel nem is lehet elszakítani, viszont készítéséhez csak egy elenyésző törtészrész van szükség a mai gyártási időből és munkacérból.

Ezek azonban csak kiragadott kis példák abból a sokezer faktumból, amellyel az amerikai technokrácia a köz figyelmét magához ragadta, hogy rámutasson a helytelen vagy túlméretezett technikai fejlődés veszélyére. Mindezeket a jelenségeket tehát nem lehet szovjetizű géprombólással — amint az ma olyan divatos — elintézni, nem lehet értük a gépeket felelősségre vonni, hanem azt kell a probléma magának tekintenünk, hogy a mai gazdasági és termelési formulák nem tudtak az idővel és haladással lépést tartani.

— Bocsánat, szabad talán egy kérdést... — próbáljuk meg szerényen közbevetni...

Öreg napjaira jusson mindenkinek pihenés

— Mi a mi ideálunk?

— Jöjjön el az a kor, amikor ne legyen szabad senkinek sem huszadik életévén alul és ötvenen felül dolgoznia, amikor mindenki ifjúságát tanulással töltheti el, a kifejlődött munkás generációnak pedig öreg napjaira kijusson a megérdemelt pihenés, melynek jegyében azután át is adhatja helyét a fiataloknak. Ami pedig most már az előállított áruk helytelen elosztását illeti, úgy erre csak azt mondhatom: a kartell és tröszturalmaknak véget kell vetni. Az áruk eladását minden szakmailag képzett kereskedőnek meg kell engedni, az árakat limitálni s erősen felülvizsgálás alá kell venni, éppugy mint minden ujonnan kiadandó e gyártásra engedélyezett szabadalmat, melynek engedélyezhetősége s újabb munkanélküliséget nem veszélyeztető ujtása felett nemzetközi zsűri dönt-sön!

— Az emberiség egy bizonyos része a technikában látja minden baj s nyomor okát...

— Ez igazságtalanság. Nem áll, hogy mi mérnökök a technika zsarnok uralma alá akarjuk hajtani az emberiséget, ellenben mi, az új irányzatú mérnökgenerációt, a „technokraták” vagyunk éppen azok, kik megállapítottuk, hogy az emberiség ökonomiai felszabadulása az utóbbi évtizedekben

Hogyan is mosolyoghassa bárki is BETEG GYOMORRAL?

Felbőfögés, gyomorégés, görcsök, migrének, vértuladások, ezek azok a jelenségek, amik naponta kinozzák. Védekezzen a rossz emésztés és a gyomor baj ellen, gyomor- és bélfekély fenyegeti. A fent felsorolt kellemetlen jelenségek leküzdésére szedjen DIGERONAL-t, amely a gyomor tökéletes védőszere. Egy kávéskanál por, vagy 3 tablettá feloldandó egy kevés vízben és ebéd után beveendő, ez a mennyiség DIGERONAL már közbömbösíti a savakat, megszünteti a különféle panaszokat és megelőz mindennemű komplikációt.

Minden érzékeny gyomornak adjunk DIGERONAL-t.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

JUBOL

növényi hashajtó, orjedés és görcsök nélkül kitisztítja a beleket. Nagyon gazdaságos. Egyetlen tablettá — este lefekvéskor — teljesen elegendő.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

— Kérem — válaszolja udvariasan Dreusicke mérnök ur — tessék!

— Ön azt mondja, hogy a gazdasági formulánál van a baj. Lenne olyan szíves és ezt egy kissé jobban megvilágítaná?

— Kérem, nem mondja úgy, hogy gazdasági formula, hanem mondjuk inkább így: nem a termelésben van túlprodukción, hanem a vevőkészségben van a hiány. Ennek oka pedig abban rejlik, hogy a termelt áruk elosztása és előállítása sem történik olyan racionálisan és helyesen, mint azt századunk megkívánja. Rögtön megvilágítom azonban ezt is. Az áru előállításánál elsősorban is csak szakmunkásoknak szabadna működni, véget kell tehát vetni annak a lehetetlen helyzetnek, hogy az asztalos löszórmatracot, a lakatos vízeszemlyvét, a pék cipőt, a mérnök pedig könyvbekötő táblákat gyártson. Mindenkinek a maga posztján van a helye, az, aki pedig más munkájába kontírkodik, csak azért, mert más munkaalkalom épp nem kínálkozik, az legelsősorban tehát arról, hogy ő maga is munkanélküli, mert hiszen ugyanakkor az ő munkáját is egy másik újabb s éppolyan kontár — rongja el.

Szóva, mit akar a technokrácia?

— A technokrácia azt akarja, hogy a termelés fokozása csakis az esetben legyen megengedhető, ha a tömeg vásárlóképesége ezzel párhuzamosan halad. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha a töke és munka között a haszonnak célszerű, új megosztása következik be s ha a munkaidő kibővítése mellett sem csökken, legalább is lényegesen a munkás bevétele... még helyesebben mondva: a munkás vásárlókapacitása.

— Nem az a fontos, hogy egy részvénytársaság, milyen osztalékot fizet minden elsején, hanem az a fontos, hogy az üzem önönmagát eltartsa s kielégítő foglalkoztatása révén pedig maga is olyan vásárlóerőt képviseljen, mely lehetővé teszi, hogy személyzete — kezdve a vezérigazgatótól egészen

az utolsó takarító asszonyig is — mint saját magának s másnak is vevője léphet újból a piacra!

— Belátom s arcán látom, ezek az eszmék ma még kissé csakugyan forradalmiak, sőt amint azt már nem egyszer vágják szemünkbe: kommunista izüek. Pedig eltekintve attól, hogy mi is fontosnak tartjuk a különböző fizetésrétegek felülvizsgálását, eszménk nem csak, hogy nem destruktív, hanem kimondottan konstruktív... valóban mérnökökhöz méltó, minden fantázia és politikum nélküli, hüvösen s legrealisabban átgondolt számítás.

— Szóval a technikusok akarják átvenni a világ sorsának irányítását?

— Isten ments! Sőt: a legmesszebbmenő együttműködést kívánjuk a közgazdászokkal, jogászokkal, orvosokkal, írőkkel, pszichológusokkal... s egyszerűen mindenkivel, aki csak szíven hordozza egy új, egészségesebb s boldogabb emberiség kialakulásának vágyát... mi most egyelőre még csak kísérletezgetünk, tanulunk, méricskélünk s majd csak azután, ha már látjuk, hogy tetteink beigazolódnak, számításaink helyesek, akkor jön majd el az az idő, melyről már ma is bátran állíthatom, hogy az emberi életforma új korszakát fogja jelenteni.

— Milyen kapcsolatot tartanak önök fenn az amerikai mozgalom vezérével, Howard Scottal?

— Természetesen a lehető legszívélyesebbet. Scott, valamint főmunkatársai, mint Thorstin, Vebler, W. H. Smith, Parmelee és Hubert kéthetenként cserélik ki velünk újabb munkáikat és megfigyeléseiket, nekik már rendszeres folyóirataik, előadásai, rádió oktató-óráik is vannak, Angliában, az amerikai csoportnak pedig Fred Henderson — a politikus Henderson unokabocsa — és Frederick Soddy, Franciaországban viszont a legutóbb óriási feltűnést keltő könyv „La grande relève” szerzője Duboin vezeti ügyeinket. Megemlékezésre méltó még Ausztriában Emil Jung és Victor Loos munkássága is... amint látja tehát, nem is állunk már olyan egyedül munkánkmal s nem is vagyunk olyan kicsinyek gardánkkal.

— Még egy utolsó kérdést: mit gondol, hogy fog kinézni a technikai világ 50 év múlva?

Dreusicke mérnök mosolyogva suhogtatja meg a levegőben kinyitott logarlécét:

— Remélem úgy, ahogy azt fent bejósoltam...!

DOROS FERENC

CSALÁD-ÉS TULAJDONVÉDELME

NYUJTA PHOENIX

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Nem vagy tárgyilagosa

Az Aradi Közlöny számára írta:

Phoénix

Tavas volt.

— Nem vagy tárgyilagosa, — mondotta a fiu elragadtatva, — kicsoda boldogság, hogy nem vagy tárgyilagosa. Felolvadok melletted, a szemem nemcsak lát, de érez is melletted, élette, eleven élette bomlik előttem tárgy és tétel, törvény és titok. Elég volt a fogalmak kutatásából: már nem akarom többé üzembe állítani az elemeket, mert röpködő szavakat kergetek csak, mint a lepkét. Akarom többé üzembe állítani az elemeket, mert nagyszerűségükből elég nekem az a lebegő szélhullám, amely a ruhád csipkéjét az arcomhoz fujja, mialatt megcsókollak. Neked csak te meg én vagyunk a világon: csak én, aki neked „te” vagyok s csak te, aki neked „én”, mert lélekke alakult benned a tükrök, amelyben a jobbkezünkből balkez lesz és a balkezünkből jobb. Szeretlek! Te tanítottál meg, hogy az embert és az életet és magamat keressem mindenütt, hogy ne az Egész lezárt kapuját döngessem tehetetlenül, hanem végigjárjam a Réz kis szobáit, hogy a szeretemben ne a törvényszerűséget és a célt keressem, hanem téged meg engem, hogy az államban ne a berendezkedést nézzem, hanem az embereket, hogy ne a mértani idommal foglalkozzam, hanem a kisfiuval, aki piros kartonból összragasztotta, hogy nem a tömeg a fontos, hanem az ember, hogy a dolgok csak akkor érdekelnek bennünket, ha találunk egy motívumot bennük, amely rákvonatkozik, hogy minden-minden, ég és gép, tavasz és tej, álom és álom, elmélet és barackvirág, táj és muzsika, minden-minden személyes és minden csak akkor érdekel, ha hozzáragasztottuk az enyém, tiéd neveltyani szubjektumát. Szeretlek!

A lány belékarolt.

— És oly jó, hogy te tárgyilagosa vagy, — mondotta boldogan, — hogy erős vagy és tudsz kifelé nézni, magaddal nem törődni és a látásodat nem zavarja az a tömpe árnyék, amelyet a szemünk lát az orrunk fölött. Ki tudsz kapcsolódni,

bele tudsz kapcsolódni tárgy és elmélet idegen világába és nem várod meg, hogy hozzádjöjjenek és figyelmeztessenek a dolgok: itt vagyunk. Te fölényben vagy a dolgok felett: magadéva teszed őket és én csak az övék leszek. Szeretlek! Szeretném megtanulni tőled a dolgok szeretetét, a személytelen beszédet, a fontos és fölösleges felismerését, a kötöttséget, a boncolást és a relativitás elméletét. Jó és biztonságos érzés tudni, hogy nem én vagyok a fontos, hogy nem én vagyok a felelős: hogy törvény, szabály és a tömeg uralkodik, hogy az ég kékje mögött az éter van és törvény szerint fogy és nő a hold. Szeretlek! Szeretnék olyan lenni, mint te, szeretném, ha úgy tudnék gondolkodni, mint te és ha te úgy tudnál érezni, mint én.

Ősz volt.

— Nem vagy tárgyilagosa, — mondotta ingerülten a fiu, — kétségbeejtő, hogy nem vagy tárgyilagosa. A személyes névmásokból csak az én-t és a te-t ismered. Nézz körül egy kicsit a világban, az Isten áldjon meg! Hát azt hiszed, hogy mindent-mindent keresztül lehet vezetni az én és a te szűrőjén? A dolgok magukban nem beszélnek hozzád? Kétségbeejtő, hogy a Nap csak akkor érdekel, ha rádsüt, hogy a tuberkulózis iránt csak akkor érdeklődsz, ha lázas vagy, hogy a társadalom berendezése csak akkor fáj, ha azt mondom, hogy nem vehettek feleségül. Nem vagy tárgyilagosa s ez elrettentő. Te meg én, enyém és tiéd, nálad és hozzám, nekem és neked, minden mondatod, minden gondolatod ezen fut keresztül s ez unalmas. Hogy lehet élni a saját életemből való pillanatnyi kikapcsolódás nélkül, mondd? Ó, ha tudnád, kicsoda gyönyörűség az: egyedül állni egy épület előtt és nem is az épületet nézni, hanem az elvonatkozott szellemét: a tárgyaltalan gótikát, az anyagtalan ivelést és hajlatokat. Nézni a növényt és nem a növényt látni, hanem a folyamatot, a folyamata rendszerét, törvényét és szellemét, amely végbemegy a növekedésében! Ráméredni a tavak mély tükrére és betörni ezt a tükröt, mert a tükröknek és a dolgoknak csak a felszine tükröz bennünket, de belül mélyen ott van a titok: a foncsor és a személytelen törvényszerűség. Mert ott van mindenütt, a tenger tükrében és az ég tükrében és mindenütt, ahol az emberen kívüli élet, a személy-

telen élet, a rendszer és a törvény van, amelyhez nekem — Nekem Saját Személyemben — hála Istennek nincs semmi közöm... Különben mit magyarázom ezt neked, te ugye érted és ugyis szakítunk.

Csöndesen mondta a lány:

— Igen, te tárgyilagosa vagy s ez szomorú. Te tárgyilagosa vagy és én személyes vagyok, — soha-soha nem érthetjük meg többé egymást, mert ami összetartott, elmúlt: a szerelem. Tiéd a fogalom, enyém a szó, tiéd a mélység és enyém a felszín. Menj csak vissza a tükrök mögé: törd porrá a foncsort, szedd szét a kőbabát, boncold fel az embert, keress, kísérletezz: ez a te világod. Menj csak vissza a mélységbe: ha lélegzeni akarsz, ugysz fel fogsz jönni a felszínre, hozzám. Mert ami az életből az enyém: a felszín és a rendtelenség, az élet gyönyörű rendszertelensége, a gondolatlanlan illat, a ritmustalan zengés és zugás az erdőn, — enyém a láma és tiéd a kórus, enyém a fény és tiéd a spektrum, enyém a pillanat és tiéd az élmény, enyém az illat és tiéd az esszencia. Ami az enyém, attól nem lehet három lépésre megállni és szemlélődni, — ami az enyém, azzal csak össze lehet oltadni, mint ahogy a levegőben összeolvad a nitrogén és az oxigén. Igen, én személyes vagyok. Én bevallom, hogy nekem jobban fáj az, ha gyomorgörcsöm van, mintha azt olvasom, hogy Kinában kitört a háború. Én személyes vagyok. Én jobban szeretem a beteg kutyát, mint a zoológiát. Én jobban szeretem a májusi esőt, mint a meteorológiai jelentést. Én jobban szeretem hallgatni a teaviz zugását, mint az előadást a gőzfejlesztésről. Én jobban szeretem a vizimalmot, mint a fizikát. Én személyes vagyok. Te talán többet látsz a világból, de ezért kifelé kell nézned és amíg kifelé nézel, addig minden idegen lesz neked, játék, munka, külső világ. Én kevesebbet látok, de amit látok bennem él, egy velem, fut az idegeimben, összefojt a véremmel és belenőt a szívembe. Én személyes vagyok. Engem csak akkor érdekelnek a dolgok, ha közülük van hozzám. S nekem jobban fáj, ha te elhagysz, mintha százezer asszonyt megölnének Délafrikában. Én személyes vagyok, én nő vagyok. Én nem tudok meghalni az emberiségért. A tudományért se. A gótikáért se, a növesi folyamatért se. De érted igen.

Az örök rejtély

Az emberi sorsok kialakulását látja meg a test külső jelenségeiből egy aradi őrnagy

Popoviciu őrnagy tudományos kutatásainak eredményét — Beszélgetés a karakterológia apostolával — Az emberi szem és kéz megfejté az örök rejtélyt

A jövő év első napjaiban rendkívül érdekes előadás hangzik el Bucurestiben. Az előadás tárgya: miképpen lehet az ember külső formája, testének, kezének, fejének vonalai alapján megállapítani, hogy milyenek vele született tulajdonságai, hajlamai, képességei. Az előadó Aradon lakik, mert hivatása ide köti. Nem orvos és nem tanár. Tulajdonképpen laikusnak lehetne nevezni. De husz esztendő gyakorlati és tapasztalata alatt oly gazdag anyagot gyűjtött össze és annyi eredeti és érdekes megállapítást tett, hogy a főváros orvosi köreinek figyelmét is felhívta magára és épp

nemrégiben szólította fel Radulescu Motru egyetemi tanár, hogy a jövő év elején tartson előadást a fővárosban megállapításairól. Popoviciu őrnagy — mert róla van szó — nemrégiben könyvet adott ki a karakterológiáról, vagyis arról a tudományról, hogy külső jelek alapján hogyan lehet következtetni az ember jellemére, sorsára, hajlamaira. A könyv elé Marinescu tanár, az európai hírű orvosprofesszor írt előszót.

— Miből is áll a karakterológia? Erről folytatok beszélgetést Popoviciu őrnaggyal, aki valószínű mestere ennek a külföldön is alapos kutatások tárgyát képező tudománynak.

— A karakterológia — mondja — most különösen időszerű, hiszen világszerte terjednek el a pszichotechnikai intézetek, amelyeknek a karakterológia kiváló segítőtársa lehet. Tudvalevőleg

az új ipartörvénytervezet egyik alapelvét a pszichotechnikai intézetek képezik, amelyekben megállapítják, hogy azok az ifjak, akik ipari pályákra jelentkeznek, milyen szakmára alkalmasak, vagyis milyen szakmára rendelkeznek különös adottságokkal. Az az ember, aki olyan munkát hajt végre, amelyhez vele született képességei vannak, százszoros eredményt tud elérni azzal az emberrel szemben, aki nem rendelkezik ezekkel az adottságokkal. Ami a pszichotechnikát, de inkább a karakterológiát illeti, ennek gyakorlati hasznát főképpen abban látom, hogy már a gyermekeket velük született képességeiknek megfelelően lehet nevelni. De szerepet kap a karakterológia a házasság megválasztásánál is.

— Miben áll tulajdonképpen a karakterológia? — kérdelem.

— A karakterológia — tehát nem a pszichotechnika — lényege az, hogy

az ember testalkata szerint ismerjük meg az ember tulajdonságait.

Testrészeink áruló titkai

Ennek egyik régen ismert ága a frenológia: a koponya alkatának alapján való kutatás. Foglalkoztam a frenológiával is, de kutatásaim főleg a kézre és a szemre terjesztettem ki. Husz esztendői munka eredményét foglaltam össze könyvemben. A legkülönbözőbb embertípusokat tanulmányoztam, kezdve a börtönök lakóin és végezve a legjobb társaságokban lévő embereken. Kutatásaim során oda jutottam, hogy nagyon

nagy százaléknyi biztossággal tudom a szem, az orr, a fül, a száj, a kéz alkata szerint megállapítani nemcsak valamelyik ember tulajdonságait, hanem azt is, hogy milyen pályára lenne leginkább alkalmas, milyen betegségekre hajlamos, stb.

Megállapításaimat levélileg közöltem Marinescu tanárral, aki Bucurestibe hívott és ott több kollegája társaságában meghallgatott, majd pedig a kórházba vezetett, ahol az említett módszer alapján a belegeknél eszközöltem számos érdekes megállapítást.

— Miben áll a módszer?

— Vegyünk egy példát. Az embereket szemük színe szerint három nagy csoportba osztom. A fekete és a barna szemű emberek közül kerülnek ki a pozitivisták, materialisták, az analitikus és tulajdonképpen racionális emberek. A fekete szemű gyermekek nevelésénél elsősorban az értelemre kell hatni, személyi érdekeire; biztatni, hogy első le-

gyen társai között. A zöld szemű ember rendszerint gyors az elhatározásokban és a cselekedetekben. Míg a fekete szemű inkább a múltban él — ezért a legtöbb történész fekete szemű —, a zöld szeműnek csak a jelenre van ideje. A földet közel akarja hozni a felhőkhöz: feltalál, épít. A zöld szemű gyermek nevelésénél a gyermek gyakorlati érzékére kell hatni: „Ha tanulni fogsz, ez és ez lehet belőled”. A kék szemű rendszerint álmodozó, de abban az esetben, ha racionálisan gondolkodik, akkor többnyire zseni. Ritka esetben tudja a kék szemű ember egy meghatározott műre összpontosítani energiáját.

— És a kéz?

— A kéz mindent megmond — hangzik a válasz. — A kéz minden egyes vonalának, minden egyes dudorának jelentősége van. Órák kellene egy kéz tanulmányozásához, de a tanulmányozás után — és ezt esztendő tapasztalatai alapján állíthatom — meg lehet állapítani egy embernek szinte minden tulajdonságát. Gyakran szokták mondani: úgy ismerem, mint a kezemet. Az, aki a kezét ismeri, bátran elmondhatja, hogy saját magát ismeri. Néhány példát említek:

Ha az ember tenyere hosszabb, mint az ujjai, ez szintetikus hajlamra vall, olyan emberre, aki részletkérdésekkel nem szívesen foglal-

kozik. A születes úja emberek közül kerül ki a legtöbb irodalmi hajlamu. Az olyan emberek, akiknek széles a hüvelykujjuk körme, többnyire agresszívek, önféjűek, örök ellenzékiek.

De hiszen a példák egész légióját sorolhatnám fel. Esztendők tapasztalatainak eredményét képezik ezek a megfigyelések, amelyek természetesen nem mind rendelkeznek száz százalékos értékkel, de úgy hiszem, hogy a karakterológia hasznos adatokként szolgálhatnak. Eppen megfigyeléseim és megállapításaim ismertetése bucuresti-i előadásom célja.

— Visszatérve a pszichotechnikához, meg kell állapítanom, hogy ujabban a pszichotechnika is hajlik arra, amit én állítok:

ott, ahol egy forma van, törvénynek is kell lennie

— A karakterológia — folytatta Popoviciu őrnagy — amelyről az imént beszéltem, kiegészíti és nem helyettesíti a pszichotechnikát. Jelenleg egy másik munkán dolgozom, amelyben matematikai és geometriai alapon kívánom bizonyítani a könyvemben foglalt karakterológiai elméletet. Mindenekelőtt azonban előkészítem azt az előadásomat, amelyet Radulescu-Motru tanár felkérésére tartok Bucurestiben.

Egy lépéssel újra tovább

Az interjú véget ért. Az őrnagy rajzokat vesz elő. Különböző kezek precíz rajzait, helyesebben lenyomatait. Magyaráz és a magyarázatok nyomán egymásután alakulnak ki emberi jellemek, sorsok körvonalai.

Husz esztendő kutatás eredményei ezek a rajzok és megállapítások. Husz esztendő kutatás, gyakorlat és tapasztalat. Husz esztendő kutatás és egyetlen cél: megfejteti a titkos kapcsolatot, amely az ember külseje és benső énye között fennáll. Megfejteti az örök rejtélyt: vonalakkal és külső formákkal, valamint belső adottságokkal az embert és azt, aminek mindannyian részesei vagyunk: az emberi sorsot.

MOLNAR TIBOR

MAUTHNER ÖDÖN
 Román Magtermelő és Magke-eskedelmi R. T.
 ARAD, Bulev. Regela Ferdinand 4., Telefon 259.

A titokzatos villa

A bucuresti-i rendőrség titkos ópium-összejöveteleket leplezett le egy a főváros közelében levő villában

Előkelő férfiak és uriaszonyok látogatták a pazar eleganciával berendezett házat, ahol éjszakánként kábítószer-orgiaikat rendeztek — Egy nagyiparos feleségét súlyos betegen szanatóriumba szállították

Két németországi gyár kokainszállítmányai

(Az Aradi Közlöny Bucuresztibe küldött munkatársától.) A fővárosi előkelő társaságokban sokat beszélnek arról a leleplezésről, amely nemrégiben történt Bucuressti közelében. A leleplezés egy újabb fázisa annak a küzdelemnek, amelyet a bucuresti-i hatóságok folytatnak az erős mértékben elharapódzott kábítószer-járvány ellen. Minden elővigyázat dacára a nagyszerűen megszervezett csempészbandák hatalmas mennyiségekben juttatják a fővárosba a kokaint, morfiomot, hasist és ópiumot, amelyeket, azután fantasztikus áron osztanak szét. Nemrégiben történt, hogy a Cadriaterben leplezték le egy társaságot, mely többszáz holdon kendert termelt és ennek gyantájából készítették óriási mennyiségben hasist, amelyet azután az ország minden részébe küldöttek szét. A társaság tagjait letartóztatták, helyüket azonban mások foglalták el, akik ezuttal nem kendert, hanem — mákot termeltek. És így azután forgalomba került — a bellöldi ópium. Nem volt szükség csempészésre.

A mostani leleplezés szála — mint azt beavatott források tudják — szintén a Cadriater felé vezetnek, ahol ugyilátszik hivataszerűen gyártják a kábítószerket, amelyek egyeseknek hatalmas jövedelmet jelentenek. A vizsgálat az ügyben még folyik és annak részleteiről egyelőre csak a következők közzétehetők:

A fővárosi rendőrség nemrégiben bizalmas értesítést kapott arról, hogy egy Bucuressti közelében fekvő, elegáns magánvillában összejöveteleket tartanak, amelyeken a fővárosi előkelő társaságának számos férfi- és hölgytagja vesz részt. Az összejöveteleken többnyire ópiumot szívnak, a férfiak a rendes törökországi pipákból, míg a nők ópiummal telt dohányból készült cigarettákat használnak. A hatóságok helyzete rendkívül nehéz volt, óvatossá kellett eljárnunk, mert csak akkor számíthatott eredményre, ha rajtaüt egy ilyen összejövetelen. Egy sikertelen raltaütés — botránvt eredményezett volna, annál is inkább, miután magánháztól volt szó, amely az egyik ismert bucuresti-i nagyiparos tulajdona.

Leleplezés az ópium-szeánszon

Napokon keresztül folyt a megfigyelés, amelyről az érdekeltek semmit sem tudtak. És nemrégiben tudomására jutott a hatóságoknak, hogy az egyik estén újra összejövetel lesz a villában és ezuttal sikerül leleplezni az „ópium-szeánszot”. A rajtaütés megtörtént és a várt eredménnyel járt. Az előkelő fővárosi társaság több tagját találták itt együtt, az elegánsan berendezett lakásban valóságos fojtó levegő uralkodott az ópium következtében. A hatóságok megjelenése megdöbbenést, pánikot okozott, több hölgyön srögörccs vett erőt.

Az egyik, akinek idegzetét a kábítószer amugy is erősen megviselték, oly súlyosan betegedett meg az ijedség következtében, hogy egyik fővárosi szanatóriumba kellett szállítani, ahol ma is kezelés alatt áll.

A vizsgálat a legnagyobb titokban megindult és főként arra törekedett, hogy kiderítse, honnan került az ópium a társaság tagjaihoz. Ennek során vezették azután a Cadriater felé és most ebben az irányban folyik a nyomozás, amelynek előreláthatólag sikerül lelepleznie az ország legnagyobb kábítószer-trösztjét, amelynek tagjai milliókat szereztek azzal, hogy gyengéklézték, a szanatóriót

hajszólo embereket az ópium, morfiom, kokain és hasis rabszolgáivá tették.

A magánvilla látogatói a rajtaütés után főként attól rettegték, hogy esetüket a lapok is ismertetni fegyják. És azok, akiknek nem volt közvetlen összeköttetésük, vagy baráti kapcsolatuk az egyes lapokkal, valóságos hajszólo indítottak befolyásos protektorok után, akik megakadályozzák, hogy ez a társasági botránvt a nyilvánosságra kerüljön. Abban biztosak voltak, hogy a rendőrség egyelőre nem hozza tudomásra a történeteket, mert a vizsgálat nem nyert befejezést és különben is a hatóságoknak nem az volt fontos, hogy néhány előkelőséget kompromittáljanak, amiért szenvedélyük rabjává lettek, hanem az, hogy végre kezükbe kerítsék azokat, akik az itteni kábítószer-kereskedelem láthatatlan vezérévé váltak. Viszont a leleplezés híre mégis kiszivárgott, az egész előkelő bucuresti-i társaság tudott róla. Végül sikerült valahogyan elrendezni a fővárosi előkelő családok baráti intervenciója nyomán, hogy a lapok egyelőre semmit sem közölnek a történetekről. Ami viszont nem volt akadály annak, hogy a felsőbb tíz-

Az ember... az asszony... a táncosnő...

Valeska Gert, az asszony beszél Valeska Gertről, a táncosnőről

— Érdekes intim beszélgetés a világhírű táncosnővel —

A táncosnővel, aki a hirdetések özöne után végre szemévesen is megérkezett Budapestre, igen sokan szeretnének beszélni. Nemcsak újságírók kíváncsiak a híres Valeska Gertré, hanem „civilék” is, olyanok, akik Berlinből, Párisból, Londonból halottak a legmerészebb táncujtórtól, a groteszk, bizarr táncdizőztről.

Az újságíró előre megfontolt karrierkérdésekkel felszerelve készül a találkozásra. Kissé meglepi, hogy a nagy Gert nem a dunapartt szállodában lakik, hanem egy penzióban, de hát bizonyára ez is csak amolyan sztár-különködés...

Felmegyek a penzióba, belépek a hallba. Ott ül, mutatják. Egy fotelben, durvaszövesű angol kosztümben, alatta furcsa-sárga bluzzal, feián zöld vadászkalappal ül Valeska Gert. Elmélyedve levelet olvas. Kicsit kellemetlen, hogy a haja úgy belóg a szemébe — gondolom. A füle is olyan furcsa... És ahogy közelebb megyek, Istenem, de érdekes a körömlakkja, olyan különös fehér gyöngyház-lakk... A szeme sem barátságos...

Most észrevesz. Feláll. Középmagas, közepcsinos — a lábai gyönyörűek. Ezt meg is fogom mondani neki — határozom el.

Bemutatkozom. Éppen nyitom is a számat a bókra, amikor Valeska Gert megszólal, megelőz:

— A férjemtől kaptam ezt a levelet. — Lassan összehajtva, visszateszi sárga borítékjába, azután halkán, nagyon egyszerűen folytatja: — Bejelenti, hogy elválnék tőlem. El kell válnia, különben elvonnék tőle a birtokát... Árja paragrafus. Így meg fogja tudni tartani a többszázholdas birtokot — szólt, aztán rákattintia táskája zárját az odasüllyesztett levélre és

ezer klubjaiban témává ne váljon a Bucuressti-közeli villa titka... egész névsorokat hallani az állandó látogatókról. A pletyka messzeható fegyver és így hiába hallgat a történetekről mindenki. Bucuressti mindenről tud és mindenről beszél... talán még többet is, mint amennyi történt...

A Cadriater körül mindenesetre még meglepések várhatók...

Most már arról is tudnak a fővárosban, hogy a hatóságoknak sikerült kideríteniük, honnan kerül az országba a kokain névrésze. Jólétesültek szerint megállapítást nyert a legutóbbi vizsgálatok alapján, hogy

két németországi gyárból, a Mark és Böhringer Werke szállítja le a kokaint azoknak, akik azután csempészton bejuttatják az országba

és a legfurcsább módon osztják szét a piacon. A morfiom viszont Marseilleből jut el hozzánk.

A nagy nvereség és nagy kockázat lovagjai

Nagyszerűen szervezett társaságok állanak a kábítószer kereskedelem szolgálatában és ha a hatóságoknak sikerül is egy-egy nagyobb leleplezés, sikerül is néhány embert börtönbe juttatni, helyükbe hamarosan mások lépnek, mert a nagy nvereség kiegyenlíti a veszélyt és az, aki a mai emberiség leromlott idegállapotára spekulál, sohase csinál rossz fizetlet.

Az ópium, morfiom, kokain, vagy hasis lovagjai elegáns autókön járnak, előkelő klubok tagjai, ezeket veszítenek a kártvaasztal mellett, ezeket költenek pezsgőre, nőre... telik mindenre a szerencsétlen fehér rabszolgák pénzéből. (M. R.)

olyan mély asszonyossággal néz maga elé, hogy az emberen végigfut a hideg.

A táncosnő — ember! Furcsa dolog, amikor az ember ráébred erre.

Valeska Gert, az asszony, olyan mély, olyan igaz ember, hogy valahogy sajnálom otthagyni a táncosnő kedvére.

Furcsa ez... a táncosnő beszél:

— Irányom?

— Ugy, ahogy az igazi festő néhány felületesen látszó ecsetvonással veti vászonra mondanivalóját, én is csak néhány jellemző mozdulattal, hanggal hozom ki a témámat...

Kedvem kerekedik Valeska Gert szisztémáját követni. Kövessük: Valeska Gert jellemzése néhány ecsetvonással — saját módszere:

Gyors-foto Valeska Gertről

Már harminc körül tarthat. Az alakja sem nem jó, sem nem rossz. Amolyan se kövér se sovány: jelentéktelen. De a lábai — a lábai gyönyörűek. Arca csunya: nagy orr tulerős vonások, amiket még eltuloz beszédközben. Szemei alatt festett karikák...

— Mikor kezdett el táncolni?

— Meg kell ezt mondanom? — kérdezi az asszony. — Korán, nagyon korán!

— Négy-öt éves korában? — találgom.

— Moissiné szintanitiványa voltam, amikor tizenhétéves koromban Ritta Sachetto növendék táncvizsgát rendezett és szüksége lett volna egy táncosnőre. Annak ellenére, hogy soha életemben nem táncoltam, Moissiné engem ajánlott. Ritta Sachetto teljesen rámbizta, hogy mit táncolok. Előadás előtt egy nap-

pal éppen hogy megnézte kreációm, amely nem is volt kreáció, mert a táncomat, amit a közönség előtt valami egészen elképzelhetetlen sikerrel eltáncoltam, soha azelőtt nem próbáltam. Ez a tánc, életem első tánc, akkor született, ott a színpadon. Valahogy úgy képzelje el a sikeremet, ahogy egy vad ember hat

Egy elért álom: a bébi-tánc

— Az én táncaimhoz embernek kell lenni, egész embernek. Én kinlódva hozok világra egy-egy táncgondolást, évek kellettek, amíg megszületett idej táncom: a bébitánc. Kifejezni a gyereket! Egyike legrégibb álmaimnak. Eddig nem sikerült. Nem voltam elég ember hozzá. Most végre megértem ehhez is. A nyáron megértem arra, hogy érzékeltetni tudjam a Gyereket... Meg vagyok elégedve... De kár erről beszélni előre, hiszen tulajdonképpen alig mozgom egy keveset, a számát is csak halk sirásfélére nyitom ki — lehet, hogy csalódná, ha sokat dicséreném... Tengeren nyaraltam ez évben. A tengerparton a homokba feküdtem, mellettem gyerekek játszottak, én meg hirtelen elkezdtem gyereket játszani. — Az apróságok megértettek...

— Valahogy nem tudok törődni a népszerűséggel. Nem igyekszem „édes“ lenni, sőt kellemes sem. Táncaim az életet adják. Én nem kísérem énekkel a táncaimat, ahogy sokan hiszik! Én csak beszélek, énekelek is, hogy mondanivalómat még tökéletesebben hozzam ki.

A művésznek: mindegy!

— Mondom, nem tudok törődni azzal, hogy szimpatikusnak tűnök-e fel az emberek szemében. Közelebbi ismerőseim, barátaim, hűveim hallatlanul fel voltak háborodva, amikor tavaly elvállaltam egy angol film női intrikus szerepét. Egy rosszindulatú cselédet játszottam, aki lop, csal, áskálódik gazdái ellen és hasonló kedves dolgokat tesz végig a filmben.

— De mondja, miért ne vállaltam volna

a civilizáció közepette. A sok finomkodó mozdulat után én olyan erővel, olyan realizisztikusan, oly kevéssé „szépen“ táncoltam, hogy az embereknek fel kellett figyelniök...

— Tízennyolc éves korában táncolt először és erre azt mondja, hogy korán?

— Hát nem? — Nagy szemekkel néz rám:

ezt a szerepet? Az indulatokat, legyenek azok jók vagy rosszak, egyaránt művészet kellőképpen kifejezésre juttatni játékkal. Az intrikus szerep épp olyan nemes művészi feladat, mint a többi.

— Egyszer, egészen fiatal koromban, eljátszottam velem egy intrikus-szerepet. A filmben két nőszereplő volt. A szelid, jóindulatu — akkor még ezt a szerepkört játszotta — Greta Garbo volt, a film címe: „Die freudlose Gasse“. Ez volt Greta Garbo egyetlen németországi filmje.

— Mi a nagy szerep, amire vágyik? — kérdezem.

— Azt hiszem Chaplin sem tudta volna megjelölni, hogy mi az a szerep, amelynek eljátszására vágyik. Chaplin csak egyet tudott biztosan, hogy új irányt akar teremteni a filmben. Ez sikerült is neki. Én magamra szintén csak azt mondhatom, hogy én is egészen új irányt szeretnék teremteni...

— Egyelőre azonban még táncolok. Itt is vannak ambícióim. Nagyon nagy ambícióim. El szeretném érni, hogy az emberek művészetnek tekintsék a táncot és ne a technikát csodálják benne. Az rettenetes, amikor egy táncosnál a közönség így kiált fel: Ragyogó technika! Nagyszerű precizitás!

— Anna Pavlovát rajongva tiszteltem. Tünneményes volt. De a baletet nem szeretem. Megcsodálom, mint ahogy az ember megcsodál egy kötéltáncost is, de oly hihetetlenül távolesik tőlem — mint mondjuk a cipőpuclás. Én emberábrázolással és nem piruettekkel foglalkozom. Emberábrázolás!

Valeska Gert két díszkötéses könyvet vesz elő. Az egyiket Fred Hildebrand írta róla „Die Tänzerin Valeska Gert“ címmel, a másikat az egyik lipcsei kiadó felkérésére ő maga írta. A könyvekben fényképek: Valeska Gert nevet, öriöng, énekel, álmodozik és van azután a képek között egy, amely a „Halál“ című tánckompozíciója közben készült róla. Erre nem lehet jelzőket találni. Ez a behunyott szem, kísértetiesen lesimitott haj, ez az egész arckifejezés: a Halál.

— Negyvenöt éves koromig táncolni fogok. Mindig mélyebbre és mélyebbre igyekszem májd hatolni az emberi problémába. Azután rendező akarok lenni. Hatvanéves koromban kritikus szeretnék lenni és hetvenéves koromban szerencsétlen, eltévedt emberek tanácsadója...

Valeska Gertnek szép programja van.

RENDY LILI

Autókiállítás

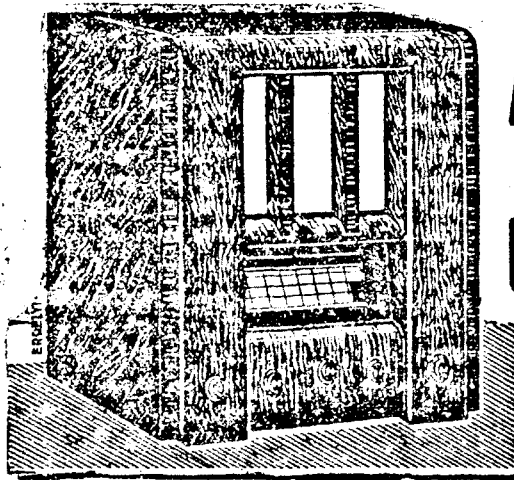
AZ EGYIK HÖLGY: Ah, egész fess fiu...!
MASIK HÖLGY: Ugyan, tavaszi modell!!

10 ÉVE

VÉRTES RÁDIO

1925-1935.

Románia legrégebbi rádió vállalata.

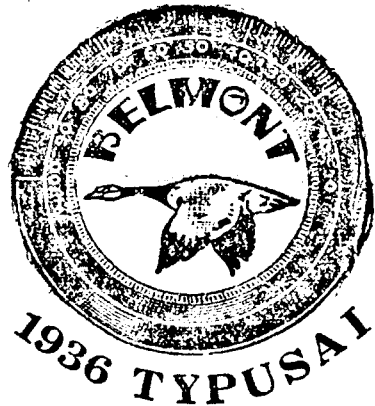

Az amerikai rádiótechnika csodás alkotásai

Univerzális és váltóáramu Superheterodyn

5 + 1
10-2000 m.

VÉRTES VILMOS mérnök, A R A D.

ÚRILEÁNYOK 1915—1935

Korunk egyik legérdekesebb alakja a modern urilány, aki nevelésében, világszemléletében és célkitűzéseiben a mai kor sajátosságait egyesíti magában. Ezért különleges érdekességgel bír egy összehasonlítás, amely a husz év előtti és a mai urilány életét hozza párhuzamba egymással. Felkerestünk néhány aradi urilányt és leányait, hogy az ő megvilágításukban mutathassunk rá azokra a nagy ellentétekre, melyek két generáció leányainak élete között mutatkoznak s amelyek a mai leány életét új célok, új felelőségek irányába lendítik. Az érdekes problémára a válaszokat itt adjuk:

Dr. Kabdebó Györgyné:

— Az én időmben a leányok szolidak voltak, komolyak és háziassak s örültek, ha egy ártatlan regénnyel, vagy verses könyvvel a kezükben elvonulhattak a lugasban olvasni. Én nem értem ezt a kort, ezt a rohanó, vágató fiatalságot, mely rekord tempóval habzsolja a szabadságot, melyről mi még csak álmodni sem merünk. De azért a gyermekeimet ennek a kornak életelvei szerint neveltem. A nagyobbik leányom a gyógyszerészeti fakultás növendéke, a kisebbik: Marianne nagyon muzikális és zongoratanárnőnek készül. A fiam orvos lesz, hogy folytathassa az apja mesterségét.

— Ez itt az én Marianne leányom — mutatja be a bájos szöke kislányt, aki egy percre abbahagyta a zongoragyakorlást.

— Ha sokat tanul Marianne és viszi valamire, akkor majd ő is nyilatkozhat az újságoknak, de most még túl fiatal ahhoz, hogy véleményt mondjon.

Radó Gyuláné:

— Micsoda napsugaras boldog idő volt akkor. Milyen mások voltak az emberek. Hogy vigyáztak reánk, fiatal leányokra. Ellenőrizték minden lépésünket, még az olvasmányainkat is bizonyos erkölcsi szempontok szerint válogatták meg s így csak titokban olvastunk azokról a problémákról, melyeket a mai lányok nyíltan tárgyalnak. Azóta nagyot változott a világ, változott az emberek izlése, változott a divat. Különösen ez az utóbbi, ezt pedig én tudom, higgye meg.

Radó Magda:

— Bizony, a mamának igaza van, akkor jobb volt. A lányoknak otthon stikkelték a stafírungba kötelező negyvenyolc vászoninget s valószínűleg kolostorba zárták volna azt, akinek eszébe jut, hogy Párisba megy divatrajzolótnak. De azért én örülök, hogy ebbe a korb születtem, a bálrok romantikájánál többre becsülök egy jó síturát, vagy futballmeccset.

Dr. Szalai Vilmosné:

— Már magam is sokszor gondoltam arra, milyen más volt a háború előtti fiatalság élete, különösen a tanuló évek napsugaras derűje, szabadsága elképzelhetetlen a mai iskolai rendszer igájában élő fiatalok között. A mi korunkban például a felsőiskolás lányok az iskolai táncórán a kereskedelmi iskola diákjaival táncoltak együtt s egymást érték a vidámabb, nál-vidámabb majálisok, mikor a liget fái alatt hajnalig táncoltunk a fiukkal. S ha másnap álmos képpel jelent meg a diák az iskolában, nem történt semmi baj. A tanárok elő sem vették a noteszt... Istenem, bálózott szegényke, hogyan is készülhetett volna... Nem voltak nagy problémák, az élet a maga biztos medrében folyt, az állásokban férfiak ültek s ha elérkezett az ideje, azzal a biztos tudattal nősültek meg, hogy minden évben haladni fognak a ranglétrán. A lányoknak nem volt egyébb kötelességük, csak hogy mi-

nél nőiesebbek, minél szelidebbek és háziassabbak legyenek. A nevelőnő vigyázott minden lépésükre.

Szalai Gitti

Karkötőimék csecsebecsével játszik Erre a mondatra felveti fejét.

— Mi a véleménye a mai leánynevelésről — kérdezem a fiatal leányt.

— A lehető legjobb — mondja vidáman. — A mama meg a papa korában a jó tanulók okvetlenül rossz tornászok voltak, ma a jó tanulók egyúttal a legjobb tornászok is, mert tudjuk mindannyian, hogy nemcsak a szellemi tudás a fontos, fizikailag is fel kell készülni az életre. A fizikai erő és ügyesség öntudatot és biztonságot ad az embernek, másrészt lélig nyert ügye van annak, aki egészséges, harmonikus külsővel rendelkezik. Ezért sportolok annyit. Éppen olyan szívesen uszok, teniszszek, korcsolyázok, evezek, mint amilyen örömmel táncolok vagy síelek. Nincs jólesőbb öröm, mint egy jó sportteljesítmény. Ez számomra körülbelül annyit jelent, mint a husz év előtti leányok számára egy éjjeli zene.

Dr. Széll Lajosné:

A mi nagylányságunk olyan felejthetetlenül szép volt, hogy el nem cserélném a maival. Az első hosszú szoknya, az első éjjeli zene, az első bál, teleirt táncrend, virág. A „Fehér Kereszt” kapujában a frakkos, fehérkeztűs bál rendezők várták a mamákkal érkező leányokat. Aztán a hajnalig tartó tánc, második négyes, szuppé-csárdás. Amely pár ezt a két táncot együtt járta, kevés kivétellel együtt haladt később az élet útján is. A nyári mulatság a szabad fürdés volt a Muresen. A külön női uszodában térdig érő, magasnyaku kartonfürdőruhát viseltünk, a mely könyékig eltakarta még a karokat is. De azért nagyon jól lehetett hólyagra ugrani vele. A nap- és légfürdő mai formája ismeretlen volt még. Gyönyörű idők voltak azok.

Széll Erzsike:

Manapság minden lánynak meg kell dolgozni a jövőért és a boldogságért. De azért nem sajnáljuk, hogy ebben a korban élünk. A mai lány élete szép, mozgalmas, érdekes, izgalmas, sokszor fájdalmas és nehéz, mert a mi századunk megadta a küzdelmeket is. Ha nincsenek is frakkos gavallérajaink, vannak jópajtásaink, akikkel nagyon jól lehet táncolni, sportolni. Örülök, hogy ebben a korban élek.

Zih Józsefné:

A mi korunkban az történt, amit a szülő akart, ma az történt, amit a gyermek akar. Igaz, hogy huszonöt évvel ezelőtt a nevelés egy elfogadott sémára ment, tekintet nélkül a gyermek egyéniségére. A leányokat a legnagyobb tudatlanságban nevelték és 17 éves korában férjhez adták. Beállították egy berendezett házba, adtak mellé egy szakácsnőt s azt mondták, most aztán éljed a saját életedet. A szigorú nevelés, amely az egyéniség szabad kibontakozásának komoly akadálya volt, igyekezett általános típusokat nevelni a lányokból és megölni bennük az önálló gondolkodásnak még a kísérletét is.

Ezzel szemben a mai kor egy egészséges felzárkózás jegyében megadja a serdüülő fiatalság szabad kibontakozási és fejlődési lehetőségeit. Az én kis lányom az ő 15 esztendőjével már tudja, hogy mit akar, céltudatosan halad a maga útján és gyermeki bizalommal avat be kis életének minden eseményébe. Érettségi után a technológiára akar beiratkozni. Közben irodalmi ambíciói vannak. Az „Ifjú Erdély” című folyóirat munkatársa.

Az elegáns nő kalapját

mindenkör

MICI kalapszalón

készíti. Strada Eminescu 6. 18

Vigyázó Lászlóné:

— Bár az elmúlt két évtized alatt sokat változott a világ, a természet örök rendje meg sem érzi ezt a változást. A lényeg ugyanaz mai is, mint husz év előtt. A lányok között akkor is voltak önállóak, tehetségesek, naivak és ravaszak, szépek és csunyák, hiségesek és csapodárok, szőkék és barnák, ostobák és okosak. A mai lány az egykori lánynak folytatása, hogyan lehetne lényegében más. Ha férképek, politikai frázisok, életelvek és jelszavak változtak is, ha alapjaiban meg is rendült egy régi szilárd világ, a vér és szív törvényei a régiak maradtak. Sok felesleges sallang lehullott az emberek tisztában látnak és tisztábban néznek egymás szemébe. A mai lány levetette sok tekintetben az ál-szemérem külsőségeit, tisztább szavaiban, nyiltabb céljában és természetesebb, becsületesebb eszközeiben. Hiába beszélnek arról, hogy kibált az idealizmus a mai korból, sokkal több esetben győz a szerelem, mint valaha régen.

Vigyázó Marika:

— Már kicsi korom óta éreztem a vágyat, hogy az életben valami komoly munkát, komoly szerepkört vállaljak. Miután legtöbb kedvem a nyelvekhez van, a nyelvtanítást választam. Budapesten a Notre Dame de Sion francia iskolában szereztem meg francia nyelvből az oklevelet s most itthon tanítok.

— Mit csinál azzal a rengeteg megkeresett pénzzel? — kérdeztem.

— Semmit, ugyanis ingyen tanítok. A modern pedagógiát a gyakorlatban akarom elsajátítani s növendékeim olyan jól haladnak, hogy nem panaszkodhatom miattuk. Egyébként rengeteg sok dolgom van. Délelőtt stoppolás, kézimunka, aztán olasz vagy angol óra. Délben séta, délután zongoragyakorlás és ének, aztán nyelvtanítást adok. Olvasok, sportolok, táncolok... egyszerűen kellemesen és hasznosan osztom be az időmet...

— Mik a céljai a jövőre vonatkozólag — kérdezem.

— Szeretnék boldog asszony lenni és boldoggá tenni mindenkit magam körül — mondja elpirulva, — és gyermeces sietséggel szalad át a másik szobába, ahol már várja az angol tanár...

Mindebből láthatjuk, micsoda hatalmas utat tett meg az utóbbi negyedszázadban az egyéniségek szabad fejlődése s milyen egészséges áramlatok futnak az út, bátor, öntudatos nemzedéket, mely bekapcsolódva a fejlődés végtelen láncolatába, egy boldogabb és egészségesebb emberiség számára egyengeti az utat.

W. ROSEN ALICE

1935...

HÖNIG FRIGYES

harangöntőde,

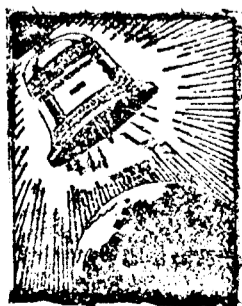
Alapítva 1840.

ARAD,

Str. Gh. Baritiu 10—21.

Vas és fémöntőde

Telefon: 376.

PANYIK ANDORNÉ KETTŐS ÉLETE

„Semmi sem emlékszem...” — mondja a sebisi haláldróma életbenmaradt szereplője. — Egy asszony, aki megölte a férjét és a gyermekét és nem tudja, hogy miért. — Az év legborzalmasabb drámájának a hősnője az aradi ügyészségi fogház egyik cellájában harcol a gondolataival

Alig néhány napja, hogy bezárult az aradi börtön ajtaja Panyik Andorné mögött, akiről a fogházirodában az a bejegyzés áll: „vizsgálati fogoly”. A sebisi haláldróma életbenmaradt tettesére minden irodai formaságtól eltekintve csakugyan ez az elnevezés illik. Mert lehet, hogy elítélik Panyik Andornét, lehet, hogy nem, de ő egész életére vizsgálati fogoly marad. Nem az ügyéssel és nem a vizsgálóbíróval, hanem önmagával szemben. Életébe örök időre beléskolt egy borzalmas „miért”?

Ha regényben olvasná az ember, vagy filmen látná, nem hinné el. Olyan valószínűtlenül hangzik. Mint egy mese. Vagy talán még inkább: akár egy misztérium. Telve titokkal és borzalommal.

Próbáljuk csak elképzelni: Egy asszony, aki jómódu, szereti a férjét, gyermekei vannak, csendes, harmonikus családi életet él, ez az asszony egy este lefekteti a kislát, elbucszuk a férjétől és lefekszik aludni. Azután ködbeborul minden, csak homályos sejtései vannak arról, hogy cselekszik, végzetesen, halálosan cselekszik és valahol a lelke mélyén ernyedten, letargikusan hever az éjje, anélkül, hogy tiltakozni tudna. Kórházi ágyon tér magához és amint fokozatosan javul az állapota, kiméletelesen, részletekben tudtára adják, hogy megölte a férjét, a kislát és önmagát is meg akarta ölni, de nem volt szerencséje.

Ugy-e, hogy valószínűtlenül hangzik?

„Idegbaj... semmi egyéb...”

Sebis község egyik legjobbmódu kereskedője volt Panyik Andor. Rokonszenves, nyíltmodoru ember, virágzó üzlete van és megelégedett családi életet él. Két gyermeke is van, az egyik már gimnázista Oradeán, a másik még kicsi. Panyikék élete gondtalan, megelégedetten folyik és nem panaszkodhatnak.

Azaz, hogy... Az utóbbi időben az asszonnyal egy kis baj van. Betegeskedik, úgy mondják: kedélybeteg. Akik jobb viszonyban vannak a családdal, azok arról is tudnak, hogy Panyikné melankólikus és sokszor naphosszat nem beszél. A betegség közben egyre jobban elhatalmasodik rajta. Behozzák Aradra is, több hónapig orvosi kezelés alatt is áll. Akkor mintha javult volna valamennyire az állapota. Azután minden a régi, sőt... Az asszonyból néha rejtett indulat robban ki. Van, aki egyszer revolvért is lát nála, azt a pisztolyt, amit máskülönb az üzletben tartanak. Szóba kerül az idegstanatórium is. Sokan szóba is hozzák Panyik előtt, a gyanútlan, nyíltkedélyű ember azonban azt válaszolja ilyenkor:

— Idegbaj az egész... majd csak meggyógyul egyszer...

Marad minden a régiiben. Sebisen folyik tovább az élet a megszokott mederben. Panyiknéről tudják, hogy kedélybeteg asszony, de nem komoly betegség, idegbaj, semmi egyéb...

Véres hajnalhasadás

Szeptember 26-án hajnalban revolverlövés zaja ébreszti fel a Panyikék udvarán állomásozó csendőrök legényeit. Az udvarra nyíló szoba ablakánál ott áll Panyik, véres, összeroncsolt fejjel, a szája segélykérően mozog, a karjával a levegőt szabdalja vak öntudatlanságában. A lakásaitót felfeszítik, berohannak és... Borzalmas látvány... a középső szoba padlózatán átlótt fejjel hever a kislát, az ágyon pedig, amely csupa vér, Panyikné vergődik, nem messze tőle a revolver...

Mindhárom emberben még van élet. Autóba teszik őket és az autók vad iramban megindulnak Arad felé. Az autók valóságos verseny rohannak a halállal, de ez egyszer még ők győznek. Alig másfél óra múlva a máskülönbön csöndes szanatóriumi folyosó megtelik

ajtócsapdosással, ideges sietéssel, kötszereket tépnek fel, injekciós-tűket forralnak, két egymásmelletti szobában három szétroncsolt ember test hörög és vonaglik elkeseredett élet-halál tusában.

1935. év egyik legborzalmasabb tragédiája játszódott le ezen a hajnalon. A vizsgálat később megállapította, hogy Panyikné azon a reggelen felkelt az ágyból, magához vette a revolvért, félig még alvó férjét halántékon lökte, tízéves kislát, aki menekülni próbált, a szomszéd szobában terítette le, azután önmaga ellen fordította a fegyvert.

Kialvó életgyertyák

Az orvosok Panyikról és a kis tízéves Panyik Tiborról lemondtak, mindketten súlyos koponyasérülést szenvedtek. Reményt egyedül Panyikné életbenmaradásához fűzték, akinek baj tüdejét furta át a revolvergolyó. Tragikusan reménytelen volt az orvosok feladata, nemcsak a két haldokló miatt, de mert egy olyan asszonyt kellett meggyógyítani, aki szétrombolta élete minden célját, akinek tehát nem volt miért élnie többé. És mégis életben maradt.

Az apa és a kislát halálküzdelme két kialvó életgyertyához volt hasonló. Fel-fellángolt pillanatnyilag, hogy azután végzetesen közeledjék a kialvás felé. Ez a két élet, amelynek ugyszólván minden idegszálát szétroncsolták a revolvergolyók és ezért elképzelhetetlen volt megmaradásuk, valami csodálatos szívóssággal ragaszkodtak az élethez. Mintha az a tény, hogy minden különösebb ok nélkül, váratlan abszurditással tört rájuk a halál, erőt kölcsönzött volna számukra. Persze csak egy ideig. Panyik Andor már szeptember 30-án kiszervezett, a kislát azonban még két hétig küzdött a jogtalanul elvett életéért.

A sors rut csandát állított fel Panyik An-

dorné részére. Halálba küldte a férjét és gyermekét, hogy ne maradjon egyedül. Azok meghaltak és ő mégis — egyedül maradt.

De már ezeket a sorokat is valami ködös, megszállott állapotban írta, mert erre sem emlékezett vissza. Semmi sem emlékezett, és semmit sem értett, a legkevésbé azt, hogy tulajdonképpen miért történt vele mindez.

Most pedig . . .

Az idő kereké forgott tovább. Teltek a hetek, és teltek a hónapok. Novembere már, hogy lezajlott a borzalmas tragédia. A revolveres, halálhörgéses dráma a múlté, meghalt, akinek meg kellett halnia és él, akinek élnie — muszáj.

A napokban csukódott be a börtönajtó Panyik Andorné mögött. Alkalmunk volt beszélni vele. A beszélgetésről ezek az impresziók maradtak:

Panyikné ébren volt, a szeméi nyitva voltak és mégis mintha ebből a nőből hiányzott volna az élet. Nem él, legalább is nem ebben a szobában, nem a földi dimenziók között. A szeméi nem mond semmit, annyira, hogy az ember fél megszólítani. Tulajdonképpen hiába is szólítják meg, a beszéde éppolyan, mint a tekintete. Nem mond semmit.

— Nem nyilatkozhatom. Semmi sem emlékszem. Nem tudok semmit.

Az asszony egy nagy negatívum. Egész lényé élő tiltakozás az ellen, hogy a külvilág valamilyen vonatkozásával kapcsolatba hozták.

Emlékeztetem a lapok híradásaira, amelyen olyan ellentmondók voltak akkoriban. Arra, hogy máig is mennyi rejtély húzódik meg a tragédia mögött.

— Nem tudom, hogy mit irtak a lapok, nem olvastam azokat — mondja és megint csak nem tud mást mondani. Mintha csak egy idegen, távoli vidékről jönne a hangja, amely nem más, mint ebbe a gyűlölt valóságvilágba intézett kényszerű távirat.

— Nem emlékszem semmi. És kérem, hogy ne zaklassanak.

Azután csönd. A szoba ajtaja becsukódik. És mögötte marad az élő rejtély. Egy asszony, aki megölte a férjét és gyermekét, mert nem akart egyedül a halálba menni és ezért most sulyosan megbínhódik. Él.

Korda István.

Női luxus cipőkben vezető márka
Oradea.

We-Ego cipők nagy választékban
APPONYI TESTVÉREK-nél

Városházával szemben.

We-Ego cipők
IVÁNYI cipőáruházában kaphatók

Reg. Maria 24. Daciaival szemben.

Budapesti beszélgetés

Sanghaji egyetlen női tanácsosával, — aki magyar asszony: egy budapesti orvos felesége

Az érdekes híreknek szárnya van még Budapesten is, így nem csoda, hogy pillanatok alatt megtudtam: Budapesten tartózkodik Kína legmisztikusabb városának, Sanghainak egyik városi tanácsosa, miután ez odakint igen tekintélyes állás, bizonyára érdekes ember.

Távolkelet... Sanghai... milyen lesz a sár-
ga uriember? — találgatom megjelenésére vá-
rakoza.

Belépek. *Magas, gyönyörű fiatal nő fo-
gad. Fekete exotikus selyemköpenyt visel, de
ő maga szabályos európai.*

— Bocsánatot kérek — mondom — a ta-
nácsos urral szeretnék beszélni, azt mondták,
hogy itt...

— *Őn nem téved* — mondja hibátlan ma-
gyarsággal a szép hölgy. — *Sanghaji városi
tanácsosa én vagyok.*

— Lehetséges volna? — kérdezem kissé
bizalmatlanu. — Magyar asszony sanghaji-
városi tanácsos?

— *Igen, feleli, ez lehetséges — sőt, igazi!*

Budapesti asszonyból — kinai tanácsos

Ezekután egymást követték a kérdések és
feleletek, amelyek során a következő tényállás
kerekedett ki:

Dr. Renner Sándor budapesti orvos tizen-
négy évvel ezelőtt feleségével együtt kivándor-
olt Sanghaji. A férj az idegennyelvben or-
vosi rendelőt nyitott, az asszony élte a jólke-
reső külföldiek színes és zajos életét. Lassan-
kint azonban megelégette ezt a tartalmatlan
életet. Egy-egy kirándulása kapcsán megis-
merkedett Sanghainak a külföldiek előtt ismer-
etlen igazi arcával, a bennszülöttek minden
európai fogalmat meghaladó nyomorával.

Barátnői révén tagja lett azoknak a nem-
zetközi kluboknak, amelyek emberbaráti fel-
adatokat tűznek maguk elé és igyekeznek se-
gíteni a szörnyű helyzetben levő kínai nőkön,
különösen a lányokon és gyerekeken. Közben
mind erőteljesebben vett részt a segélyakciók-
ban, a város szociális és kulturális ügyeiben és
ily módon végül is annyira népszerű lett, hogy
megválasztották városi tanácsossá.

Ennek a sikernek nemcsak az ad érdekes-
séget, hogy Sanghaji város tanácsába magyar
asszony került, hanem az, hogy a budapesti dr.
Rennerné *az első női tanácsosa Kínának!*

A tradíciók országa e valóban korszakal-
kító újítást egy magyar nő kedvéért hozta.

— Kínai nők nem reflektáltak e megtisz-
telt pozícióra? — kérdezem. — Vagy nekik
nincsenek ilyenirányú ambícióik?

— De mennyire vannak! Maguk idehaza
halvány fogalmat sem tudnak alkotni arról a
rohamos, modern invázióról, ami odakint a
nők között van. Vagy, ha el is hiszik, felületes

lekicsinyléssel olcsó, talmi mozgalomnak bé-
lyegzik a kínai nők értékes, tiszteletreméltó
ébredését.

— A modern kínai nő nem kompenzálja
ruzsban modernségi vágyát, néhány európai
asszonytársa mintájára, nem, a kínai nő ma-
már klubba tömörülve verekszik egyenjogusa-
gának elismertetéséért. Sikerral! Kína kezdi
belátni, hogy a nő minden téren nagyon hasz-
nos munkatársa a férfinak. Ezen a téren Kelet-
asszonyai az európai nőmozgalmak kitanosított
utjait járják. De csakis ezen a téren. Egyéb-
ként óvakodnak attól, hogy a fehér asszonyo-
kat utánozzák.

— Állítom — mondja a tizennégyévi kí-
nai tartózkodásban dallamossá idomult hang-
ján Rennerné — *hogy a kínai nő sokkal oko-
sabb fehér testvérénél.*

— Hogy miért? Mert a modern, férfias
korral haladva sem hagyta el oly vonzó sze-
rényiségét, mellyel döntő sikert arat az erő-
sebbik nemen. A kínai nő szerény bája, egy-
szerűsége oly fegyver, mellyel holtbiztosan
győzedelmeskedik — a fehér nőkkel szemben
— a fehér férfiakon!

— Itt vannak például a bevándorló külföl-
diek fiatal férfitagja. Ezek mind ezerszer sze-
vesebben foglalkoznak kínai lányokkal, mint
külföldiekkel. Azért, mert ezek sokkal szeré-
nyebbek. A fehér nőre egy este egész havi fi-
zetésüket elköltik, mert a sanghaji-*l* külföldi
asszonyok esti programja minimálisan három-
négy lokálbamenésből áll. Mindenütt ki akar-
ják próbálni a táncparkettet és mindenütt kö-
telességüknek tartják megkóstolni a pezsgőt.
Ezzel szemben a kis kínai lányok boldogok, ha
egy helyre eljutnak, gyűlölik az alkoholt és
megelégszenek egyetlen pohár limonádéval. És
— nem utolsósorban — a kínai lányok a kül-
földiekkel ellentétben, akik leereszkedő módon
viselkednek a fiatalemberekkel, boldogan és
figyelmesen hallgatják partnerüket. Mi kell
még egy diadalmas férfinak?

Egy évezredes női taktika

— A kis kínai lányok 16! tudják azt, amit
az okos fehér nők nem akarnak megtanulni:
hogy a férfiakon a kicsiséggel, a szerénységgel
uralkodhatnak legbiztosabban a nők!

— A kínai nő szerénysége, helyesebben
alázata a férfi iránt nem taktika, hanem év-
ezredesen vérebeégetett sajiáság. Hogy ez
tényleg így van, arra a legtisztább bizonyíték
a Sanghainban történt tragikus eset.

— A leghíresebb kínai mozíszínésznő az ün-
nepelt filmsztár, miss Butterfly Woo vá-
ratlanul öngyilkos lett. Elutazásom előtt tör-
tént ez. Meghalt olyan okból, amiből egy
amerikai kolleginája lelkiismeretfurdalás nél-

kül publicityt csinált volna. Meghalt, mert
nem tudott választani két érte vetélkedő férfi
között és nem tudta őket kibékíteni egymás-
sal. Külön-külön, mindkét férfi iránt oly mély
alázatot érzett, hogy nem talált más kiutat,
mint a halált. Igaz viszont, hogy öngyilkossá-
gának ez csak egyik lelki rugója, a másik ma-
gyarázat a kínai specialitás: a kínaiak nem
hajlamosak semmiféle problémára. Ha ilyesmí
elé állítja őket a sors, szívesebben vállalják
a halált.

— Hét napig feküdt a ravatalon a szegény
kis pillangó kisasszony. Ezek és ezek zárán-
dokoltak megnézni az élethűre festett arcu
kedvencet...

— Igen... — Rennerné elgondolkozik.

— Keleten történnek ilyen dolgok...

R. L.

Két vers

Az Aradi Közlöny számára írta:

Dr. RAICUNÉ MARTOSSY MARGIT.

*

Játék volt minden csupán

Játék volt minden csupán,
Játék szemmel, kézzel,
Játék testem lobogó tűzével,
Életemnek muzsikás nyarán.

Játék volt minden csupán,
Játék békével, mámorral,
Játék csókkal, bókkol,
Lelkemnek feszülő hurján.

Szivem játékot, sziveket is vett.
Szemek gyujtogató tűzét,
Kezek titáni erejét,
Bolond módra magdévá tett.

S játszott velük nevetve, vakon,
Magát pirosra verve, vérezve
— A játék hevében nem is érezte —
Mig elhullott apró vágyakon.

*

Én vagyok minden

Én vagyok az erőtől duzzadó szőlőtöke,
Szának kenyere, érett gyümölcsnek
Illata, nedűje...
Vadul lakomáknak kedvenc hegedűse.

Én vagyok a lángész, a közöny, a kezdet,
A bíbor, a rongy, az ékszer, mi díszít
Testet, kezét...
Király, ki aranytáliból ehét.

Én vagyok a szerelem, a szépség, a bánat,
Alkotok, rombolok, emelek szörnyű.
Véres vádat...
Gyilkos, ki keres bátor cimborákat.

Én vagyok, én vagyok az örök oltalom,
A kö sziv, a jó sziv, a derűt áll.
Rémes unalom...
Koldus, ki a létet gunyakacajjal takarom.

Én vagyok kitől ragyog az Isten. Tőlem élnek
Vakon rohanok tűznek, vésznek,
Azuros égnek...
Hulla s belőlem undok, éhes férgek élnek...

MAIROVITZ FATELEP

Arad, Calea Radnei No. 55.

Telefon: 400.

Lépre mentem...

Az Aradi Közlöny számára írta:

Dr. WILLER JOZSEF,

képviselő, az Országos Magyar Párt parlamenti főtitkára.

Dr. WILLER József kamarai képviselő, a magyar parlamenti csoport főtitkára Goga Octaviannal vívott, emlékezetes parlamenti szöcsatájáról írta nekünk az alábbi intim reminiscenciákat:

Bármennyire röstellem, mégis csak bevallom őszintén: biz én bedőltem Goga Octaviannak.

A Titulescu-jelenet után történt. Felmegyek a szószerkekre, hogy néhány rövid mondatdal enyhítem a kínos helyzetet. Titulescu távol él állandóan az országtól, soha velünk alkalma nem nyílt kicserélni a gondolatait s innen van, hogy olyan érzéseket, törekvéseket tulajdonít nekünk, amelyek távolról se fűtenek bennünket. Goga félbeszakít:

— Elhiszed, domnule Willer, hogy én alaposan ismerlek benneteket?

A másodpercnek egy töredéke alatt végigcikázott agyamban a következő okoskodás:

— Ez a Goga Octavian rossz néven veszi — Cuzával együtt, — az orosz orientációt; mi velünk kartellt kötött s hatalomra törekedvén, biztosítani akarja most is a szavazatainkat; a magánéletben igen barátságos viszonyban állunk egymáshoz: nyilvánvaló tehát, hogy most megragadja az alkalmat a szimpátiánk lekötésére s védelmébe vesz bennünket a durva, méltatlan támadás ellen. Beleegyeztem hát, hogy félbeszakítsom.

És Goga beszélt. Félbeszakított — egy félórára. És ami illoyalitást, csufiságot ránk kenhetett, azt mind ránk kente. Amyira rossz ízű volt ez a gesztus, a népszerűségnek pár megtépzott magyar bőrre való kikanalazása e hálás téma, a magyarfalás serpenyőjéből, hogy még Titulescu is elnevette magát, mikor ironikusan megköszöntem a baráti védelmet ebben a mi nehéz óráinkban.

Voltaképpen mit szedett össze hirtelenben ellenünk Goga ur?

1. Szemünkre hányta a magyar sajtó éles hangját. Mintha az újságírók minden szó papírra vetése előtt kikérvék a Magyar Párt placet-jét. Mintha a sajtó, a közvélemény tükre, loyaltástól csepegő hozsannákat költhetne akkor, amikor mindannyiunk torkát fojtja a keserűség. Mintha a cenzura, amely a maga fiatal, ambiciózus közegei révén már a szintaxisból is kioktat bennünket, öreg, tapasztalt politikusokat és újságírókat: nem gondoskodnék arról tulságos előrelátással, hogy Gogaék immár ne találhassanak semmi kivetni valót a magyar sajtótermékekben.

2. A szabadság elfajulására és a román türelmességre jellemző Goga szerint, hogy a magyar uralom idején lényegesen kevesebb magyar újságot szerkesztettek Ardeal—Banatban, mint ma, ezzel szemben pedig az ardeali román sajtó visszafejlődik.

Immár negyedszer kényszerít arra Goga ur, hogy ebben a korszakalkotó fölfedezésben gyönyörködjem, folyvást eldörgi és elsírja a parlament szószerkéről.

A legédesebb pikantéria, hogy ezt a bölcsességet nem Goga agyalta ki, hanem úgy kapta egy igen szellemes, művelt, román hölgytől, ki már évekkel ezelőtt a mellemmek szegezte azt. Csakhogy a hölgy tárgyilagosságát dicséri, hogy első hallásra megértette és elfogadta a csecsemők, — tudniillik a jóhiszemű csecsemők — világában se fölfoghatatlan magyarázatomat: a magyar világban Budapest összes sajtóorgánumai akadály nélkül elhatoltak Ardeal legtávolabbi zugába, olcsók voltak és színesek voltak. Bajos volt velük konkurrálni. Ma csak egy-két lapot engednek be, azok is drágák, tehát megtalálja számítást az 1—2, de legföljebb 3 leies ardeali magyar orgánom. A román sajtótermékek viszont ma kénytelenek megküzdenni a fővárosiakkal s még állami szubvencióval nem állják a versenyt. Arról talán fölösleges is hoz-

A férfi gondja

egész éven át

nő, feleség, gyermek.

Karácsonyra Asszonyom Ön vásároljon

KOZMA

KALAPOT

inget, nyakkendőt, házikabátot.

6903

75 éves cégem elve: legjobbat — legolcsóbban!

KOZMA, Budapest, Károly-körut 3. saroküzlet

Nincs csődben a közgazdaság tudománya

Az Aradi Közlöny számára írta: Păcuraru Brutus

A háboru befejezése után, a békét követő első években a világ hajlamos volt arra a hitre, hogy az egyének és nemzetek között keletkezett gazdasági zavarok a háboru következményei. Megerősítették ezt a hitet a valuták összeomlása és a hadviselő államok pénzügyi nehézségei.

Mikor azonban megállapítható volt, hogy nemcsak a háboruban résztvevő országok szenvednek, hanem a velük szomszédos semleges államok is, akkor azt hitték, hogy ami a bajokat előidézi: az a gépek nagyarányu elterjedése a termelés és az emberi tevékenység minden terén és a munkának ennek nyomában járó racionalizálása.

Végül mikor azt látták, hogy a bajok eljutnak abba az országokba is, amelyeket a válság hatásai nem érintettek, különösen mikor megszűnt az Északamerikai Egyesült-Államok híres „prosperitása”, ismét más vélemény keletkezett felül. Legfőként Roosevelt elnök nagyarányu kísérletezései után, aki vakmerő állambeavatkozási rendszabályokkal kezdett büvéskedni, a gazdasági jelenségek megítélésében tájékozatlan közönség azoknak adott hitelt, akik azt mondták, hogy a nemzetgazdasági politika elméletei csődöt mondtak, hiszen a bölcsességeikkel boldogító összes tudós nemzetgazdászok ahelyett, hogy javítottak volna a bajokon, csak még jobban összezavarták azokat.

A látszat igazolja ezt a véleményt. Mégis helytelen volna hitelt adni neki, mert ezzel téves felfogás verne gyökeret.

Vannak egyes természetes gazdasági törvények, amiket nem cáfoltak meg sem a felelős személyiségek, sem az események. Ma is fennállanak és hatásuk könyörtelen. Az emberek vétkezhetnek az emberi törvények ellen és ha nem fedezik fel a bűnt, vagy ha a tettes önmagát nem jelenti föl, büntetlenek maradhatnak, sőt büntetlenül tisztességes ember gya-

nánt fejezhetik be életüket. Bármilyen természeti törvény ellen, így a gazdasági élet természeti törvényei ellen elkövetett vétkek is, nem maradnak azonban felfedezetlenül és különösen nem maradhatnak büntetlenül.

Mindez, ami ma történik: állami beavatkozás, irányított közgazdaság, a kereskedelem szabályozása, autarchia, stb. — nem egyéb gazdasági visszaélésnél, mely óriási anyagi és erkölcsi károkat okoz úgy az egyéneknek, mint az államoknak. Nem tudhatjuk, meddig fognak még tartani. De ha az államok és népek vezetőit a jóérzés nem téríti vissza a természetes gazdasági törvények útjára, mielőtt még bekövetkeznék az összes társadalmi rétegek egyszínvonlra jutása az általános elszegényedés alakjában, akkor mindenestre az lesz a vége az egész világon ezeknek az átkos kísérleteknek, hogy szerzőiket félretolják és helyükbe azokat a felvilágosodott embereket ültetik, akik az emberi gögöt nem viszik az örültség, hanem követik a természetes gazdasági törvények utmutatásait.

A közgazdaság tudománya nem mondott csődöt. Ellenkezőleg, azok fognak csődbe jutni, akik azt hiszik, hogy visszaélve az állami közhatalommal, politikai vagy közgazdasági uton ellene lehet szegülni a megváltozhatatlan törvényeknek. Ez az igazság!

A legszebb vonalú ruhák

RENDY P.

uriszabónál
Piata Avram Iancu No. 21,
készülnek.

24

szasabban csevegni, hogy ez a mi mai kisebbségi helyzetünk egész sorát termeli ki a speciális problémáknak, melyek hírlapi megbeszélést igényelnek. Kár azzal vitába szállni, ki az ellenérvet ugyanolyan jól ismeri.

3. Igazi keserve Gogának a pesti irodalmi társaságba való beosztattatása körül fölvihozott sajtóvita volt; ezt a személyes ügyét tegezte ki leghosszabban a parlament előtt. Bajos volna ugyan megtalálni a logikai összefüggést a Magyar Párt politikai magatartása és egy pár magyar írónak Goga irodalmi tagsága ellen emelt tiltakozása között, de hát szállítsuk le a követelményeinket a parlamenti panasz nivójára s ne beszéljünk logikáról. Ha őszinte akarok lenni, nekem, mint aki el vol-

tam ragadtatva Gogának csudaszép Madáchfordításától s ezt valóban igen nagy érdemnek tartom: magamnak sem tetszett az a tagsági vita. De mikor láttam, hogy mennyire naivul lépre mentem és áldozatul estem egy hátbatámadásnak, kénytelen voltam így felelni:

— Azok a magyar írók, akik támogatták az Ön irodalmi tagságát: a tehetségét akarták megtisztelni; akik pedig elleneztek, azoknak a kedvét az Ön politikai magatartása rontotta el.

És úgy érzem, hogy igazam volt. Mert ragyogó tulajdonság a talentum, a férfinak legszebb ékessége azonban mégis csak a megbízható, egyenes jellem marad.

LEGFONTOSABB LÉTKÉRDÉSEINKRŐL

nyilatkoznak az Aradi Közlönynek parlamenti magyar képviselőink

Gyárfás Elemér dr. szenátor, Báró Jósika János dr. képviselő és Gál Miklós dr. képviselő karácsonyi nyilatkozatai

Bucuresti. (Az Aradi Közlöny munkatársától.) A karácsonyi parlamenti szünet alkalmából az Országos Magyar Párt parlamenti képviselőit megszólaltattuk a belpolitikai élet aktuális kérdéseiről. A beérkezett nyilatkozatok élénk megvilágításban tárják fel magyar kisebbségi szempontból aktuális közéleti kérdéseinket.

Három kifogás az ipartörvény-javaslat ellen

Gyárfás Elemér dr. szenátor a Roman Valer ipar- és kereskedelemügyi államtitkár ismeretes ipari törvényjavaslatáról az alábbiakat mondotta:

— Maga Roman Valer hívta fel figyelmemet javaslatára, melyről lesz módomban kifejteni részletes véleményemet a szenátusban is. Magának a miniszternek addig is három kifogást emeltem a javaslat ellen:

— *Kifogásoltam elsősorban azt, hogy tanoncokat akar a mesterekre ráerőszakolni.* Ellenvetésem dacára ragaszkodott ehhez az elgondoláshoz, mert szerinte a román ifjúság másképp nem tudna ipari szaktudást szerezni, de kijelentette, hogy természetesen sem el látást, sem díjazást az új beutalt tanoncok a mestertől nem igényelhetnek, hanem erről az állam és az iparkamarák, meg a szülők fognak gondoskodni. Megjegyeztem, hogy ez esetben is fennmaradna az a hátrány, hogy magas adóval rójják meg a mestert a többletként hozzá beutalt két tanonc után és így ennek kivédéséről is gondoskodni kell. A miniszter elismerte, hogy ez a lehetőség megvan és ennek megoldási módjáról gondoskodni fog.

— *Második kifogásom a román nyelvvizsga ellen szólt.* A miniszter hangsúlyozta, hogy ez nem román nyelvvizsga, hanem a szakismeretekre vonatkozó írásbeli vizsga, amely csak azt van hivatva ellenőrizni, hogy szakmájának ellátásához szükséges román tudással rendelkezik-e a tanonc és szerinte az írásbeli sikertelenség nem zárja el a jelöltet a szóbeli szakvizsgától. Figyelmeztettem a minisztert, hogy a nyelvtudás relatív dolog s a vizsga sikere tisztán csak a vizsgáztató jóakarától függ. Ennek igazolására felhoztam, hogy aznap kellett közbejárnom egyik gimnáziumi tanárunk ügyében, aki román érettségit tett az Anghelescu-törvény meghozatala után a cluji egyetem fakultásán román nyelvből *szaknári képesítést szerzett s egyik inspektor ennek dacára leváltását követelte, azon a címen, hogy nem bírja a román nyelvet.*

— *Harmadik kifogásom az volt, hogy a miniszter törvénye megszünteti az ipartestületeket, amelyeknek érdemes multját mindnyájan nagyra értékeljük.* Erre csak azt válaszolhatta a miniszter, hogy ez az intézkedés a törvény egész rendszeréből folyó következmény.

Valószínű, hogy a javaslat már a bizottsági tárgya áson sok módosításon fog keresztül menni, úgy hogy végleges képet csak később alkothatunk magunknak.

A gazdasági kormányzat kritikája

Bárá Jósika János képviselő a liberális-párt gazdasági és pénzügyi politikájáról adott számunkra frappáns kritikát az alábbiakban:

— Midőn a liberális-párt ezeltől két évvel uralomra került, kisebbségi szempontból jogosan elvárhattuk, hogy az ország pénzügyeit rendbe fogja hozni és közgazdasági életünket fellendíti, miután egy olyan párt uralomra jutásáról volt szó, amely évtizedek tradícióival rendelkezve, az ország nagy kapitalistáit reprezentálta s úgy szervezettségével, mint mult-

beli tapasztalatainál fogva feljogosított arra a reményre, hogy ha egyebet nem, legalább is az ország pénzügyi és közgazdasági helyzetét rendbehozza. Két évi kormányzás után — mint a parlament pénzügyi és közgazdasági bizottságának tagja — teljes objektivitással megállapíthatom, hogy a kormány — sajnos — ennek a feladatnak sem felelt meg.

— A gazdasági és pénzügyi világválság kezdete óta minden kormányra főképpen három feladat várt: az első és főfeladata az lett volna, hogy az ország költségvetését egyensúlyba hozza, a második, hogy az ország külkereskedelmi mérlegét minél aktívabbá tegye, a harmadik pedig, mivel főképpen agrár-állam vagyunk, hogy az ipari és agrárcikkek árának nagy különbségét igyekezzék kiegyenlíteni és ezáltal az u. n. agrár-ollót megszükiteni.

— Ha most vizsgálat tárgyává tesszük, hogy a jelenlegi kormány hogyan felelt meg eme hármas feladatnak, elsősorban azt tapasztaljuk, hogy a költségvetés kiegyensúlyozása egyáltalában nem sikerült.

Az év végével például a személyi kiadások, ahelyett, hogy 800 millióval csökken-tek volna, 900 millióval megszorodtak.

A második év végén a kormány ennek a költségvetési hiánynak kiegyenlítése érdekében nagy mértékben felemelte a fogyasztási adókat. Ezáltal természetesen a mindennapi élet tetemesen megdrágult, anélkül, hogy a kitűzött célt, a költségvetési egyensúly helyreállítását el lehetett volna érni. Sőt, az elterjedt hírek szerint a kormány ezen az uton még egy lépéssel tovább kíván menni és a jövő évben oly törvényjavaslatokat akar a parlament elé terjeszteni, melyek a fogyasztási adók és a behozatali illetékek emelése folytán a megélhetés nehezebbé válását fogják eredményezni. *Tervbe vették ugyanis a fogyasztott villanyenergia további megadóztatását és a nyersanyagok behozatali illetékének tetemes fel-emelését.*

A külkereskedelmi mérleg romlásáról

— Ennek a politikának gyászos következményei — mondotta Jósika János dr. — természetesen elsősorban külkereskedelmi mérlegünk tetemes megromlásában jelentkez-

nek. A külföldnek mindent olcsón adunk el, viszont nagyon drágán vásárolunk. A külkereskedelmi rendszert majdnem havonta változtatták és ebben teljes káoszt teremtettek, úgy hogy országunk kivételét és behozatalát napról-napra megnehezítették. Kiviteli cikkeink között elsősorban szerepelnek az agrártermékek. Itt azt látjuk, hogy annak ellenére, hogy a kormány a liszt-adó bevezetésével tetemes áldozatokat követelt a fogyasztóktól, a buza árának emelése érdekében, mégis ma a világpiacon mi adjuk el búzáunkat legolcsóbban, mert amíg a magyar búzának export-ára mázsánként cca 600 lett tesz ki, mi alig tudjuk elérni a 400 lei mázsánkénti árat. A rosszul alkalmazott valutarendeletek pedig, melyek a kivitt árukért kapott devizák hivatalos árfolyamon való beszolgáltatását írják elő, teljesen megbénították marha-exportunkat és éppen ezért a Nemzeti Bank nem tud devizákat kapni.

Az adópanaszok oka

Dr. Gál Miklós képviselő, a párt adóügyi szakértője az adókivetési és behajtási rendszerre világít rá karácsonyi nyilatkozatában, melyet az alábbiakban adunk:

— *Parlamenti csoportunk sokat küzdött és küzd az igazságtalan és egyenlőtlen adózás megszüntetésével.* Az államkincstár kiadásainak fedezetére pénz kell. Ezt mindenkinek meg kell értenie. De a behajtási módszer ellen van kifogásunk.

— Amidőn a parlamentben benyújtották az adóbehajtási törvény módosítását, én erőlyesen kifogásoltam azt a szakaszt, amely az adóbehajtó közeg mérlegelésére bizza azt, hogy már a foglaláskor elszállítsa-e a lefoglalt tárgyakat, avagy a tulajdonos őrzetében hagyja? Természetesen már a foglaláskor mindent magával visz az agent, hisz így gondolja kifacsarni az utolsó banit is. Hogyne vinné, midőn a pénzügyigazgatókat a minisztérium és az inspektorok majdnem hetenként elcsapással, fizetéslevonás alkalmazásával rémitgetik a gyenge eredmények miatt, a pénzügyigazgató nekimegy a perceptoroknak, ezek az agenseknek, akik aztán a legvadabb eszközökkel dolgoznak!

— Ugyanilyen sérelmes intézkedése a törvénynek az is, hogy az adófizető csak a pénz előzetes letétele után adhat be a foglalás ellen kifogásokat. Midőn a parlamenti tárgyalások folyamán kértem, hogy a miniszter vonja vissza ezeket a szakaszokat, mert nem méltó egy európai állam törvényhozásához, hogy ilyen megszávaljon, hallani sem akart róla, sőt azt kívánta az elnöktől, hogy engem utasítson rendre, mert megsértettem az államot. Pedig a következmények megmutatták a gyakorlatban, hogy csupán e két intézkedés mennyi igazságtalan szenvedést hozott az adófizető közönségre és mennyi visszaélésre adott alkalmat.

Gyárfás László.

Hócipőket és cipőket

legjobban vásárol

APPONYI

Testvéreknél

ARAD, Városházával szemben — Külön férfidivat osztály
Nagy választék estélyi cipőkben.

Fabricade ghete

S. A.

Telefon 47, 4-32.

Cipőgyár R. T.

Táviratelm:

Carmenshoe Oradea.

ORADEA.

Ajánlja férfi-, női- és gyermekcipőgyármányait, valamint

különféle anyagokból készült házicipőit.

Gyártmányaink kaphatók Aradon kizárólag:

APPONYI TESTVÉREK és IVÁNYI MENYHÉRT
cégeknél.

Magyar Általános

Hitelbank

Vezérképviselősége:

TIMISOARA

**Fiókok: (BRASOV,
ORADEA,
TIMISOARA**

**Foglalkozik a banküzlet
minden ágával.**

Modern diszitésű torták és
parfait házhoz is szállítva

Königstorfer
cukrászdzámban. — Telefon 242.

Szerencsét hozó újévi
grillias malacok! 7008

KARÁCSONYI SPORTKÖZLÖNY

Mi lesz Berlinben?

Sir József, a hétszeres főiskolai világbajnok elmondja az Aradi Közlönynek, milyen befutót vár az 1936-os olimpiász atlétikai számában

Amerika előnyben

Néhány hónap vátszát már csak el bennünket a berlini olimpiásztól. Még néhány hónap és megindulnak az öt világrész legkiválóbb versenyzői a berlini olimpiai stadion felé, hogy ott erejük, tehetségük és idegeik végsőkéig való megfeszítésével mérközzenek a büszke olimpiai bajnoki címekért a legkülönbözőbb sportágakban. Európaszerte hó borítja most a sportpályákat, a téli hideg keményre fagyasztotta a salakot, de fedettpályákon, tornatermekben a legnagyobb csendben folyik a készülődés, az edzés, az izmok ruganyossá tétele, hogy az olimpiász megnyitásának ünnepélyes aktusa és az olimpiai eskü szövegének elmondása után, annál hevesebben induljon meg a vetélkedés az első-ségért.

Ki lesz dicsőbb, ki lesz nagyobb? — erről beszélnek ma már mindenütt a sportkedvelők. Tárgyalják, számítgatják, ki lesz első, ki lehet második, kinek van esélye és ki fog elvérezni már a selejtező mérkőzések során?

Egy bizonyos, nagy küzdelem lesz minden versenyszámban a futballtól a tornáig és a kiválók küzdelmében a legkiválóbb fogja elvinni a győzelmi pálmát. A legnagyobb érdeklődés az atlétika versenyei iránt nyilvánul meg, hiszen ennél a versenyszámban tíz másodperccen, centimétereken múlhat egy-egy világbajnoki cím.

A sprintgyőzelem, — lutri!

Felkerestük Sir Józsefet, a világhírű magyar rövidtávfutót, otthonában és megkértük mondja el, milyen befutót vár az egyes atlétikai versenyszámokban. Sir József, aki egyébként tagja a magyar olimpia keretnek, tulajdonképpen két esztendővel ezelőtt tűnt fel, amikor 10.5 mp. idővel sorra verte a legjobb magyar sprintereket, az idén pedig megnyerte 100 és 200 méteren a főiskolai világbajnokságot. A salakpályák népszerű „Kajá”-ja végigversenyezte már Európát Stockholmtól—Athénig és számtalanszor szakította már el világnagyságok előtt a célszalagot. Ismer mindenkit, aki nagy nemzetközi versenyekben szerepelni szokott, éppen ezért rendkívül érdekesek azok a tippelések, amelyeket Sir, aki egyébként Magyarország olimpiai reménységeinek egyike, az Aradi Közlöny olvasóközönsége részére adott.

Elször a sprintsámokkal, a 100, 200 és 4x100 méteres stafétával kapcsolatban kérdeztük meg a magyar bajnokot.

— A sprintgyőzelem — lutri — kezdte nyilatkozatát Sir József. — Ahol egy tized másodperc, néhány centiméter dönti el az első-ség sorsát, ott az fog győzni, aki jobban tesz pillanatnyilag disponálva, aki jobban fogja bírni előfutamok, a középfutamok, az elődöntő és a döntő sorozatos nagy strapáját. Az idén különben nem lehet megállapítani az európai ranglistát. A számtalan nagy

nemzetközi atlétikai viadal során annyira összevissza vertük egymást, hogy még tippelni sem lehet a 36-os olimpiász 100 méteres síkfutó bajnokát. A döntőben valószínűleg ott lesz a német Leichum, Neckermann, a svájci Hänni, a holland Osendarp és a tavalyi Európabajnok Berger, aki idén hűtlen lett egyidőre az atlétikához és mint professzionista kerékpározó akart magának egzisztenciát teremteni. A hivatásos kerékpározóktól azonban több versenyen nagyon kikapott és visszatért az atlétikához. A kiváló angol versenyző, Shweney is a legjobbak között lesz. Én magam is erősen készülök az olimpiászra és ott akarok állni a 100-as döntő startjánál. Versenyző ritkán fog ki egymásután két jó esztendőt, a hullámhegyet, hullámhegy követi és nekem is a tavalyi évem sokkal jobb volt az ideinél. Nem is akartam nagyon erőltetni magam, sporoltam az olimpiászra. A németeknél nagy baj van az utánpótlással, a híres sprinterük: Borchmeyer 32 éves és — saját bevalása szerint is — nem valószínű, hogy nagy szerepet fog játszani az olimpiászon. A legnagyobb európai mumus a svájci Hänni. Ez az egészen fiatal, rendkívül tehetséges fiú 10.4 futott 110-on és 21.2-t kétszázon.

— Ez Európa. És Amerika, Japán?

— Ebben az évben nem lehetett tiszta képet alkotni az amerikai futók teljesítményéről. Hírek érkeztek két néger futó remek idejéről: Ouvens és Peacock, állítólag hátszéllel tulszárnyalták a világrekordot és mind a ketten 10.2 mp.-t értek el. Itt van a losangelesi bajnok Tolan és esetleg beleszólhat a döntőbe a japán Josoika is. Nagy mumus Metcalf. Ő azonban főleg a 200 méteren jön számításba. Ezt a bajnokságot nagyon nehezen lehet majd vitassa tenni. Egyébként a 200 méteres döntő nem sokban fog különbözni a 100 m-től. Esetleg bent lehet a döntőben a svéd Strandberg, aki 21.3—21.4-es időt is tud.

— Milyen idővel fogják Berlinben előreláthatólag nyerni a 100 métert? — kérdeztük ezután.

— Nézetem szerint — válaszolta Sir — egy

biztos 10.4-es futó, egy olyan futó, aki ezt a formát a döntőig tartani tudja, megnyerheti az olimpiai bajnokságot. A berlini klíma nem hasonlítható a losangeleséhez. A rendkívül kedvező kaliforniai éghajlat nagy szerepet játszott a legutolsó olimpiász nagyszerű eredményeinek elérésében. Berlinben nem lesznek olyan idők, mint Los-Angelesben. Mindenesetre az olimpiászok kimerítő versenyszorozatait idegileg és fizikailag egyformán, az amerikai atléták bírják, ők a legállóképesebbek. Nagyon kedvező körülmények között sportolnak odahaza ezek a remek amerikai fiúk, egyszerűen a sporton kívül semmi mással nem foglalkoznak. Mi szegény európai nemzetek atlétái a sportot csak mellékesen űzzük, a hivatal, a műhely, a tanulás sokkal jelentősebb elfoglaltságai mellett. Az amerikaiaknak minderre nincs gondjuk, ők csak a sportnak élnek és ez meg is látszik az eredményeken. Erre talán legjellemzőbb, ha elmondom Ouvens-nek egy versenyét. Ez a kiváló amerikai atléta ugyanazon a versenyen a távolugrást 813 centiméterrel, a 200 m. gátat 22.4 mp.-cel, a 100 méteres síkfutást 10.3-al, a 200-t 20.6-al nyerte, tehát egy versenyen három ilyen nagyszerű világrekordot ért el.

Egy biztos amerikai győzelem

— Mi lesz a 4x100-as stafétában?

— Ez biztos amerikai szám. Az amerikaiak teljesen pihent embereket indítanak a stafétában, akik a váltótechnikát hosszú esztendők munkájával legtökéletesebbre fejlesztették. Csak így lehetséges, hogy stafétájuk már 40 másodpercet is futott, ami az egészen hihetetlenül hangzó 10 mp. átlagnak felel meg. A második helyért nagy küzdelmet fog vívni a magyar és német staféta és nagyon valószínű, hogy ez az értékes helyezés a magyar csapat zsákmánya lesz.

— A 110 méteres gátfutás első három helyét minden valószínűség szerint amerikai futók foglal-

„MAJESTIC” Samuel Motzen, Oradea

Finombőrgyár
Különlegességek

Chevreaux
Velourcalf
Huntingcalf
Ovvelour és
Newbookcalf

Ajándék-tárgyak — csinos kiviteiben — Vojtek és Weisz drogueriában legolcsóbban 6996 Kérjük kirakatainkat megtekinteni!

ják majd el. 400 méteres gáton indul a magyarok egyik legnagyobb olimpiai reménysége: Kovács. Egész biztos, hogy ezen a távon ő legjobb egész Európában és nagyon könnyen lehetséges, hogy az olimpiászon megveri az amerikaiakat is. A táv világrekorderének az amerikai Hardynak idei eredményeiről nagyon keveset hallottunk.

A középtávú futó számok várható eredményeiről beszélgettünk most Sirrel.

Az északiak hegemoniája

— 400 és 800 méteren nagyon erősek az angol futók. Különösen Brown-nak van nagy esélye az elősegre 400 méteren. Ha elindul az amerikai Estman ezeken a távokon, nem lenne meglepetés, ha az ő mellén szakadna el az olimpiai bajnokságot jelentő két célszalag. 800 méteren döntőben lehet a fiatal magyar Temesvári is, aki néhány évvel ezelőtt még ifjusági magasugró volt, egyszerre azután el kezdett 800 métert futni és már az első évben megverte a kiváló amerikai Wenzket 1.53.6 mp. remek idővel. A 800-as döntőben ott lesz Stohard az idei főiskolai világbajnok és angol bajnok is. Az 1500 métert véleményem szerint európai futó fogja nyerni, talán az olasz Beccali személyében. Olimpiai bajnok lehet az újzélandi Lovelock is és előkelő helyen végezhet a döntőben Szabó Miklós, a tehetséges magyar futó. Ott lesz a döntőben egy-két északi versenyző is.

— A hosszútávok hegemoniája Európa északi államainak kezében van. Ezt ők Berlinben is be akarják igazolni. Az északi hosszútávú futók Nurmi készíti elő, még pedig nemcsak a finneket, hanem a svédek is. 10.000 méteren az első öt kö-

zött lehet Kelen János, a magyar bajnok is.

Az ügyességi számok valószínű eredményeiről ezt mondta Sir József:

— A gerelyvetés valószínűleg európai győzelmet fog hozni. A finn Jervinnän fogja ezt a számot 76 méter körüli dobással megnyerni. Nagyon közel fog végezni hozzá a kiváló német gerelyvető Stöck. A távolugrás megint amerikai szám, talán éppen a sokat emlegetett Oovens lesz ebben a számban első nyolc méteren felüli ugrással. A távolugrás helyezései amerikai, japán és esetleg a finn Kotkas között fognak eldőlni. Ha a magyar Bódosi kiugorja az olimpiászon is 1.98-as formáját, jó helyen lehet. A diszkoszvetés bajnoksága a svéd Andersen zsákmány lesz, sulydobásban azonban nem lehet elvitatni az amerikai atléták fölényét. A német Wölke 16.33 doboft az idén, tehát neki is komoly esélyei vannak.

Az atlétikai pontversenyt tehát ezen az olimpiászon is Amerika fogja nyerni, nem lehetetlen, hogy nyomasztó fölényel. Mindenesetre ez az első olimpiász, amikor magyar futónak komoly esélye van a döntőbejutásra, esetleg szerencsés esetben a győzelemre. Ez pedig nagyon nagy eredmény, hisz olimpiászon magyar futó középdöntőn tul nem jutott.

Ezzel a megállapítással zárult a hosszú beszélgetés. Együtt megyünk le a lépcsőn az értékes sporttrofeákkal megrakott lakásból. Sir a Testnevelési Főiskolára siet, hogy tornatermi tréninggel készüljön a legnagyobb sportvizsgára az 1936. évi berlini olimpiászra.

GAL GYÖRGY ISTVÁN

Aktiv mérleggel zárták az aradi diviziós csapatok a futballszezont

Javuló tendenciát mutat az aradi futballtörő

Mindenütt elkészítik az évvégi zárlatokat és így időszerű, hogy az aradi élcscapatok futballteljesítményeinek mérlegét mi is elkészítsük. Az elmúlt évben az aradi diviziós csapatok nem szerepeltek kielégítően és az országos konkurrenciában nem játszottak számottevő szerepet. A helyzet ezévből megváltozott: az aradi csapatok erősen feljavultak és ma már előkelő helyezéseket foglalnak el a nemzeti bajnokságban.

Mindkét csapat ezévből aktiv mérleggel zárta az idényt: a gólarányok aktívak, a nyert mérkőzések száma is meghaladja a veszített meccsekét, sőt a Gloriának a nyert mérkőzések száma egyenlő a veszített és döntetlenül végződött meccsekével.

Alant adjuk a két egyesület nyilvános mérkőzéseinek kimutatását:

GLORIA:

Barátságos mérkőzés	10	6	3	1	32:15	15	(5)
Bajnoki mérkőzés	22	9	6	7	52:50	24	(20)
Díjmérkőzés	5	3	—	2	15:8	6	(4)
Nemzetközi mérkőzés	1	1	—	—	6:2	2	(—)
	38	19	9	10	105:75	47	(29)

AMEFA:

Barátságos mérkőzés	10	7	2	1	31:12	16	(4)
---------------------	----	---	---	---	-------	----	-----

Bajnoki mérkőzés	24	7	8	9	34:42	22	(26)
Díjmérkőzés	5	3	—	2	11:7	6	(4)
Nemzetközi mérkőzés	2	1	—	1	6:5	2	(2)
	41	18	10	13	82:66	46	(36)

A Gloria tehát 105 gólt rugott és a gólok a csatárok az alanti kimutatás szerint osztozkodtak:

23 gólos:	Barbu I.
21 gólos:	Mercea.
17 gólos:	Dobra.
11 gólos:	Pecican.
9 gólos:	Rohan.
6 gólos:	Igna.
4 gólos:	Tudor II.
3 gólos:	Fodor és Weichelt.
2 gólos:	Baity és Marienut.
1 gólos:	Faur és Körösladányi.
Öngólos:	Szabó (SGA) és Zombory (Ripensia).

Az AMEFA által rugott 82 gólon az alábbiak szerint osztozkodtak a játékosok:

13 gólos:	Batrin.
10 gólos:	Perneki.
9 gólos:	Szaniszló I.

JAWOL

azonnal megszűnteti

fejgörcseit,
fogfájását,
nátháját,
idegességét

3 doboz 3 pasztrillával **lei 9**

Kapható minden gyógyszerárban

- 7 gólos: Szaniszló II.
- 6 gólos: Magold.
- 5 gólos: Blaskovits és Cucula.
- 4 gólos: Szida, Karabell, Podrusek és Szabó Béla.
- 3 gólos: Gömöri.
- 2 gólos: Gerold és Tóth.
- 1 gólos: Dvorzsák.

Öngólos: Romanescu (Crisana), Donnenfeld (Hakoah, Bécs), Dragomirescu (Juventus).

Az ideji jó szereplés bizonyára kellő önbizalmat kölcsönöz az aradi élcscapatoknak, amelyet a jövőben remélhetőleg kellőképpen tudnak majd kamatoztatni és a következő évben még kedvezőbb lesz a Gloria és az AMEFA mérlege.

Külföldi mentő faiborok a legjobbak — és az idén olcsóbbak mint valaha!

Uj borokat: a legolcsóbb árban.
0- és pálcakos borokat: legkitünőbb minőségben ajánl

Dr. AMBROSI ALFRED

Külföldi mentő Szőlőgazdák és Borpincészele MEDIAS.

Kérjem mindenütt „AMBROSI“-féle borokat, mert azok felülmulhatatlanok.

6462

Kérje szállítványainkról szóló árjegyzékünket is.

„BITUMEN”

**Intrepridere Română de Asphalt
și de orice Pardosire S.-A.**

**Román Asphalt és Általános
Burkoló Vállalat R.-T.**

Adresa telegrafică: — Táviratcím:

BITUMEN ORADEA

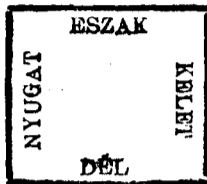
Vállal mindennemű aszfaltozási munkát!

BRIDZSFELADVÁNY.

Készítette: Grätzer József, mérnök.

- ♠ A 6
- ♥ A 6 2
- ♦ A K
- ♣ A 2

- ♠ D 4
- ♥ D 10 8
- ♦ -
- ♣ B 10 9 6

- ♠ 10 9 7
- ♥ 9 8 7
- ♦ 9 8 7
- ♣ -

- ♠ B 5
- ♥ K B 4
- ♦ -
- ♣ K D 5 4

Szanzadu játék.
Dél indul és nem ad ki ütést.

TESSÉK MEGBUKNI!

Egy hónap tizenharmadikán, pénteki napon, Balke-Félix barátunk a következő kártyát kapta:

- ♠ A D B 10 9 8 7 6 5 4 3 ♥ - ♦
- K ♣ -

Máskor savanyu, hosszú képe meggömbölyödött a boldogságtól és „kapásból” 6 pikket licitált be. Az egyik ellenfél megkontrázta, fölényes biztonsággal rekontrázott.

Bármilyen furcsának is tűnik, elbukta a partit. Hogyan?

BÜNJEL.

Margit asszony féltizkor érkezett haza a vacsorához. Féltékeny férje órával a kezében várta és morgván rászólt:

- Hol jártál ilyen sokáig?
- Bridzsesztem Olgánál.
- Kik játszottak a partiban?
- Rajtunk kívül Jancsi és Honka.
- Mi volt a végeredmény?
- Magammal hoztam az utolsó szkórlapot, tessék, megnevezheted.

Margit	- 8	+ 7	+ 16
Olga	+ 32	+ 47	+ 88
Jancsi	+ 8	- 12	- 21
Honka	- 27	- 42	- 83

A férj ránézett a szkórlapra és egy pillanat múlva kérdezte:

- Állandóan ebben a négyes összejövetelben játszottatok?
- Igen.

EGÉSZ HETI SZÓRAKOZÁST NYUJT AZ

UJSÁG

152 oldalas karácsonyi száma

Ingyenes mellékletel:

H. Heller: A TITOKZATOS EMBER.

64 oldalas regény a sejtelmes India világából.

A NEGYVENÉVES MOZI.

16 oldalas mélynyomású képes melléklet.

NEMZETKÖZI SZAKÁCSKÖNYV.

16 oldalas recept-könyv a világ minden nemzetének ételkülönlegességeiből.

AZ UJSÁG KARÁCSONYA

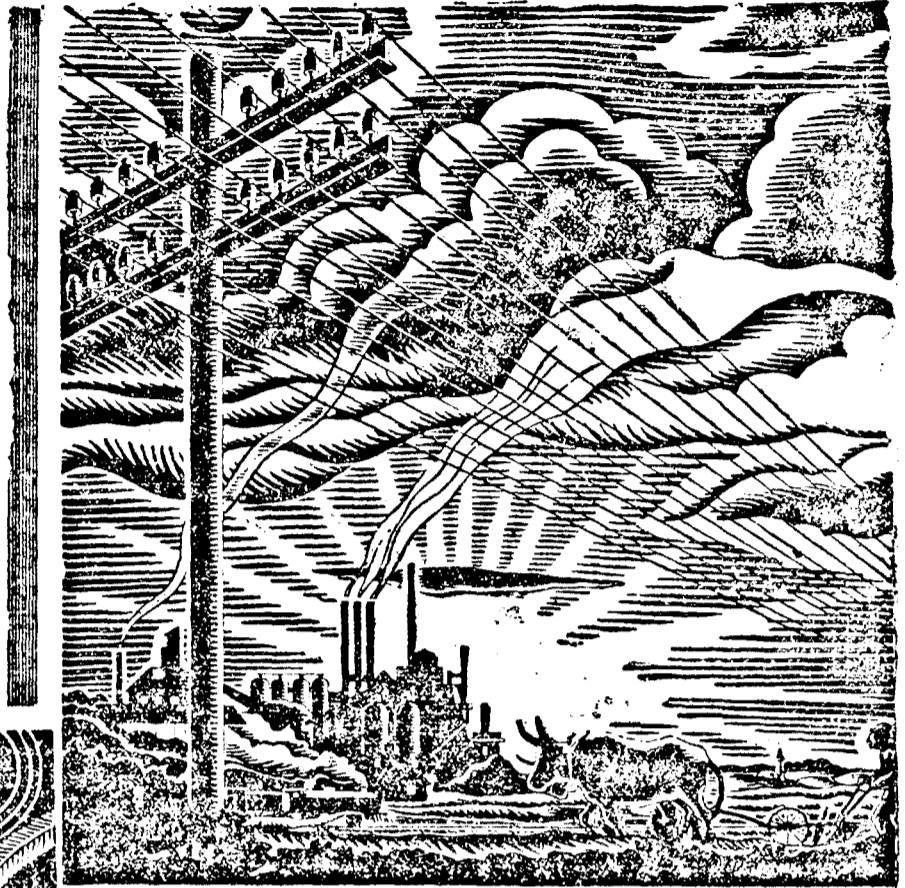
16 oldalas szépirodalmi melléklet.

GYERMEKEK KARÁCSONYA

8 oldalas képes gyermek ujság.

ÁRA: 16 LEI.

Nézzén bizalommal a jövő elé... és ujévkor vezettesse be a telefont...

MUNKÁRAI Lendülettel és bizalommal! Reméljük, hogy 1936 a béke és boldogság, a virágzás és jólét kezdetét jelenti. Az Ön vállalata erősebben fog dolgozni és mindennél jobban fog Önnek hiányozni a telefon. Vezettesse be tehát minél előbb, ugy az irodájában, mint otthonában. Előre meghatározott összegért — amelyet észre sem vesz költségvetésében — bármennyi helyi beszélgetést bonyolíthat le; azonkívül megvan az előnye, hogy bármely pillanatban kaphat összeköttetést az egész országgal. A telefon megszünteti a távolságokat. Akár a fővárosban tartózkodik, akár a tengerparton, vagy Beszarábia valamelyik távoli sarkában esetleg a Bánságban, néhány pillanat alatt beszélhet barátjával, akitől ezer és ezer kilométer választja el. És ha külföldön élő barátainak akar telefonálni, az is ilyen egyszerű. Lehetséges, hogy csak igen ritkán lesz szüksége arra, hogy nekik telefonáljon, mégis milyen kellemes érzés, hogy az a kis készülék otthon minden pillanatban összekötheti Londonnal, Páriszal, New-Yorkkal, vagy Buenos Aireszel, vagy akár Sanghail-val.

BARÁTI KAPCSOLATOK ÉS ÜNNEPEK

Az ÜNNEPEK alkalmat adnak, hogy intimebb és távolabb álló barátainkkal szemben érzelmeinket kifejezzük. Egy névjegy néhány szóval minden esetre figyelmesség, de lehetséges, hogy valahol távol vannak rokonai, vagy barátai, akik ennél többet érdemelnek meg. Ha valóban néhány perc örömet akar nekik szerezni, hívja őket a telefonhoz. Milyen meglepetés, milyen öröm, ha meghallják hangját, hangjának annyira ismert melegségét.

SOCIETATEA ANONIMA ROMANA DE TELEFOANE

- Hazugság van a dologban! Honnan tudta a férj, hogy a szkórlap hamis?

A KISASSZONY JELLEME.

Párbeszéd 1915.

- Milyen lánynak tartod Olgát?
- Rettenetes teremtés! Semmi nevelés! Egy asszonyt nem tud megteríteni.

Párbeszéd 1935.

- Milyen lánynak tartod Olgát?
- Rettenetes teremtés. Semmi nevelés! Láttad te

már öt teríteni? Soha! Mindig ő akart játszani.

A TUDÁS FOKA.

Egy mesterjátékosunk összeállította a bridzsjátéktudás különböző fokait.

1. Az illető még nem tud játszani és ezt ellsmen.
2. Még nem tud játszani, de már azt hiszi, hogy tud.
3. Már annyira tud játszani, hogy kezdi sejtetni, hogy nem tud.
4. Ismét azt hiszi, hogy tud.
5. A művészet legnagyobb foka: újra kételkedni kezd magában.

Vegyen ujév re ajándékot!
Rádiót, Porszívót, Vasalót, Csillárt, K O C H-nál,
Strada EMINESCU 2.
Kedvező fizetési feltételek!

Vasredőnyrugók

minden méretben besze-
relve, legolcsóbban
beszerző:

Gartner Márk és Fia

épület, műlakatos- és mér-
legkészítő cégnél
Arad, Str. Baritiu No.

Renaissance divatutópia

Az Aradi Közlöny számára írta:

Guthi Böske

Téli garderobunkat több-
kevesebbé már mindnyájan be-
szereztük. Utólag bevallhatjuk,
hogy feladatunk nem tulságo-
san könnyű. Az idei téli divat
sokféleségében, változatosságá-
ban felülmúl minden eddigit.
Az olasz primitív festők kiállítá-
sa Párisban arra inspirált
minden divattervezőt, hogy az

idei divathölgyekből a Madonnához hasonló an-
gyali ártatlanságu, biborba, vagy Madonná-
palástba öltözött szenteket varázsoljon. A
masamódok persze követték az irányt és a
biblikus palástokhoz megfelelő, aranyos, gló-
riaszzerű fejdíszeket készítettek. A férfiak nem
egyszer megdöbbenve álltak meg a hölgyek
festői szépségü, színpompás tolettjei előtt. A
renaissance bársonyok csodálatos színei, a
brokátok hihetetlen gazdagsága, a taftok su-
hogása, a díszes, nagy ékszer-kreációk, a min-
den nőt szentté varázsoló glóriaszzerű fedí-
szek, földigérő kepek, a gazdag, dus ruhauj-
jak, olyan pompát és gazdagságot adtak az
öltözködésnek, amilyenre a háborus évek óta
soha nem volt példa.

Természetes tehát, hogy az egyszerű
polgári asszonyt, akinek lehetőségei legfel-
jebb egy délutáni, vagy esti bridge-parti ere-
téig, egy színházi koncerti, vagy baráti meg-

ESTÉLYI KALAPOKAT,
FEJDISZÉKET
A LEGUJABB DIVAT SZERINT KÉSZIT:

Schön Anna

kalapszalonia Str. V. Goldis

ÁTALAKÍTÁSOK MODELLEK UTÁN.

hivásig terjednek, nagy probléma elé állította
az új divat. Még azok se tudták, mit kezdjenek
vele, akiknek módjában lett volna megvenni a
hihetetlen drága és fantasztikus mennyiségű
anyagot. A kérdést nagyon egyszerűen oldot-
ták meg: a klasszikus festők által inspirált di-
vat, nem lett divat Budapesten. Még a leg-
luxuriózebb divathölgyek közül is csak egy-
kettő vette meg a bibor, vagy email-kék színű,
arannyal átszótt, földigérő estélyi palástot és
akik mégis „beleestek” a gazdag, új dus bő-
szoknyájú, színes bársonyruhákba, most már
törhetik a fejüket, vajjon hogyan alakítsák át
a ruhát minél egyszerűbbre.

Téli szövetujdonosságok

**Bársonyok, selymek
gyönyörű választékban**

„RENAISSANCE” divat- 5127
áruházban

De a bőkezű divat már a választásnál
több lehetőséget biztosított a hívathölgy szá-
mára. Ha a túl pompóz renaissance divat nem
felelt meg neki, felöltözködhetett a klasszikus
görög Istennő képmására, redőkbe omló, tóga-
szerű estélyiruhába, amelyhez lapos, sok-sok
gyűrűbe csavart, görögös frizurát viselt. A
toiletthez cipőt is stilszerűen választhatott: kes-
keny szíjjakkal a lábra erősített, lapos sarku
szandált. De sajnós, alacsony, vagy molettebb
hölgyeknek ez a divat sem tulságosan kedve-
zett. Az ő számukra mást kellett feltalálni.
Felöltözhettek csavart, arabos stílusu ruhák-
ba, mint a sivatag hercegnői, vagy törökös bu-
gyogószerű estélyi szoknyákba, fejükre borí-
tott fátyolszerű sállal, mint a háremek mese-
beli hercegnői.

A sokféle divatötlet, amelyet Páris leg-
jobb kreatóriai valósítottak meg, nem tudott
általános divattá válni. Egy-egy modellt a kül-
lönösség kedvéért a luxusdivathölgyek meg
is vásároltak, de a tömeg mégsem járt törö-
kösen visszabugvógó szoknyában, vagy gö-
rögös redőzetű tógában, pedig mégis a tömeg
a döntőbírája annak, hogy vajjon egy bizo-
nyos vonal, amit a divatkreatórok lansziroz-
nak, helyes-e vagy sem? Mert sohasem az a
divat, amit a világ néhány (állítólag 18) leg-
jobb öltözködő dámája elfogad, hanem az,
amit a modell megszületése után száz és száz-
ezer példányban kopiroznak és Ausztráliától
Grönlandig, mindenütt viselnek.

A téli divatból megszületett bizonyos kö-
zélet. A legtöbb estélyiruha raffolt és a leg-
több délutáni ruha gazdagon huzott ujju, de
szűk szoknyájú volt. Éppen a divat sokfélese-
ge adott lehetőséget arra, hogy az izléses asz-
zony egyénileg öltözködjön.

Most a párisi első kollekciók mintha bizo-
nyos megbánást mutatnának ezzel a sok tapo-
gatózással, ezzel a pompa utáni vágvódással
szemben, a tavaszi ruhák bünbánóan egysze-
riűek. Párisban e percben a flandriai festők ki-
állítása, Londonban a kínai művészeti kiállítá-
s befolyásolja a divattervezőket. De ez a be-
folyás már nem lesz döntő hatása. A Rubens-
tipusu nők ma nem divatosak és a Rubens-

**Estélyi ruhákra phosphor-
lamée, satin, taft- és
clocquée különlegességek**

SZMUTNY-nál

Str. Metianu 2-4. 7006

festmények divatát csak akkor vagyunk haj-
landók elfogadni, ha visszahozzuk velük a mo-
letség divatát is.

A tavaszi divat érdekessége első sorban
az anyagokban kulminál. Csodálatos, hihetle-
len, de mégis úgy van: az imprimé divatosabb
lesz, mint valaha. Lakkozott selyemből, óriási
virágmintás estélyiruhákat készítenek és
hogy a virágok színpompáját a téli időhöz

**A legszebb bucaresti és párisi
modellkalapokat**

állandóan raktáron tartja a
legolcsóbb árért

Pappné Schweiger Anna

Piata Avram Iancu 21. sz., az udvarban

Ahol a legjobb alakítások leg-
olcsóbb áron készülnek.

Autóvezetőknek a legjobb, eléggé megfelelő lesz.

Minden szöküzletben kapható.

Románia vezérképviselői:

Leonida & Co. Bucuresti és fiókjai

ACCUMULATOR S. A. Timisoara

H. DANEK. Braso

MÜLLER & LORENZ, Sibiu.

hangoliák, a virágos selymekre tompafényű
muszlint borítanak. A nappali ruhák imprimé
leginkább állat-, főzelék-, vagy sportmotivu-
mokat ábrázolnak. Néha ugyan virágminta is
feltűnik a délutáni ruhákon, a virágok azonban
kisebbségben és elhelyezésükben a virágos tapé-

A legújabb divatu

diszvirágok,

fejdíszek,

női kalapok,

modellek és divatlap után is pontosan és olcsó a

„ILA”

iparművészeti és ka'ap-zalonban

B'v. Reg. Ford. 39.

7028

tát juttatják eszünkbe. Az állatok közül, ame-
lyek a selymeken szerepelnek, legkedvelteb-
bek a madarak. Nyitott szárnyakkal, a legtar-
kább színekben, sűrűn egymás mellett, diszi-

tik a selymeket. A főzelékek között favorit a
gomba. Egészen kicsi, szerencsét szimbolizáló
mintával, nagyon sok délutáni anyagnak szol-
gál diszél. Ujdonság, mint imprimé minta, a
paradicsom, természetes színben, zöld leve-
lekkel, a legkülönbözőbb nagvságban. De nem
hiányzik az új tavaszi selymekről az érett
gyümölcs sem. Eper, málna éppen olyan gya-
kori mintája az imprimének, mint az érett cse-
resnye.

Egyik szellemes lyoni selyemgyáros stá-

MODERN SZÖVÉSÜ RUHA
KELMÉK, TAFTOK, SELY-
MEK, CLOUÉEK, SATÉ-
NEK, BÁRSONYOK VALÓ-
SÁGOS TÁRHÁZA VAN

Weisz Sándor

divatáruházban

Arad, Str. Bratianu.

6195

Hiába pazar az estélyi toilettje, hiába kifogástalan az alakja, ha haja, arca nincs összhangban eleganciájával. Ezért mielőtt bálba, teaestélyre menne, okvetlenül keress fel Str. Mărășești I. szám alatti (Szondy gyógyszerár mellett) **kozmetikai és női-fodrász szalonomat** és meg lesz győződve arról, hogy ennél tökéletesebb munkát és ily olcsó árat sehol sem nyújtanak Onnek.

gerselymének mintájául a Monte Carloban táncoló orosz balett két figuráját választotta. Egy másik gyáros viszont a fekete szatén alapu selymet hófehér korcsolyázó, vagy sielő figurinokkal mintázta. Schiaparellé Mendelsohn és Beethoven etűdököt kottázott a selymekre, a lakk öveket pedig violinkulccsal zárja.

Szóval változatosság, érdekesség akad bőven már a tavaszi modellek anyagában is. Aki azonban az imprimét ma még túl korainak tartja, az estélyiruha anyagul választhat muszlint, romaint, csipkét, vagy tüllt. A pompóz drága brokátoknak befellegzett. Csodálatos, hogy a szezon elején, amikor még egy-két bemutató után nem volt szükség estélyiruhára, a szalonok olyan gazdag, nagystíliú toilettéket mutattak, mintha minden hölgy udvari bálba készült volna. Most, amikor a szezon tulajdonképpen elkezdődött, már csak lenge anyagok, egyszerű, kosztümszerű estélyiruhák divatosak.

Az idei demiszezon specialitása az estélyi kosztüm, földigérő, egyenes szűk szoknyával. A szoknya anyagából kosztümszerű kis kabát, lenge muszlin, vagy színes brokát derék. A kosztüm készülhet bársonyból, akkor szép lesz a muszlin, vagy szatánból. Ha brokátból készül, akkor a derék feltétlenül sima legyen, vagy csipke. Patou újdonságul jumperruhát mutat estére, ujjatlan, hátul begombolt jumperrel, amelyet az áll alatt óriási színes bársony masnival díszít. Esetleg ugyanilyen színből készíti az övet is. Lelong a kosztümszerű kis kabáthoz érdekes, sűrűn rojtozott szoknyát mutat. Molyneaux a guvrirozott szoknyákat és a teljesen guvrirozott ruhákat fészározza. Ő lesz az, aki abszolút divatot teremt. Csak pár hete, hogy demikollekcióját bemutatta és már Pest is tele van guvrirozott ruhákkal. A fiatalos, szabásban kevésbé komplikált, érdekes guvreruhákat mindenki szívesen viseli.

A legtöbb estélyi és délutáni szoknya azonban egyszerű szűk, esetleg elől felslicelt. Délutánra nagyon divatosak a jumperruhák, fekete szaténból, fekete, vagy fehér derékkal, vagy a tiszta fekete ruhák, színes bársonyszalaggal díszítve. Érdekesek a himzett csipkéből készült, béleletlen kis kabáttal kiegészített délutáni csipke ensemblék, legtöbbször fekete színben, féldrágakő gombokkal. Megteremtőjük Worth, aki évek óta nem aratott modellel olyan sikert, mint az első tavaszi csipkekosztümökkel.

A renaissance divatból talán semmi más nem maradt tavaszra, mint a fantasztikus, érdekes ékszerek. Lelong mutat belőlük legtöbbet. Vannak óriási kövekkel kirakott keresztjei, színes chabothon kövekkel kirakott övei, brossal, emailal és strasszal kombinált gombjai, rubin utánzatu, ametiszt, vagy topázkö-

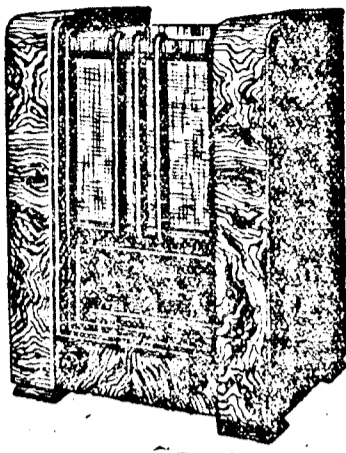
Estélyi füzők,

és melltartók, kizárólagos modellek után
Gyógyhaskőto különlegességek, csipőszoritók, harisnyatartók,
Gummi harisnyák teljesen triss kivitelben, minden formában és nagyságban.

SPECIALIS GYÓGYTALPBETÉTEK.

SALVATOR-cégnél

Arad, Piata Avram Iancu 21.
Modelljeinket lekopírozás elkerülése végett kirakatba nem tesszük.

AZ ÚJ

ZERDIK RADIO

Hallgassa meg:

MEGERKEZETT!

WEISZ & Co. vezérképviselőnél
Dáci a mellett.

vekkal díszített, széles manzsettaszerű karkötői, övcsattjai, rengeteg strasszal kirakott, kovacsolt ezüstékszerei, ékszerszerűen finom strasszal és színes kövekkel kirakott gombjai.

Ő az, aki feltámasztotta a nagyanyáink korában divatozó jettnyakláncokat is, a jett-öveket. Ezeknek az ékszereknek a divata már hozánk is eljutott. Nagyon sok szép aranyclipset, arany övcsattot viselnek, középen mogyorónagyságu, színes köveket. Egy másik ékszerujdonsága a tavaszi divatnak a kámea.

Ami azonban a tavaszi divatban az accessoireknél is sokkal fontosabb, az a ruha-hossz lesz. A háboru utáni szegényes évek divatba hozták a rövid, egyszerű ruhákat, főleg az anyagmegtakarítás miatt. Ezeknek a ruháknak szédült reakciója-képpen jöttek a dus, nőies, földet söprő estélyi szoknyák, a hosszú délutáni ruhák. Az új tavaszi divat — a széplábu nők ujjongó öröme, — ismét a rövidebb ruhákat hozza divatba. Nemcsak árnyalatokkal, hanem lényegesen rövidebbek lesznek a ruhák. Nemcsak a nappali ruhák rövidülnek meg, hanem az estélyi toilették is.

Első tavaszi toilettünk, a kosztüm, rendkívül sokféle változatban készül. Lesz csipőig érő kabátu, hátul gloknisan elálló, régi lovaglókabáthoz hasonló kosztüm. Lesz egészen rövidkabátos, derékban öves, kétféle anyagból készült kosztüm: sima szoknya pepita kabáttal, vagy sötét szoknya világosabb kabáttal. Szinkontrasztokban a legmerészebbet jósol-

ják. Biborvöröset, vagy borvöröset szürkével, chartreux zöldet ezüstszürevel, kéket tüzipiros sállal, de természetesen megmarad a klasszikus sötétkék tailleur is, fehér piké, vagy fehér vászon mellénnyel.

A háromnegyedes kabát hiveinek nem kell busulniok. Schiaparelli és Piguet a Rivierára, ahol már most tavaszi napsütést feltételeznek, — rengeteg sok háromnegyedes kabátot készítenek. Schiaparelli kabátjai között van bubigalléros, elől gombolt, oldalzsebes, angolkabát. Piguet kabátjai (egészen angolosan nyitottak, nagy, rávarrt zsebekkel), mindig sokkal világosabbak, mint a szövetruha, vagy szövetkosztüm, amely fölé készültek. Az angolos kabátok mellett van hátul egészen bő, gloknis, gallér nélküli, háromnegyedes kabát is. Ezeket Rochas készíti.

Amit tehát a párisi divatkreátorok eddig a tavaszi divatról elárulnak, egészen biztató. Józan, egyszerű, fiatalos ruhákat remélünk a tavasztól, olyanokat, amelyek sem fazonban, sem árban nem hatnak majd fantasztikus utópiaként a polgári urihölgyek számára.

Szörmemunkákat
a legkényesebb izlésnek is
megfelelően készít:

ZIMMERMANN szücs
Str. I. Duca 5. 51

Futószőnyegek

Lábtörölők

Bu'orszövetek

Kárpitos kellékek

legolcsóbban:

SCHÖNBERGER & GRÜNSTEIN S. A.

cégnél Bulevardul Regina Maria 9.
Neuman-haz. 57

Színházi
és estélyi
ruhákat
legszebben

**FEST
TISZTIT**

KNAPP

modernül berendezett vállalata
Strada Bratianu 11. sz.
S'r. Episcopul Radu O.

A költözéseket

helyben és vidékre nyitott és
zárt butorszallító kocsikkal fe-
lelősség mellett pon-
tosan és olcsón teljesít:
2811

Éliás Lipót Fia szállítók

Arad, Str. Eminescu 16. — Telefon 250 sz.

KERESZTREJTVENY

Megfejtése 20 pont.

Megfejtésül beküldendők a vízszintes 1, 60, 129 és 207, továbbá a függőleges 1, 25, 117 és 138 sorok.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
26	R							E																	
31								H																	
								A																	
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
60	B	O	L	D	O	S	K	A	K	A	C	S	O	K											
70	O	R	A	M	Y	E	R	E	S	Z	N	Y	L												
78	Z	A	A					K	I	L	O	K	Ü	L	O	R									
								A	M	O	R														
96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121
106																									
115																									
121																									
140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165
150																									
158																									
166																									
172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	
179																									
185																									
196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	
207																									

Vízszintes sorok: 1. Megszivlelendő szólás-mondás — 26. Ritka női név. — 27. Levegő — Angliában. — 28. A 20. szd egy csodás találmánya. — 29. Európai főváros. — 30. Alszik a baba. — 31. „Tana” is ez. — 32. Nem sima felületű. — 34. Az „esslingeni rolló” elődje. — 36. Mezei munkások. — 38. Német „terv”. — 40. Kereskedelmi kifejezés. — 41. Halfajta. — 42. Aradi sportegyesület. — 43. Klasszikus hadi isten. — 45. Szálló — malacok részére. — 46. Indulatszó. — 48. Farész. — 49. Francia kötőszó. — 51. Így kezdődik a tréfa. — 52. Rangjelző. — 54. Csuhaj testvére. — 55. Latin dolog. — 57. Azonos betűk. — 59. Mutató névmás. — 60. Az Aradi Közlöny üzenete (a nyilak irányában folytatva a 171-es kockáig.) — 65. Igekötő. — 66. Irnak vele. — 68. Aki ezt teszi, üdvözüln. — 70. Egy hétben 168 van. — 71. Lószerszám. — 72. E nélküli zene. — 73. Női becenév. — 75. Közlekedési eszköz vizen. — 77. Sima felület. — 78. Békétlenkedés. — 80. Súly. — 81. A határon túl ilyen föld van. — 83. Cyranó-ban van. — 84. Fonetikus mássalhangzó. — 86. Kicsinyítő képző. — 87. Szerelmesek istene. — 89. Hajápolószert — 91. Ropiák. — 96. Fonetikus mássalhangzó. — 98. Igevégződés. — 99. A munka díja. — 101. Királyavetés. — 103. Szellemi foglalkozás. — 104. Egy fogás az ebédből. — 106. Kötőszó. — 108. Ilyen katona is van. — 110. Étél. — 111. Kettős mássalhangzó. — 112. Indulatszó. — 113. Kecsebeszéd. — 114. Rövidítés másolatokon. — 115. Váson lesz belőle. — 116. Férge madarak. — 118. Szó, amely csak látszik. — 119. Női becenév. — 120. Szópotló — amolyan „sachen” dolog. — 121. Igekötő. — 122. Duplázva szülőt jelent. — 123. Egyik kutya ez azonban a másikat jelenti. — 125. Egy híres admirális nevének első fele (a második „son.”) — 126. Hamis. — 127. Veszélyes foglalkozás. — 128. Hősies nőről híres város. — 129. Közmondás. — 134. Afrikai főváros. — 137. Tréját jelent (a nagyobb nyomatek kedvéért utolsó betű.

jét megduplázhatjuk.) — 139. Angol sör. — 140. A rendőrt tisztelik így jásznyelven. — 142. Olasz ut. — 143. Az a bizonyos fizikai palack. — 145. Pont az mint a 84 vissz. — 147. Felső fok. — 149. Személyes névmás. — 150. A malac teszi, mikor hivatásának áldozata lesz. — 151. Ez meg az 59 vissz. azonos. — 152. Kis gyermekre is mondják. — 153. Így kezdődik a kopaszodás. — 154. Nézet. — 156. Abesszin törzs. — 158. Fonetikus kettős mássalhangzó. — 159. Vékony folyadék. — 160. Részesrag. — 161. Fed. — 163. Purgatív dragée. — 165. Latin kötőszó. — 166. Vizgyűjtő. — 167. Jósdájáról híres ókori város. — 172. Orosz diktátor. — 175. Francia tréfa. — 176. Előny — idegen szóval. — 177. Északi női név. — 178. Előd. — 179. Időmérték. — 180. Papírmérték. — 182. Akropolis eleje. — 183. Ilyen nő is van. — 184. Lárma kezdete. — 185. N, S. — 186. 1050 római számmal. — 187. Ital. — 189. Fűszer. — 191. Szákról való. — 193. Nagy vasmű Erdélyben. — 195. Járuk rajta. — 196. Római császár. — 198. Felsőház. — 201. Otthonunk. — 203. Bibliai hegy. — 205. Római malom. — 207. Idézet „Az Ember tragédiájából.”

Függőleges sorok: 1. Közmondás. — 2. Tejtermék. — 3. Római pénz. — 4. Vitéz délafrikai nép. — 5. Tele vagyunk vele. — 6. Éktelen férfi becenév. — 7. Egy a hét vezérek közül. — 8. Tiltószó. — 9. Hercegi német rangjelző. — 10. Állam — idegen szóval. — 11. Bell találmánya. — 12. A 73 vissz. egy változata. — 13. Báránybeszéd. — 14. Indulatszó. — 15. Déli abesszin város. — 16. Nagy hegy. — 17. Klasszikus isten az Ámor görög kiadásban. — 18. Az elégnél kevesebb. — 19. Kötőszó. — 20. Melegforrás. — 21. Olasz férfinév. — 22. Angol számnév. — 23. A 185 vissz. fordítottja. — 24. Időhatározószó. — 25. Közmondás. — 33. Művész foglalkozás. — 35. Hadikárpótlás. — 37. Ital. — 39. Házállat. — 44. Mindennek alapja. — 47. Ékes tánc. — 48. Jószívú teszi. — 50. Kopasz. — 51.

Bővít. — 53. Megszólítás. — 55. Híres filmkutya egyik neve. — 56. Szláv száz. — 58. Sójaj. — 59. Lefelé halad. — 61. Szilárd ellentéte. — 62. Nagy üzem. — 63. Így kezdődik a rekedtség. — 64. Keskeny völgy a hegyek között. — 66. Állóvíz. — 67. Rangjelző. — 69. Kötőszó. — 74. Azonos betűk. — 75. A halott hátramaradottjai. — 76. Egzotikus virág. — 79. Éktele. félrevezet. — 81. Családi ház. — 82. Porcellánföld. — 83. Uralkodói cip. — 85. Dal. — 88. Buzaköteg. — 90. Római tulajdonos rövidítve. — 91. Régi „C” betű. — 92. Tanuló. — 93. Kereskedelmi cikk. — 94. A vén kecske is megnyalja. — 95. 105 római számmal. — 97. Téli sportot üz. — 99. Ital. — 100. Vigyáznak rá. — 102. Pausál — magyarul. — 105. Hibbant eszű. — 107. Étlen papíra. — 108. Igekötő. — 109. Tiltószó. — 113. Utánoz. — 116. Az egész szárazföldet behálózza. — 117. Híres nemzetközi szerződés. — 119. Mézgyáros. — 120. Teherkocsi. — 122. Női becenév. — 124. Boxoló exvilágbajnok. — 129. Éktelen ital. — 130. Vízisportot üz. — 131. Kerek szám. — 132. Kötőszó. — 133. Ókori görög boristen. — 135. Azonos betűk. — 136. Szív, tüdő, gyomor stb. — 138. Kicsiny súly. — 141. Leghíresebbek a „Dolly”-ék voltak. — 144. Rövidített román címzés. — 146. Nem halt meg. — 148. Leányvásáraitól híres aradmezei község. — 152. Szemzőrzet. — 153. Textiláru. — 155. Kenőcs. — 157. Római számnév. — 159. Kocsis jelzés. — 161. Elmenés. — 162. Német időhatározó. — 164. Tésztaféle. — 166. Személyes névmás. — 168. Sok van az újságokban. — 169. Rag. — 170. Sójaj. — 171. Építőanyag. — 173. Indulatszó. — 174. Bankügylet. — 181. Recept. — 186. Férfinev. — 188. Azonos betűk. — 190. Határozószó. — 191. Sporteszköz. — 192. Ősi magyar szó. — 193. Egy régi kínai tárgy operette címének egyik szava. — 194. Második ősapánk. — 195. Svájci kanton. — 197. Görög betű. — 198. Ásvány. — 199. T. — 200. Tiltószó. — 202. Szalona betegség. — 204. Határozói rag. — 206. Terület mérték.

ÖRÖMET CSAK EGY

Marconi
VAGY
Columbia

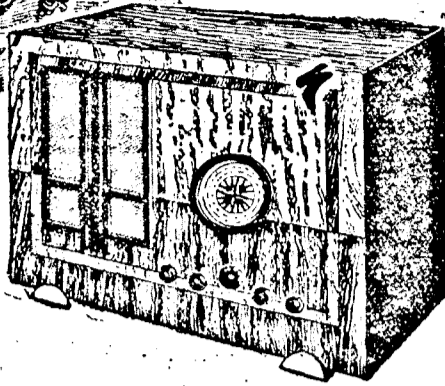
RADIO SZEREZ

Arban és minőségben utolérhetetlen.
Kapható az összes szaküzletben.

Az új COLUMBIA vevőgépek a legmodernebb TUNGSRAM csövekkel vannak felszerelve.

MODEL
1936
15-2000 mtr.

Az Aradi Közlöny rejtvényderbyje

Mint minden esztendőben, úgy ezidén is kedves meglepetéssel szolgálunk a rejtvénytudóknak. Mai karácsonyi számunkban megkezdjük az „Aradi Közlöny rejtvényderby” első rejtvény sorozatának közlését. Rejtvényderbynkét Grätzer József mérnök a Színházi Élet rejtvényrovat szerkesztője és Faragó Zoltán állították össze. A rejtvényderby hét sorozatból áll és karácsonyi, majd januári számunkban, azután pedig öt egymást követő vasárnapi számban folytatjuk az egyes sorozatok közlését. A rejtvényderbyn minden olvasónk részt vehet, ha karácsony azaz újév utáni szombat, illetőleg a vasárnapi közlések utáni csütörtök este 6 óráig a megfejtéseket a lapban mindenkor található pályázati szelvény melléklésével együtt kiadói hivatalunkba borítékba zárva beküldi. Szelvény nélküli megfejtéseket nem fogadunk el! s egy szelvennyel csak egy megfejtő pályázhat.

A 38-as oldalon levő keresztrejtvény is a Rejtvényderby feladványai közé tartozik.

A pályázati szelvényen kérjük a nevet és pontos lakcímet olvashatóan írni, a boríték pedig „Rejtvényderby” felirással látandó el.

A rejtvényderby pontozásos verseny tehát az egyes rejtvények értékelése pontokkal történik, mely pont értékelések, minden rejtvénynél felvannak tüntetve. A győztesek tehát nem a sorolás szeszélyes véletlenének, hanem tudásuk, ügyességük és szorgalmuknak érdeméért jutnak gazdag nyereményeinkhez, melyek a következők:

Egy komplett 6 személyes modern kerámia kávékészlet Fischer M. üveg- és porcellánárúházból.

Egy üveg finom likőr a ZWACK likőrgyár Arad ágáértéka.

Egy komplett 6 személyes színes üveg téstás-service Fischer M. üveg- és porcellánárúházból.

Egy komplett 6 személyes színes dulcsásza-service Fischer M. üveg- és porcellánárúházból.

Egy komplett 6 személyes színes, modern likőr-service Fischer M. üveg- és porcellánárúházból.

Egy alabástrom íróasztalkészlet Fischer M. üveg- és porcellánárúházból.

Egy nagy, modern félkristály virágváza Fischer M. üveg- és porcellánárúházból.

Egy diszdoboz finom csokoládébonbon Wild Ferenc bonboneriából, Minorita-palota.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

Egy tégely finom arcápoló krém Pülsiné kozmetikai szalonjából, Biv. Reg. Maria 17.

Egy modern éjjeliszekrény-lámpa Govits Ferenc csillárgyárából, Biv. Reg. Ferd. 11.

5 liter finom vörös ó-bor Pauzu húszer- és csemegekereskedésből (városházával szemben).

Egy nagydoboz finom csokoládébonbon Berg bonboneriából, Fischer Eliz-palota.

Egy pár művészi kivitelemű ezüst kezelőgomb Hartmann Kálmán ékszerésztől.

Egy arany töltőtű „Cultura” papír- és könyvkereskedésből, Fehér Kereszt épület.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

1 pár legfinomabb nyilas női selyemharisnya Lusztig és Berger kötött-szövött divatárúházból.

Egy modern éjjeliszekrény-lámpa Matuz András iparművésztől, Biv. Reg. Maria 13.

1 liter szilvórium vagy törköly Pauzu húszer- és csemegekereskedésből (városházával szemben).

Egy doboz arcápoló puder Pülsiné kozmetikai szalonjából, Bulv. Reg. Maria 17.

Egy cserép gyönyörű virág Well Alajos viágüzletéből (Neuman-palota).

Egy selyemnyakkendő Goldstein Lajos divatárúházból, Str. Bratlanu.

Egy flacon Cote d'Azur vagy Mon Amour kölnivíz

D'Or illatszertárból, Str. Eminesca 10.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

Egy doboz finom csokoládó Schrod-t-bonboneriából, Biv. Reg. Ferdinand 11.

Egy finom férfinyakkendő „Modern” divatárúházból, Biv. Reg. Maria.

Egy üveg Molpár-Moser kölnivíz Hilyer parfümeriából, Str. Alexandri 1.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

Egy kozmetikai kezelés Pülsiné kozmetikai szalonjából, Bulv. Reg. Maria 17.

1 pár női selyemharisnya Bársony kötött-szövött divatárúházból.

3 db. finom női zsebkendő Rattkay és Botye fehérneműárúházból.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

Egy legfinomabb crepdechne divatnyakkendő Szűcs „Solid” divatárúházból, Biv. Reg. Ferdinand.

Egy doboz finom csokoládébonbon „Ami” bonboneriából, a lutheránus templommal szemben.

Egy cserép gyönyörű virág Schramm Mária virágüzletéből (Csanádi Takarékpénztár palota).

Egy üveg kölnivíz „Elite” parfümeriából, Fischer Eliz-palota.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

1 pár női harisnya Bársony kötött-szövött divatárúházból.

3 db. női divat-zsebkendő Szmutny Pál divatárúházból, Str. Metianu 2-4.

Egy pyjamára való flanel Weisz Sándor divatárúházból, Str. Bratlanu.

Egy divatos selyemnyakkendő Bakács fehérnemű- és kézmunkaszalonjából, Str. Bratlanu.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

1 pár férfizokni Bársony kötött-szövött divatárúházból.

Egy zseblámpa „Dura” elemmel Varga Testvérek elektrotechnikai üzletéből, Str. Alexandri 1.

Egy modern üveg hamutartó Hajek üveg- és porcellánárúházból, Piata Avram lanca.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

Egy pár gyapjú női keztyű Strasser divatárúházból, városházával szemben.

Egy carton „Cordon” szappan Áron Emil „Cordon” drogeriából, Biv. Reg. Ferd., a lutheránus templommal szemben.

Egy ondolálás, manicure és kozmetikai kezelés az „Elite” szalonban, Str. Marasesti 1.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

1 pár férfizokni Bársony kötött-szövött divatárúházból.

50 db. névjegy Lefkovits papír- és könyvkereskedéséből (Neuman-palota).

Egy szép, modern fotoalbum Fotocentral fénykép-cikkek árúházból, Str. Eminesca.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

Egy női vagy férfihajvágás Jäger Tivadar fodrásznál, Biv. Reg. Ferdinand.

3 db. pohártörő Szmutny Pál divatárúházból, Str. Metianu 2-4.

Az Aradi Közlöny egy havi előfizetése.

Egy „Weekend” alumínium pohár Breuer vaske- reskedésből (Piata Avram lanca, Uránia mellett).

1 db. férfi zoknitartó Bársony kötött-szövött divatárúházból.

6 db. fényképes levelezőlap Sándor Jenő fényké- pészeti szalon, a lutheránus templom mellett.

Egy férfi vagy női hajvágás Vida Lajos arifod- rásznál, Str. Berthelot 1., Színház-épület.

Egy kötet modern regény.

Egy kötet modern regény.

Egy kötet modern regény.

Egy kötet modern regény.

Az ARADI KÖZLÖNY REJTVÉNYDERBYJE

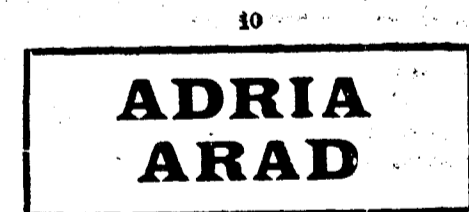
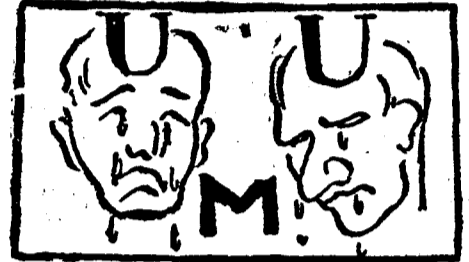
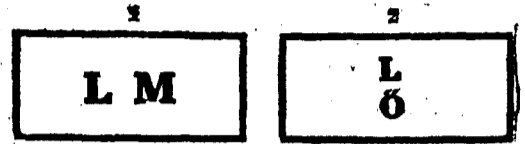
1 forduló

Megfejtő neve: - - - - -

Pontos lakcíme: - - - - -

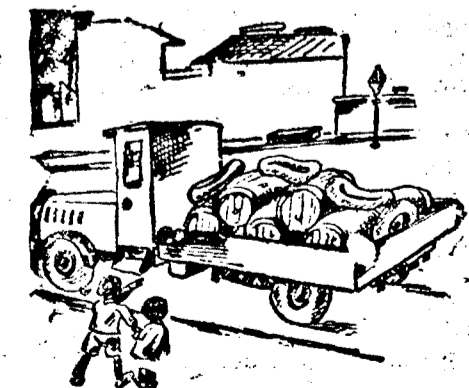
Betű- és képrejtvények

Megfejtésük 2-2 pont.

Sofförök előnyben

Megfejtése 2 pont.

A teherautónak tömör gumikerekei vannak. Mégis az üres hordók felett 6 rendes pneumatikot láttam naponta.

Milyen célra viszi azokat magával a soffőr?

FÉRFIDIVAT

A divatos férfi

Az Aradi Közlöny számára írta

Sarlós Miklós,

a Beretvás és Sarlós budapesti cég beltagja.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a divatdiktátorok ujabban kényelmi szempontokat is érvényesítenek a férfidivat irányításánál, ami — különösen a fekete-fehér öltözetnél — már rég kívánatos volt.

A kétsoros „dinner jaquet“ például kényelmes, szinte bő szabás és egész vékony, leginkább po-

Hampel F.

uriszabósága 6890

Arad, Str. Alexandri 5. sz.

Modern szmoking- és frakk-modellek.

rózus szövetből készül, azonkívül fölöslegesen teszi a mellényt.

A hozzá viselendő puha ing rávarrott vagy rágombólyható saját puha gallérral pique vagy se-lyemből, melyhez a fekete keskeny egyenes (nem

„CHINE“

LUXOR DE PARIS

nyakkendő udonságok

ÉS AZ ÖSSZES URIDIVAT CIKKEK

„CHIC“

HEGEDÜS & GOLDMANN cégnél. 46

lepke) csokorkötő — és kiegészítésül fekete baga-ria vagy chevreaux cipő fejjárárs (kapli) nélkül igen elegánsan hat.

A frakk és egysoros szmoking maradt, mint

FÉRFI RUHÁT

elsőrendű kivitelben
olcsón készít

FÜLEKY JÁNOS

szabászati szalonja

BUDAPEST, Harisbazar-u. 3. szám,
6711 (a Váci-ucca mellett).

volt, kemény kockás pique mell, (ugyanabból a fehér mellény, valamint a lepkeformájú fehér csokor, ill. szmokinghoz fekete seiyem lepke). Frakk-

Weisz István

uriszabó

Strada Eminescu No. 15.

Kiváló
frakk- és szmoking
szabás.
Szolid árak.

32

hoz lakkcipő, szmokinghoz mint fent.

Nappali öltözetben a barna és zöld színek igen kedveltek. Különösen jól hat a zöld-barna ke-

CSONT

speciális uriszabósága

Eredeti modellek!
Szabásban és árban
vezet!

Arad; Bohus-palota.

**Bundák, szőrmék legolesobban
NEULÄNDER-nél** Fischer Eliz-palota.
Alkalomra fehér belépőt kölesönzők!

verék úgy, hogy ruha, ing egyik. kalap, nyakkendő és harisnya a másik szint képviselje, e színekhez csakis barna cipő viselhető.

A szürke és kék ruháknál (melyeket az első-helyről kiszorítani nem lehet) az ing, nyakkendő és harisnya színei ugyanugy variálhatók, mint a barna-zöldnél.

Nappali ingek majdnem kizárólag puha rávarrt gallérosak és színes csikosak, a múlt évben felkapott sötét színek mondhatni teljesen passé. Kék és szürke vezető színek mellé sorakozik arányban a drap, zöld és husszin is.

Nyakkendőben határozott irány nincs. Színeik mindig a ruha és ing színeihez alkalmazkodnak, viszont a puhagallér megkönnyíti az erősen kedvelt durvaszövésű nyakkendők kötését. Élénk csikok és minták egyaránt kedveltek.

MOZER ISTVÁN

elsőrangú uriszabósága

Str. Moise Nicoara 2.

Raktáron

MICHELIN

GUMMIK

legjobb SZUPERBALLONOK!

GARAGE AUTOBOX

Arad, Str. Muresianu 5. Tel.: 3-92.

Kalapban még mindig a puha lehajtott kar a kedvelt, viszont színekben a barna vezet és a zöld következik utána. A megszokott szürkét ugyan még viselik, azonban divatszínnek már nem számít.

Legértékesebb ajándéka lesz,

Ha **MERINO** posztóházban vesz!

Télikabát, öltönytöve-kölönlegességek Arad, Str. Alexandri 1. Főter. 7027

Legujabb divatu

férfi öltönyök, téli-kabátok

legolesobban készülnek

Angerer Sándor uri szabónál
Marasesti és Consis-
loriulul-ucca sarok.

Első Erdélyi Általános Biztosító Részvénytársaság Cluj.

Erdély legrégebb, legszolidabb és legkulánsabb biztosító intézete

Igazgatóság: Cluj

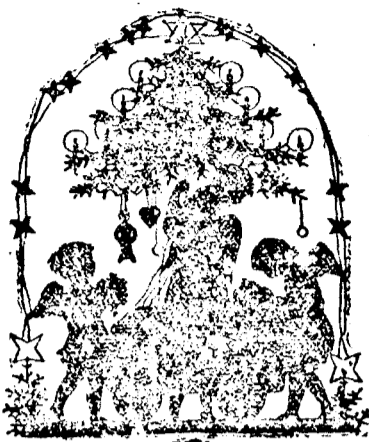
Alaptőke és tartalékok 200.000.000 lejen felül

Főügynökségek: Alba-Iulia, Arad, Brasov, Bucuresti, Cernauti, Cluj, Oradea, Satu-Mare, Targu-Mures, Timisoara

Elfogad mindenféle tűz-, betörés-, élet-, üveg-, jég-, szállitmány-, bal-
eset- és szavatossági biztosításokat

Aradi főügynökség: **Str. Horia 2.**

HIREK

Lelket az életbe!

Irta: Dr. Wild Endre

Alig képzelhető el nagyobb ellentét, mint a karácsonyészaka csendje és a körülötte tülekedő élet zsidvására. Isteni béke ömlött el a betlehemi éjszakában s a magasságban angyalok kórusa zeng glóriát a Békekirálynak. A hegyeken túl pedig dühörög a föld a világhódító római katonák kemény lépteitől és a harci szekerek zajától. Egyik oldalán a hívő lelkek imádsága száll fel kórusban, a másik oldalon a gépesített ember a civilizáció nevében tiporja azt, ami nyugalmat és megelégedést jelent. Ez az ellentét talán sohasem volt annyira kirívó, mint ma.

Egy szellemes francia író, Strowszky mondja, hogy a mai világot valami állandó rosszullet jellemzi. Senki sem találja helyét. Mindenki hajszol valamit, de nem tudja, mit. Folyton építenek és sohasem rakják fel a tetőt. A világboldogító programok és megoldások valóságos áradata zudul az emberiségre, míg élete folyton fokozódó nyugtalanság, bizonytalanság és nyomor.

Az emberré lett Isten és a géppé lett, szivnélküli ember ellentétében értjük meg talán legjobban a karácsony fenségességét s azt a katasztrófát is, ha az ember letörli arculatáról az isteni vonásokat.

Eljött a Gyermekek s az anyukák nem várták születését, a pásztorok az angyali kar énekére nem voltak hajlandók ingyen a barlanghoz járni, a bölcsék nem a csillagot figyelték, az ő eszük a kőolaj szankción jár s csak a fegyvergyárak hamorainak kísérteties fénye világította meg az éjszakában a mozi előtt fázó rongyos gyermekeket. A kártyaszobákban siettek kihasználni az éjszaka sötétjét és nagy füstfelhőket eregettek, hogy hozzászokjanak a mérges gázokhoz. Felfelé hajlongtak, lefelé tapostak, s reszkettek a gondolatától, hogy holnap mindent elvihet a végrehajtó. Csak a lélek nem tudott megfúrni a felkelő nap fényében s odatartani arculatát, hogy a digitus Paternae dexteræ, Isten formáló ujjá abba égesse be az istenijuság vonásait.

A léleknek kell uralkodni és vezetni az emberi küzdelmeket. Az Isten kegyelmével bearanyozott lélek ereje magyarázza, hogy amikor a római lakurumok lehanyatlottak és a jog nem védte többé az igazságot, a törvénykönyvek és fegyverek nélkül a világ meghódítására induló galileai halászok páratlan győzelmeik hős vezérei lettek. Amikor később az anyagnak és a pénznek ereje már-már újra megdöntötte a betlehemi Kisded országát, az assisii koldus billentette helyre alázatos lelkével Európa mérlegét. S ma a forradalmak lázas viharai és a nyers erőszak korszakában a lisieuxi Teréznek finom egyénisége engeszteli ki a megbántott Istent, hogy néhány igaz kedvéért kegyelmezzen meg a világnak.

Meg van írva ítélete annak a civilizációnak, mely csak tankokat, kémiai képleteket és számoló gépeket ismer. A saját bálványát fogják vesztet okozni. Amikor ünnepét üljük annak a csodálatos eseménynek, hogy Isten emberré lett, hogy megtanítson bennünket élni, értsük meg, hogy a hétköznapi robot nem lehet ok arra, hogy hétköznapi legyen az életünk. A robotot le kell szolgálni, de csak akkor leszünk Isten képére teremtett lelki emberek, ha az Isten példájára a hatodik napon a hétköznaptól, az anyagtól való szabadulás ünnepét tudjuk ülni.

Jog és erkölcs, fizika és művészet, mind csak akkor tölti be célját s akkor nem lesz csöndnek és háborúnak oka, ha a lelket szolgálja. Ez hozza meg az emberiségnek a nagy karácsonyt, minden baj és szenvedés között a lélek békéjét.

— AZ ARADI KÖZLÖNY LEGKÖZELEBBI SZÁMA folyó hó 28-án, szombaton reggel a szokott időben jelenik meg.

— KÖDÖS, ESŐS IDŐ. Ködös idő, több helyen eső, a hegyekben havazás. A hőmérséklet valószínűleg nem emelkedik tovább, éjjel csak gyenge fagy lesz.

Karácsonyra

lagyon olcsón kaphatók:

6899

Gyermekek fotelék, játékok, bórondók, kézimunka kosarak és mindenféle kefék, kosarak

KREBS & MOSKOVITZ

oegnó, Arad, új Neuman-ház.

— HIVATALOS FELVILÁGOSÍTÁS A PÉNTEKI ÜZLETNYITÁSRÓL ÉS ZÁRÁSRÓL. A félreértések elkerülése végett a karácsonyi üzleti zárórával kapcsolatban ismételtlen közöljük az aradi Kereskedelmi és Iparkamarának ez ügyben kiadott alábbi hivatalos tájékoztatóját: Akik december 22-ikén, vasárnap zárva tartották üzletüket és ezt előre írásban bejelentették a Kereskedelmi és Iparkamaránál, azok e hó 27-ikén, pénteken, a gör. kel. karácsony harmadik napján nyitva tarthatják kereskedésüket. Akik azonban 22-ikén, vasárnap nyitva tartották üzletüket, azok pénteken kötelesek azt zárva tartani, mert különben az illetékes hatóság szigorúan megbírságolja őket.

— Paul Bourget haldoklik. Párisból jelentik: Paul Bourget állapota súlyosra fordult. Verdier bíboros tegnap este megjelent a nagybeteg író ágyánál. Az orvosok véleménye szerint Paul Bourget megmentésére semmi remény.

Hölgyek, Urak

részére készítünk a legjobb anyagokból, szakszerű, finom kivitelben

fehértanemüket, paplanokat.

Ruttkay & Botye Arad, fehértanemű keletgye vállalat. 7047

— Izgalmas diáktüntetés Sanghajban. Sanghajból jelentik: A sanghaji diáktüntetések komoly jellegű öltöttek. Ma újabb összetűzés volt tüntetők és a külföldi rendőrség között. Tegnap este az északi pályaudvart kétezer diák szállotta meg és megbénította a Nanking felé irányuló forgalmat. A diákok a sínre feküdtek és ott maradtak egész éjszaka. Amikor megtudták, hogy a forgalmat egy másik pályaudvaron bonyolítják le, egy részük idement és ezt az állomást is megszállták. A japán katonaság riadókészültségben figyelte az eseményeket.

— Eljegyzések. Bérczy Ilona és ifj. Neumann Antal jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Erdélyi Jolánka (Bucuresti) és Rezes József (Arad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Uzoni Kovács Ilonka és dr. Páris Vilmos jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Kulcsár Gyula nyug. vasuti főtisztviselő fia, Béla (Baia-Mare) eljegyezte Rédermacher Gizit (Arad).

Andres Jolán (Timisoara) és Hillier Emil okl. vegyész mérnök jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Kohn Pusa és Vig Aladár jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Tell Vilmos 1935.

— Házasságok. Hamp Zoltán és Markovits Emma a hó 25-én, szerdán délután 5 órakor a Minorita-templomban tartják esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett).

Posner Inén (Gheorgheni) és Weisz Sándor gyógyszerész (Arad) ma tartják esküvőjüket Sancesimioncucon. (Minden külön értesítés helyett).

FELTER (Ortutay-palota) KOZMETIKÁBAN óriási praxisa folytat minden nő egyéniségéhez alkalmazott kezelésben részesül. Legmodernebb gyógymóddal tünteti el bőrhibáit, hajszálait, szemölcsöket, stb. Eukalip-tus, tejszór, eper, citrom-pakkolás. Korpa, hajhullás elleni kezelések. — Hormonos pakkolás. — Esti kikészítés. — Tanítványkiképzés. 7134

— Ezüstlakodalmom. Kedden este ünnepelték meg Mandel Ede és felesége született Felter Anna, fiaik: Tibor és Ervin, valamint rokonságuk körében házasságuk huszonöt éves fordulóját.

— Meghívó. Tisztelettel meghívunk minden „Mercur” könyvvél vásárlót folyó évi december hó 26-án, délután 3 órakor az Iparos Kulturházban megtartandó nyilvános ajándéksorsolásra. Belépés díjtalan. 7147

— Hoffmann Sándor volt aradi kereskedőt megoperálták. Hoffmann Sándor volt aradi kereskedőn ma az aradi Posgay-szauatóriumban súlyos műtétet hajtottak végre. A műtét sikerült és Hoffmann állapota már is jelentékenyen javult. Az általános ismert és rokonszenvenek örvendő volt kereskedő egészségi állapota iránt ismerősei meleg érdeklődést tanúsítanak.

Szülők!

7125

Gyermekeiknek jól és olcsón csak

„Model Salon”-ban

vásárolhatnak.

Nagy választék kész kis kabátok, ruhák, kötőkben. Rendelések hozott anyagból, legrövidebb idő alatt készülnek. Str. Eminescu 8.

— Elutasította a táblai vádtanács a bucaresti-i selyemcsempészek szabadlábraheilyezési kérelmét. Ismeretes, hogy az aradi második számú vizsgálóbírói hivatal 100—100 ezer leies kaució ellenében hozzájárult a nagyarányú selyemcsempészes két bucaresti-i letartóztatottjának: Grosz Izidor és Sternberg Strul szabadlábraheilyezéséhez. A vizsgálóbírói döntés ellen Vulpe Constantin vezető főügyész fellebbezést jelentett be, mire az ügy a táblai vádtanács elé került. Itt Grosz és Sternberg védői már 300 ezer lei kauciót ajánlottak fel, azonban a vádtanács helyt adott az aradi vezető főügyész kifogásának és elrendelte a két kereskedő további fogvatartását. A vádtanácsi döntés a bünpör lefolyását gyorsítja meg, úgy, hogy a selyemcsempészesi ügy már január első napjaiban főtárgyalásra kerül.

— A has gyakori teltsége, a rekesz erősebb feltoldása, májtájéki fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbélhurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértudulások ellensúlyozhatók. Nagy nevű orvosok igazolják, hogy a Ferenc József vízzel — kiváltképpen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál és a kritikus kor betegségeinél — feltűnően jó eredményeket lehet elérni.

— Meghívó. A Gradiste-telepi Róm. Kath. Templomépítő-bizottság december 31-én, 8 órai kezdettel Szilveszter-bálat rendez a városligeti kövöde helyiségében, melyre az összes érdekelteket tisztelettel meghívja a rendezőség. 7142

KERJEN MINDIG I ÉS MINDENUTT KIZÁROLAG

ADY HARISNYÁT

6870

ADY Désir

ADY Manon

ADY No. 75

Felletár Nándor nyugalmazott polgármester halála. December 21-én este 7 órakor Vínán elhunyt. A 84 esztendő öreg már hosszabb idő óta betegeskedett, míg végül szenvedéseitől megváltotta a halál. Elhunytát családján kívül ismerőseinek és jóbarátainak széles tábora gyászolja. Felletár Nándort december 24, kedden reggel 9 órakor helyezték örök nyugalomra a vinnai római katolikus temetőben lévő családi sírboltban.

Arany-ékszer tárgyak

karkagyló, karkötő-órák nagy választékban a legmodernebb kiviteben kaphatók

Fischler ékszerésznél Arad, Bulevard Reg. na Maria 13. sz. a Dácia mellett.
Saját ékszerjavító műhely. 56

Orvosi hír. Több évi külföldi klinikai speciális kiképzés után a múlt héten telepedett le városunkban dr. Angele József. A modern klinika követelményeinek megfelelően berendezett rendelőjét szem-, fül-, orr- és gégebetegyek részére Bulevard Carol I. 67. szám alatt, a Banca Nationala-val szemben megnyitotta. Rendel 9-12-ig és d. u. 3-5-ig.

Siessen Szilveszterre

Doktorráavafás. Adler Lászlót, Adler Dánielnek, a Meisl és Adler-cég belfagjának fiát a firenzei műegyetemen az építészet doktorává avatták.

Három igaz szó: GÁRDONYI

6942 szemüveg kiváló
Arad szaklátszerésze, a Minor ta templom mellett

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, iurunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti. Az orvosok ajánlják.

Reklám nélkül is tudja mindenki,

hogyan a legjobb paplant az 53 éves és egjobb fennálló

HAUBENREICH cég készíti Strada Horia 3.

Forduljon bizalommal a céghez és vásároljon kártyánál és ujevi ajándékul paplant. Villanyerőre berendezett üzem. Pontos munka Szolid árak. 6779

Halálozások. Özv. Werner Lázdorné 80 éves korában rövid szenvedés után Beliuban meghalt. Temetése e hó 23-án volt Beliuban.

Özv. Herzfeld Gyuláné szül. Laufer Katalin életének 68. évében Aradon elhunyt. Temetése f. hó 26-án osütörtökön délután fél 3 órakor lesz a Str. Cantacuzino 35-37. számú gyászszobából. Az elhunytban dr. Kerpel Vilmosné édesanyját gyászolja.

Pert vesztett az aradi erdőgazgatóság a „Prevederea” rendőrségi szövetkezet tagjaival szemben. Ismeretes az a per, amelyet az aradi erdőgazgatóság indított a „Prevederea” aradi rendőrségi szövetkezet tagjai ellen, azon a címen, hogy nem fizették ki az államtól vett fát. A beperelt rendőrtisztviselők és rendőrök beigazolták, hogy a részleteket levonták fölük, viszont a szövetkezetnél történt sikkasztás alkalmával ezeket az összegeket is elkezelték. A perben most hozott ítélet az aradi járásbíró, amely elutasította az erdőgazgatóság követelésével és kimondta, hogy az erdőgazgatóság nem járt el az ügyben kellő előrelátással.

Nagyszabású Chanuka-ünnepély Lipovan. Tegnap délután tartotta meg a lipovai Zsidóság jól sikerült ünnepélyét az iskola nagytermében. Az ünnepély megnyitása után dr. Hoffmann Miksa főrabbi mondotta el magasszárnyalású ünnepi beszédét méltatva a nap jelentőségét. Apter Erna és Herskovitz Zsuzsi szavalatai után Wohlberg Ducl, Schwartz Jenő és Tiegermann Gyuri zenetrioja következett, melyet nagy siker mellett adtak elő. Nagyon bájos volt ezután Herskovitz Zsuzsi zongora-szóloja. A délutánt Böhm Andor záróbeszéde fejezte be. Az ünnepély megrendezése Schwartz József érdeme.

„FIUME” kávéját, teáját mindenki issza,

mert VINDIG FRISS — nem preparált — ES TISZTA. — Piata A. Iancu 17. szám, Râsonc-csár mellett. 5939

Karácsonya-ünnepély Ghiorocon. A ghioroci felekezeti magyar elemi iskola tanulóinak javára műsorban és ajándékokban gazdag karácsonya-ünnepélyt rendezett az egyház vezetősége. Felekezeti külömbőség nélkül minden megjelent

Ásztalát biztosítani

gyermek csomagot kapott, mely a község lakóinak adakozásából gyűlt össze. A konfirmált ifjak egyesülete az iskola tantermében vallásos összejövetelt tartott. Biszák József főgondnok, Koncz János gondnok, a lelkes és tanító önzetlen munkájának, úgy lelki, mint anyagi eredményben sikeres fáradozása elismerést érdemel.

Etvágyat és emésztést elősegíti az

Előpataki ásványviz

Gyomorbántalmak, májbajok, vérszegénység eseteiben kiváló gyógyhatású.

Kapható minden fűszer és osmegőzőz. etben. Főlerakat

Kardos Miklós utódai Arad, STR. EMINESCU 16.

Telefon 6-86. 67

A világ legkomolyabb orvosi folyóirata a „Gastro D” új amerikai gyógyszer csodálatos hatásáról

A „Wiener Medizinische Wochenschrift” től beközött ezt írja: „Megfigyeléseink szerint a „Gastro D.” kedvező hatással van a gyomornedv kiválasztó működésére és a daudenum felső részének működésére a savarány normálissá válik, a poristaltizmus megerősödik, tehát a gyógyszer enyhe hajtó hatása. A szervi megbetegedéseknél mint: gyomor- és duodenumfekélyek, valamint gyomorsavtúltengés által okozott gyomorbajok eseteiben nagyon gyorsan elért oszillipító hatását megértjük, ha arra az összefüggésre gondolunk, amely fennáll a túlságos savkiválasztás és fekélyek között. A savtermelési zavarokkal összekötött gyomorgyulladások és túlságos érzékenységek szintén a „Gastro D.” kezelései körébe tartoznak. A „Gastro D.”-nek nagy hatása van a görcsös székrekedésekre is, mert az antagonikus idegek egyensúlyának helyreállítása következtében megszűnnek a görcsök és fájdalmak és így megszűnik a székrekedés is.

Figyelje a fent említett folyóiratról itt megjelenő további idézeteket. Dr. F. T.

A „Gastro D.” gyógyszert 130 lei utánvétellel küldi az európai vezérképviselő: Császár E. gyógyszerész, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Menetrendváltozás. Az Arad-podgoriai villamos vasut vonatai december 25-től kezdődően a következőképpen közlekednek: Aradról 5.05 óra, 8 óra, 13.30 és 18 órakor. Pancotáról: 5. 8. 13.28 és 17.55 órakor és Radnáról: 5.20, 8. 13.48 és 18.15 órakor.

Bérczy Ilonánál (Pia a Avram Iancu 21. szám)

vasárnaponként és az ünnep mindhárom napján vendégórát. Szilveszter-est! Minden alkalommal bővített zenekar. 7029

Letartóztattak Radnán két család fuvarost. Nădescu Gheorghe, a radnai villamos állomás főnöke jelentést tett a csendőrségen, hogy két dorgási fuvarost: Antoniu Petrut és Vacărescu Tomát megbizta 83 mázsa tüzfűjának a lipovai állomásra való fuva-ozással, akiknek át is adta a dorgási erdőbe szülő faulványokat. A két fuvaros el is szállította a kérdéses iamennyiséget, azonban azt nem vitték az állomásra, hanem mé-

DACIA és PALACE-ban!

terenként eladták magánosoknak, akikből be is szedték a fa árát. Miután a fuvarozásnak eleget tettek, jelentkeztek a faeladó vasuti főnöknél hamis bonokkal és a főnöktől is felvették a fa árát és a fuvardíjat is. Az állomásfőnök csak azután vette észre a hamis bonokat, miután már a fuvarosok elmentek. Azonnal jelentette az esetet Sarcă Dumitru radnai csendőrsparancsnoknak.

Consum- es Inlesnirea-könyvecskével 6 hónapi hitre vásárolhat

kész férfi-ruhát

vagy csináltathat méret után

Moskovitz

uriszabónál (Szinház épület) 657

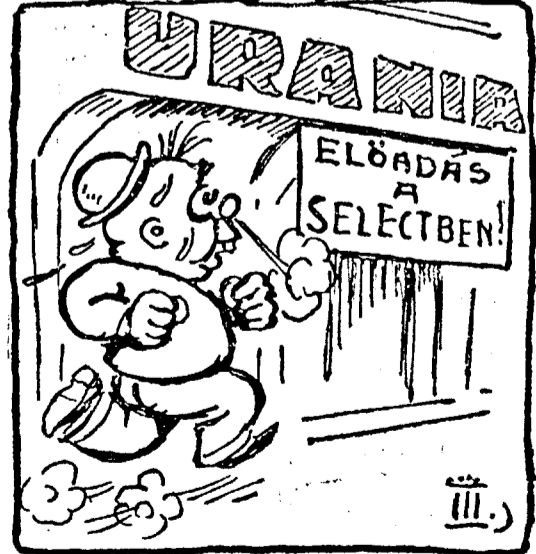
I.

Pancser ur, a hires dendi
Lám, moziba készül menni
S mert Gréta az ideálja
A „Corso”-ba viszi vágya...

II.

Nini, biz' a „Corso” zárva...!
Ajtó felett lóg egy tábla,
Amely — nézni mozgóképet, —
Másfelé hívja a népet.

III.

„Jó Isten, csak el ne kessek...!”
Fujtatva lohol a résznek
Pancserünk, — de itt is zárva
All az ajtó s rajt, — új tábla II.

Paplan!

Legjobb munka! Legolcsóbb ár! Legjobb izlés!

Haubenreich-cég.

Arad, Strada Horia No. 3.
Alapitva 1880. évben.

Paplan!

Uj autobuszjárat ORADEA—SALONTA—ARAD és TIMISOARA között

Indul 1935. december 27-től kezdve mindennap

6:00		Indul Oradea Piata Unirii	érk.	7:00	
		Salonta Hotel Central	↑		
9:00		érk. Arad Hotel Crucea Alba	Indul	4:00	
9:30	4:00	Indul Arad	érk.	3:00	7:00
		Vinga	↑		
10:45	5:15	érk. Timisoara kadettiskola	Indul	1:45	5:45
Menetidj: Arad—Oradea L. 120.— Arad—Oradea rétar 200L. Arad—Timisoara L. 65.— Arad—Timisoara 100 L. Gyorsjárata, kényelmes, télen fűtött, teljesen új Citroen-luxusautobuszok. Pontos és feltétlen megbízható közlekedés					

— Az aradi „Olympia” klubban a karácsonyi héten sorozatos ünnepi események nyújtanak fokozott szórakozást a klub tagjainak. A szent estén színesen feldíszített karácsonyfát állítottak fel a klub nagytermében. A szeretetnek ez a szimbóluma a karácsonyi ünnepek alatt a klubtermet díszíti majd. Karácsony első napjának délutánján, táncos tea-délutánt tart az Olympia Klub, amelyen a kitűnő Da-capo zenekar látja el a zenét. Karácsony első napjának estjén szintén ünnepi keret fogadja a tangózókat, akiknek a klub valamennyi helyisége rendelkezésre áll. Karácsony másodnapján, csütörtökön délután szintén táncos délutánt rendez a klub. Karácsony másodnapján este, az aradi helyőrség rendezésében nagyszabású táncmulatság színhelye lesz az Olympia Klub. A mulatság tiszta övedelme az aradi légi kikötő céljait szolgálja és e cél fontosságát szem előtt tartva, az Olympia Klub, amely Arad legnépszerűbb társasága, díj-

— Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye. Felkérjük összes katonai és polgári nyugdíjas tagjainkat, hogy úgy a maguk, valamint családtagjaik 75 százalékos, illetve 50 százalékos kedvezményű utazásra jogosító arcképes igazolványukat az 1936. évre való érvényesítés céljából nyugdíj-könyvükkel együtt december 27-től kezdve sürgősen hozzák be egyesületünk hivatalos helyiségébe (Bulv. Regina Maria No. 18.), hogy a látogatás iránt mielőbb intézkedhessünk. Ez alkalommal tájékoztatás céljából közöljük, hogy a CFR vezérigazgatósága f. év 103.308—1935. számú rendelete értelmében ezentul a CFR központi, valamint a vidéki állomási pénztáraknál fizetett CFR-, volt ACSEV-, valamint MAV-nyugdíjasok nyugdíjukat feltétlenül személyesen tartoznak felvenni. Meghatalmazás alapján csak oly nyugdíjasok illetménye vehető fel, akik súlyos bete-

Fodor és Weinfeldné

speciális kozmetika, Strada Alexandri No. 3.

Ritmikus aerotorna. Hormonos és Vitaminos ráncatlanítása. Külföldi mintára. Olcsó bérletrendszer.

Tanítványok szakszerű kiképzése.

mentesen bocsátja termett a helyőrségi tisztikar rendelkezésére. Ezzel szemben biztosították a klubtagok szabad belépését a mulatságra. Minden klubtag tagsági jegyének felmutatása ellenében hozzátartozóival együtt díjmentesen keresheti fel az Olympia helyiségeit, csupán azt kéri a klub vezetősége, hogy a tagok lehetőleg sötét ruhában jelenjenek meg. Nem tagok részére a belépődíj személyenként 100 lei. A Da-Capo zenekaron kívül még egy másik zenekar is közreműködik a mulatság sikerén. A táncestélyen Arad elit közönségének megjelenése biztosítva van. Az Olympia Klub vezetősége minden intézkedést megtett, az előreláthatóan rekord számba menő közönség kényelmes elhelyezésére.

Eladó

7049

75 drb. prima 6 hónaps.

fehér angol südő.

Cim: Issekutz László, Pecica.

gek és személyesen nem jelenhetnek meg, amely körülményt közjegyzőleg hitelesített meghatalmazással igazolni kell. Ezenkívül az ilyen meghatalmazók minden 4 hónapban életbenléti bizonyítványt tartoznak betérjeszteni, mely nélkül a nyugdíjak ki nem fizethetők. Végül kérjük az életbenléti nyomtatványokat átvenni. Az elnökség.

A VÁROSI SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerdán délután 5 és este 9 órakor: Három ember a hóban.

Csütörtök délután 5 és este 9 órakor: Érett ségi.

Szilveszterig szünetel a színház. Szilveszter este 10 órakor: Férjcsere. Bohózat. Csak felnőtteknek.

Óriási választék gyönyörű

perzsaszőnyegekben

antik és modern butor, festmény és dísz tárgyakban

„Ars” bizományi üzlet,

Str. Eminescu 30. Orutu-y palotta. 7162

„STAMPA”

KARCZAGI & ILLIN

Bélyegzőgyár
Vésnökiség

Arad, Str. Bratlanu. Főpostával szemben

— A Növédelmi Hivatal karácsonya. A Szociális Misszió Növédelmi Hivatala a szeretet ünnepeit külön is emlékeztetéssel egész éven át istápolta szegényeinek — amennyiben 310 pártfogoltnak osztott ki lisztet, burgonyát, babot, cukrot és zsírt, továbbá 56 drb. ruhaneműt és 12 pár cipőt. A Napközi Gyermekotthonban és a vele kapcsolatos öregek Otthonában hangulatos karácsonyfaünnepélyt rendeztek a szakosztály lelkes vezetői: Gátfalvy Henrik, ny. főmérnök és Gátfalvy Henrikné. A ragyogó fenyőfa alatt 40 gyermek és 10 öreg örült az ajándéknak. Előbbiek ruhát, cipőt, játékot — utóbbiak ruhaszövetet és valamennyien édességekkel töltött szeretetsomagot kaptak. Itt említjük meg, hogy az egyesület miniszteri engedéllyel, a rendőrségtől láttamozott ivvel gyűjt január 1-ig szegényeknek téli segélyezésére. Vásárhelyi Janka elnök ezuton is kéri a jó szívűeket, ne hagyják üres kézzel elmenni az ajtajukon kopogtató egyesületi munkatársakat.

„Spor” E. Seitz vaskereskedés

Takarék tüzhelyek, különleges háztartási cikkek és különféle vasárak legjobb bevásárlási helye.

Piata A. Iancu, Zimmermann bőrkereskedés mellett. 7161 „Mercur” könyv érvényes.

— Ma az alant gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

HAJÓS: Bulv. Reg. Maria 2.

KAIN: Piata Avram Iancu

MEDERMAYER: Piata St. Sava.

— CSÜTÖRTÖKÖN az alant gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

JANKA: Bulevardul Regele Ferdinand.

SZONDI: Str. Consistoriului.

WEISZ: Piata Avram Iancu.

Ujévi malacok

előjegyzése a legolcsóbb napi áron

PAUTU-nál az „Arany pávához”

Ugyanott elsőrendű saját termésű ünnepi borok már 12.— leltől.

IV.

A „Select”-nél, — így megy ez máma, — Halotti csend s új tábla várja.

Izzad Pancser, eszi a méreg:

— „Várj, Garbó, mindjárt utólerlek...”

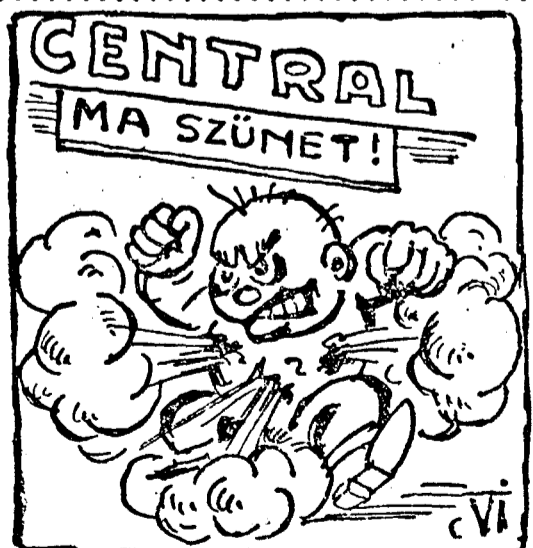
V.

Cszapzottan, bottal vánszorogva

Igy ér ki a „Central”-sarokra,

De — hah! mi az...? — Se fény, se lámpa...?

— „Óh, miért is jöttem e világra...??!!”

VI.

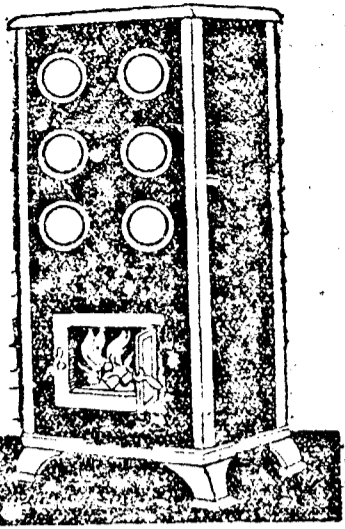
...S amint ujabb táblára bukkan

Bösz Pancser szerteszéjjel pukkan,

Mert hajh, így kellett ennek lenni!

Aradon akart — moziba menni!!

KOBZOS

Sok Tizezer

megelégedett vevő bizonyítja, hogy a

„ZEPHIR”

kályha az összes kályhák között a

10 LEGJOBB 24

kgr. fával fűt egy normál szobát 24 órán át.

Gyártja:

Szántó D. és Fia, Oradea

„Consum és Inlesnirea” könyvre készpénzárban kaphatók
Lerakat: CSETEY és SEITZ vaskereskedés Arad.

Legszebb karácsonyi ajándék 1 pár korcsolya!

Oriási raktár mindennemű korcsolyákban és ródlikban. — Árunk olcsóbbak mint bárhol.

Bárkinek 6 havi részleire!

CSETEY & SEITZ, Arad

Bulev. Reg. Ferdinand 49.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az Országos Kereskedő-Nyugdíjintézet tervezetének hiteles szövege

A Szövetség aradi elnöksége részletes javaslatát elfuttatta a kormányhoz — A tervezet szerint 35 évi önálló kereskedői működés után teljes nyugdíj jár — Az özvegy és az árvák a penzió felét kapják — Segélypénziárakat állítanak fel az egész országban

Az Ardeal-Banati Kereskedő Testületek Szövetségének Aradon, november végén tartott országos kongresszusán nagyon sok aktuálisan fontos ügy között a legkiemelkedőbb pont volt az elnökség javaslata egy országos autonóm kereskedő nyugdíjintézet és segélyalap törvényhozási uton leendő megszervezéséről. A legelkésebben tette magáévá a gyűlés a Domán Sándor elnök és Szöllösi Zsigmond dr. főtitkár által kidolgozott javaslatot, amelynek alap gondolata az volt, hogy az ország összes kereskedői törvény rendelkezése alapján kötelesek legyenek a kereskedő nyugdíjintézetnek tagjai lenni és hogy megfelelő bevételi forrásokból olyan hata'mas nyugdíjalap létesítsék, amely agkori munkaképtelenség és halál esetére a kereskedőnek és ellátásra szoruló családjának a létminimumot biztosítsa. A gondolat átütő hatását bizonyította, hogy a jelen volt Penescu Nicolae szenátor nyomban letette a nyugdíjalap javára egyhavi szenátori javadalmazását.

A kongresszus megbízása alapján a Szövetség aradi elnöksége elkészítette a kereskedelemügyi miniszterhez az alábbi beadványt, amelyben törvényjavaslat előterjesztését kéri az országos autonóm kereskedő nyugdíjintézet tárgyában és egyben be is mutatja a törvénytervezet főbb elveit. A mozgalom ezzel elindult a gyakorlati érvényesülés útján és remélhető, hogy a törvényelőkészítés szükséges munkái rövidesen odáig jutnak, hogy az intézmény megvalósulhat.

A kormányhoz intézett memorandumot a vezetőség, eljuttatta Penescu Nicolae szenátorhoz, a Szövetség védőelnökéhez is és ismerve azt a lelkes megértést, amelyet az ügy iránt mutatott, bizonyos, hogy a szenátor egyik erős támogatója lesz a parlamenti küzdelem-

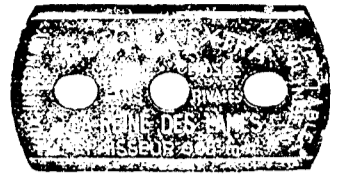
nek a siker érdekében.

A kormányhoz intézett kérelemhez csatolt tervezet főbb elvei a következők:

Casa Centrala Autonoma de Pensii si Casa de Ajutor a Comerciantilor din Romania néven Bucuresti központtal nyugdíjintézet és ennek fiókjaként minden kereskedelmi kamaránál segélypénztár alakul. A cél alap létrehozása, amelynek kamataiból az elaggott vagy betegség és baleset következtében keresetképtelenné vált kereskedő, halála esetén pedig özvegye és keresetképtelen kiskorú gyermekei az előfeltételek fennforgása esetén nyugdíjat, esetleg tartós vagy alkalmi segélyt kapjanak. *Munkaképtelenség eseteit kivéve a nyugdíjavomulás ideje 65 éves kor betöltése és 10 évi befizetés a nyugdíjintézetbe;* az intézet 5 évi működése után azonban feltétlen ráutaltság esetén a törvényben matematikai számítások alapján megállapítandó nyugdíjnak legfeljebb 40 százaléka kivételesen már folyósítható; az elhalt kereskedő özvegye és kiskorú gyermekei a nyugdíjfizetés megkezdése után az elhunyt korára tekintet nélkül nyugdíj jogosultak. 35 évi önálló kereskedői tevékenység után a fenti keretek között teljes nyugdíj járjon, 30 év után 80 százalék, 25 év után 70 százalék, 20 év után 60 százalék, 15 év után 50 százalék és 10 év után 40 százalék. Tíz éven alul nem nyugdíj, hanem állandó segély állapítható meg a kamaránál kezelt segélyalap terhére az ott alakított bizottság által.

A szabályzatban előre meghatározandó tagdíjakból, továbbá 0.5 százalék aditionális adóból, a kereskedelemmel kapcsolatos kihágásokért kiszabott és behajtott pénzbüntetések 30 százalékából, 0.2 ezrelékes kereskedő nyugdíjbélyeg jövedelméből (ezt minden bel-földi gyár és nagykereskedés köteles legyen

AUTOFIX Borotvapenge

a legkövetesebb.
Lerakat: S. FINTE.
Bucuresti, Cal. Mesilor 85. Telefon 357-83.

számláin alkalmazni, az export-import vám-iratokon legyen alkalmazandó stb.) és alkalmi jövedelmekből (sorsolási engedély, gyűjtés, ünnepek jövedelmei, ajándékok, hagyatékok stb.) kívánja a tervezet összehozni azt a tőkét, amelynek kamataiból a nyugdíj és a segélyezés fedezhető legyen. Az összes pénzbeszedés a kereskedelmi kamarák mellett alakított segélypénztárak feladata lenne. Ennek tagjait a kamarákhoz tartozó nyugdíj-egyesületi tagok választanák. A tagdíj behajtás közadók módjára történne. A beszedett pénzek 80 százaléka a nyugdíjalapot illesse, 20 százaléka a kamara területének a segély-alapját.

A nyugdíj és nyugdíjpótló segély mellett a kamaránként szervezett segélypénztárak betegség, baleset, egyéb szerencsétlenségek esetén, ideértve a csődbe jutást is, egyszeri, vagy ismételt segélyt nyújtanának. Az özvegy és a gyermekek a nyugdíj felét igényelhetik. A nyugdíjba vonult kereskedő nem folytathat kereskedést sem önállóan, sem alkalmazottként. Aki akár ideiglenesen, akár véglegesen lemond a nyugdíjigényéről, az folytathatja üzletét a nyugdíj-korhatár betöltése után is.

A nyugdíj összegét, valamint a befizetendő tagdíjat az első szabályrendelet után az évi közgyűlés állapítja meg, de ehhez 60 százalékos többség kell. A vagyon biztosítása és hasznosítása felől a közgyűlés határoz abszolút többséggel, de elvül szolgál, hogy első sorban házingatlanokba kell fektetni a vagyont, amelynek a kamatai a nyugdíjat adják. A segélyalapok a kezelő bizottság határozata szerint és felelőssége mellett pénzben kezelendők. Mindezek a szabályok — a javaslat szerint — természetesen csak általános elvi keretül szolgálnak. Ha a törvénytervezet elkészül, azt első sorban a kereskedő közvélemény fogja beható megbeszélés és bírálat tárgyává tenni és az akkor kialakuló elveknek kell a törvény megalkotásánál érvényesülniök.

= AZ ALKOTMÁNYBA ÜTKÖZIK A KÖZIGAZGATÁSI TÖRVÉNY EGYIK FONTOS RÉSZÉ. Bucurestiből jelentik: A törvényelőkészítő bizottság legutóbbi ülésén kimondta, hogy a közgazdasági törvénynek az a része, amely az eddigi revíziós bizottságok helyett adminisztrációs táblák felállítását tervezi, — beleütközik az alkotmány 107. paragrafusába és ezért nem engedheti a parlament elé való terjesztését. Az eddigi revíziós bizottságok tudvalevőleg az itélőtáblák mellett működtek és táblai tanácsbírák ítélték az odakerült rendkívül fontos magánjogi és közgazdasági ügyekben. Az új törvénytervezet meg akarja szüntetni a revíziós bizottságokat és helyettük külön adminisztrációs itélőtáblákat kíván felállítani, amelyek a kormány megbízottjai is közreműködnek.

= Négy száz gép- és vagongyári munkást bocsájtott el egy satumarei vállalat. Kinos feltűnést kelt, hogy közvetlenül karácsony előtt 400 munkást bocsájtott el az egyik satumarei nagy vagon- és gépgyár, azzal az indoklással: hogy lecsökkent a munka. Megígérték, hogy január 17-én újból visszaveszik a munkásokat.

Háziasszonyok figyelmébe!

Használjon

Dr. „LUCULLUS” vanília cukrot
Sütéshez Dr. „LUCULLUS” sütőport.

Málnási Mária forrás

természetes alkális sós gyógyviz.
Alegjobb nyálkaoldó | Gyomorégést azonnal
gyógyszer! | megszüntet!

Kapható minden fűszer és osemegőzletben.

Főlerakat:

Kardos Miklós utóda

Arad, Str. Eminescu 18. Tel. 686.

WEISZ & HAÁSZ S. A.

SZALLITÓK — Arad, Str. Soarelui 7. — Telefon 8-12.

Legolcsóbban vállalunk és legmegbízhatóbban eszközölünk: Atkőtöztetések, darabáru feladást az országban minden részébe, butor és kereskedelmi áru beraktározását.

RENDSZERES NAPI AUTÓJÁRAT

Oradea, Cluj, Satumare, Carei, Timisoara, Lugoj, Resita, Deva, Hunedoara és vissza

Naponta izgalmas árveréseken potom áron cserélnek gazdát nagyértékű aradi házak

A Cetate Vechei új villanegyedben 44 ezer leírt kelt el egy modern villa — A belvárosban egy jó ház felért 40 ezer leírt árverezték el 1270 lei tartozás miatt — 5150 lei, 5445 lei, 17 ezer lei adótartozás miatt, pár ezer leírt licitálják el a házakat és a telkeket — Aradi tőkepénzes, aki két hét alatt potomáron 15 házat vett az árveréseken — Új üzletág: tönkre ment háztulajdonosok ingatlanainak összevásárlása

Minden tülzás és szinezés nélkül sorakoztatjuk fel ezeket az adatokat, amelyeket igazán nem kell sem nagyítani, sem kommentálni, mert enélkül is példátlanul megdöbbenőek. Ugyanis teljes leplezetlenséggel tárják fel a mai nyomoruságos gazdasági viszonyokat, amelyekhez hasonlókat talán csak az inséges Délbasarabiában vannak. Nagyon szomorú az, ami például a derék *Rufat Osman* aradi török bózással történt, aki rengeteg munkával vagyonkát szerzett és honfitársaival együtt házat vett a belvárosban lévő *Costa Negri-uccában*. Aztán eladósodott és egyik hitelezője 1275 lei árukövetelés miatt árverést tüzetett ki a *Rufat Osman* néven álló fél-házra, amely a napokban tartott izgalmas árverésen 40 ezer leírt kelt el. A házájába már visszaköltözött török bózás ügyvédje és az árvereztető ügyvédje között izgalmas jelenetek játszódtak le a három órán át tartott árverésen.

Ugyancsak kellemetlen helyzetbe került egy ismert aradi mérnök is, akinek a *Cetate Vechi* villanegyedben modern új villája van, amelyet a napokban egy butorgyáros 78 ezer lei követelés miatt kénytelen volt elárvereztetni és a több száz ezer lei értékű villa 44.500 leírt kelt el. Mivel utóajánlat érkezett be a villára, 1936. január 10-re új árverést tüzött ki a telekkönyvi hivatal.

Február 10-én a *Doamna Balasa-uccában*, 144 négyzetgölon épült házra 10 ezer lei tartozás miatt tüztek ki árverést és a ház kikiáltási ára — elgondolni is rettenetes! — 2250 lei. A forgalmas *Sava Raicu-uccában* egy lakóházat ezer lei munkadíj követelés miatt 15 ezer lei becsáron, a *Birkásdüllöben* 145 négyzetgöles telket 2500 leírt, *Gaiban* a *Justinian-uccában* egy jó lakóházat 12.850 leírt, a kitünő helyen lévő *V. Babes-uccában* 15 ezer lei követelés miatt árverést tüzetett ki egy gyári cég és a ház kikiáltási ára csak 20 ezer lei. A *Libásdüllöben* egy 150 négyzetgöles telket 1500 leírt licitáltak el. A jól kövezett hosszú *Sagunauton* 15 ezer leírt, a *Pionerilor-uccában* 5168 leírt, *Micalacan* 8500 leírt, *Gaiban* a *Jepure-uccában* 10 ezer leírt árvereztek el egy-egy házat. *Micalacan* és *Curtician* az eladósodott ingatlan tulajdonosok 300 négyzetgöles telkeket és kisebb házakat 7-800 leírt, illetve 2-3000 leírt kénytelenek árverésen eladni, mert nincs elég vevő.

Az aradi ingatlan árverések iránt viszont elég sokan érdeklődnek és a naponként megtartott 8-10 licitáción rendszerint teljesen megtelek a telekkönyvi hivatal, azonban ténylegesen nagyon kevesen vesznek részt az árveréseken és ezek potom áron jutnak hozzá az ingatlanokhoz. Egyesek már üzletszerűen veszik a házakat és ismerünk olyan tőkepénzeszt, aki ebben a hónapban 15 kisebb házat vett egyenként 3000 leitől 20 ezer leig. Az illető

már eddig is szép vagyont kerestett, mert a nevetésesen kis összegekért megkapott ingatlanokat tízszeres áron adja tovább.

Mindazoknak, akik a telekkönyvben összesereglenek, csaknem kivétel nélkül van annyi tőkéjük, hogy akár naponta is megvehetnének egy-két ingatlant. De mégse licitálnak. Miért? — kérdeztük.

— *Pénzem van, de szívem is van és nekem nem kell az olyan ház, amelyhez a tönkrement adósnak esetleg a vére tapad és nem is tudnék szenvedő embertársamra nézni, amikor a szemével így esdekkel: Kegyelem, kegyelem, kegyelem.*

Igen ám, de nem mindenki gondolkozik így és ezért kelnek el újabban tömegesen és potomáron a lakóházak, amelyekben még nemrég is jólétben éltek a tulajdonosok, de most földönfutókká tették őket a „viszonyok”. Jellemző, hogy ebben az évben 460 ingatlan árverést tüztek ki Aradon, holt a jó években alig volt három eset.

Hogyan lehetne ezen a szörnyű helyzeten segíteni? Sürögösen meg kell változtatni a *Junianféle*, öt év előtti törvényt amely elképesztően nagy jogokat ad a hitelezőnek az ingatlan kikiáltási árának (becsértékének) megállapítására. Sok hitelező azért kéri az alacsony kikiáltási árat, mert tudja, hogy kevés árverező jelentkezik és így ő potom áron veheti meg a viszonyok miatt teljesen elpusztult adósnak házat, földjét, telkét. Ha a parlament hatályon kívül helyezi a már felesleges *Junian-törvényt*, úgy megint rendes áron kelnek el az ingatlanok és sokkal kevesebb aradi háztulajdonos válik földönfutóvá.

B. L.

Allandóan kapható a frisstöltésű

Ilyen „Apollo” ásványvíz

mely vérszegénység, gyomor, vesé és hólyagbántalmaknál nélkülözhetetlen. Kapható minden fűszer és csomagolóüzemben.

Főlerakat:

Kardos

Telefon 6-88.

67

A karácsonya alatt

Karácsonya? Dölelött még kint láttalak a piacon, amint reménységű, de felvérezni is tudó tühegyű, zöld leveleket behóvazta a tél. Az ágaid lekókadtak és oldalra billentted szomorú fejedet.

És most itt vagy, itt állasz büszkén a kis asztalon. Hát te vagy az csakugyan? Hogy kiterelbésedél, milyen arannyal, ezüsttel átvert ruhába öltöztél, mennyi csecsebecsét, diszt öltöttél magadra, milyen fényárban uszol s milyen huncut kacérsággal tekintesz felém fénybogár kis szemekkel? Mindenki szívesen lát és örül neked, én is. Légy üdvözölve és élvezd a vendéjogot. De kerek mond: mért aggatsz te mindig almát is magadra? Mit jelent az a mosolygósan piros alma ott?

Mintha a mosolya csábító fintorrrá válnék és hallom a kacajos hangját, amint beleszilágel a fülembé: Hát tudod, hogy engem szakított le Éva a paradicsomban; hogy belőlem ettél te is s ezzel rontottátok el ti emberek, földi életeteket?

Igen. Igen. Egy pillanát alatt átdereng rajtam a karácsonyán lógó almanak szimbolikus jelentősége. Most már megértettem mindent. Nem... nem lehet akkor sem zavartalan, gyermeki boldogsággal örülnünk, amikor a szent estén a karácsonya előtt állunk! Neked se... nekem sem lehet, mert ha a megváltás boldogságát is drasztja feléd a fa, rajta az alma, mely bajaidra int. De azért ez ne keserítsen, hisz az életben nincs maradéktalan öröm soha.

És amikor az én drága családi körömbé, összekulcsolt kezekkel álltok itt a mi kis karácsonyánk előtt és a megbékélt szívem a szememen át együtt lobog a sok-sok gyertyalánggal, hadd mondjam el mindnyájukat... kicsinyeket és nagyokat... boldogokat és boldogiatlanokat, akikhez e sorokon át elérnek szavaim... hadd mondjam el Nektek, hogy ezen az estén min-

Mérnök, Orvos, Gyáros, Technikus

külföldi szakfolyóiratát hivatalos kurzuson megrendelheti:

Sándor Ferenc könyvkereskedésében

Az új 1936-os szakkatalógusok megérkeztek. 7163

— ISMÉT ÖTTAGU CSEMPÉSZBANDAT FOGTAK EL A ROMÁN-MAGYAR HATÁRON. Mint *Satu-Mareről* jelentik, a határmenti csendőrség bizalmas feljelentést kapott, hogy e hó 22-23. között a román-magyar határon nagy csempészet akarnak végrehajtani. A hatósági emberek *Petea* és *Dara* községek között lesben álltak és sikerült is öt csempészt elfogni, amikor nagy zsákokban értékes árukat, különösen selymet és más luxuscikkeket hoztak át Magyarországból. A csempészek büntársait is kutatja a csendőrség.

denki... kivétel nélkül mindenki megkapja a maga karácsonyi ajándékát. A gyerekek a maguk kis játékaikon és ajándéktárgyaikon keresztül a játszi boldogságukat és gondtalanságukat, a felnőttek, akik az élet napos oldalára jutottak, a boldogságuk megerősítését, akiket pedig felsebzett az élet, szenvedéseik megváltásának kincsét érő reménységét. Én is voltam kicsi gyermek s ujjongtam a szép karácsonya alatt. Azután én is felcseperedtem, nagy lány lett a kislányból, és egyik karácsonyi estén boldogan álltam a fa alatt, abban a hitben, hogy a legszebb karácsonyi ajándékot, egy életre szóló boldogságot szakítottam le a karácsonyfámról, — ám nem így rendeltetett és most a kenyéért küzdés tövises utjait járom. De azért nem esem kétségbe, mert az élető remény nagy szerű ajándékát az Ur becspegettette minden ember szívébe.

És most tudjátok, hogy mit hozott a karácsonya az én számomra?

Egy levél, amelyben ennek az újságnak, közszeretében álló szerkesztője a meleg elismerés és érdemeimen felüli értékelés szavait intézi hozzám azért, mert e lap utján én is szolgálatokra állok irdsaimmal. Azt írja, higgyem el, hogy elég erős a tollam ahhoz, hogy azt megbecsüljétek és hogy vele, most még talán csak a kenyéret, de később a kalácsot is megkereshessem.

Hát kaphattam volna-e ennél szebb és értékesebb karácsonyi ajándékot?

SZENTGYÖRGYI ELVIRA

Forestiera „LOMAS” S. A. R.

Bucuresti, Calea Victoriei No. 11.

Fűrésztelepek: Galatas, Deda, Zavoiu, Satumare, Visaul de sus, Homorod.

Gyártmányok: Fenyő, tölgy, bükkfűrészáru, mindennemű keményfák. Parketta, tűzifa, talpfa, távirdaoszlop.

Putzin
LEGJOBB FÉMTISZTÍTÓ
 BUCURESTI STR. CAUZASI 14

Lakjon Budapest szívében!

Merano szálloda

IV. Bécsi-utca 2.

Telefon: 81-4-94 és 81-3-96.

Kitűnően felszerelt olcsó szobák,
elsőrendű konyha.

Uj tarsas helyiségek! 5867

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz
 Liftszállítás le és fel. Panziórendszer
 Az ARADI KOZLONY előfizetői a ki-
 adóhivatal utalványa e lenében 15-20%
 engedményt élveznek.

**VÉSNÖK,
 ÉREM ÉS BÉLYEGZŐ
 KÉSZÍTŐ**
CSÁKY GYULA
 ARAD, Str. Bratianu Nr. 9

Modern könyvkötés
Üzleti könyvek
Raszterek
Dobozok
olcsón, gyorsan és pontosan készülnek
DAVIDOVITS könyv-
 kötészet
 és vonalozó intézetében Arad,
 Bulv. Reg. Maria 24. (Herman-udvar)

Földmivescsaládok bevándorlása

Kanadába

ismét megnyílt, tekintet nélkül
 a nyelvre.

Minden közelebbi felvilágosítás:

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.
 képvisellete: 461

KUNSTLER

Vizum- és Utazási iroda
 Arad, Bul. Reg. Maria 24. — Telefon 86.

Az összes bel- és külföldi
 illatszerek, kölnivizek és puderek
 dúsz választékban legolcsóbb áron

drogeria „**CITY**” parfumeria

E. ZEINER

Minorita-palota. 18

Figyelem a pontos
 címre!

Figyelem a pontos
 címre!

Anton JOANOVITS Antal
 szücs
 Alapítva 1882.

ARAD, Strada General Grigorescu 2,
 (uj Neuman-ház.)

Szőrmebundák a legolcsóbbtól a legfinomabb ki-
 vitelig készülnek, szőrmék a legnagyobb választékban kaphatók. Vállalom bőrök kikészítését, emlősök és madarak tömését, a nyári idényre szőrmetárgyaknak moly elleni megóvását. Atalakításokat és javításokat a legprecízebben végzem. 12

JUHÁSZ vasöntőde

és gépgyár

Tulajdonos: JUHÁSZ J. ÁRPÁD
 ARAD, Strada Abatorului No. 1-3
 Gyermekkorház mögött.

Vas, bronz, réz, alumí-
 nium stb. öntvények.

Motorok, gőzgépek,
 mezogazdasági gépek
 és ipari gépek gyártá-
 sa és javítása Malom-
 hengerek rovátkolása

85

TELEFON: 666.

Az összes világmárkák egy kézben!

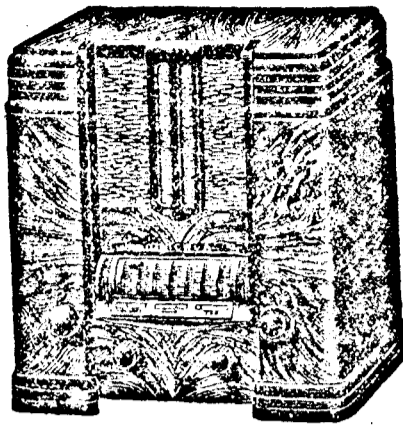
1936. SZENZÁCIÓI!

Minerva, Emmig, Ingelen, Orion és Standard rádiók nagy választékban kedvező részletfizetésre kaphatók!

Állandó rádióklállítás!

Hammer Zsigmond és Fia

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 27. szám. 6047

elnök is megjelent, valamint az a körülmény is, hogy ezuttal először vettek részt a karácsonyfa-ünnepélyen azok a csavargók, akiket dr. Botis Teodorné vezetése alatt álló Vöröskereszt összegyűjtött és akik most az árvaházban nyertek elhelyezést.

Karácsonyi segélyosztás az aradi ipartestületen. Már az elmúlt évben is szükségesnek bizonyult az általános gazdasági leromlás következtében nyomoruságos viszonyok közé került iparos-családok segélyezése. Annál inkább van szükség erre ebben az esztendő-

Karácsonyi ünnepek Aradon

*

Az aradi megyei kórház karácsonyi ünnepe. Az egész városban mindenütt a legnagyobb áhitat és ünnepélyesség jegyében köszöntött be a karácsony este... A város szegényeiről a jótékony egyesületek, karitász intézmények gondoskodtak s a kórházak betegszobáiban is meggyújtották a jóságos kezek a karácsonyfa csillogó gyertyáscskáit. A megyei kórház kápolnáiban hatalmas, gyönyörűen feldíszített karácsonyfa állott. Dr. Pop Stanision esperes tartotta a betegek számára az ünnepi istentiszteletet. A gyermekek sa a főpappal az élen, mise után a betegekbe vonult, ahol mindenütt édességek-

Eugen orvosok. Vasile Mircea gondnok, Serle Eugen és Daul Dumitru tisztviselők.

A gyermekkórház karácsonyi ünnepe. A gyermekkórház apró betegeinek karácsonyáról is szeretetteljes gondoskodás történt. Dr. Pop Stanision mise-celebrálása után egyenkint meglátogatta a kicsinyeket s egy-egy kedves mosollyal s édességeket tartalmazó kosárával örvendeztette meg őket. Minden teremben felállítottak egy-egy feldíszített karácsonyfát s ezenkívül minden kis beteg megkapta a maga kis karácsonyfáját. Dr. Radu Cornel igazgató-főorvos, dr. Dorca Eugen és dr. Iancu Ilie orvosok támogatásával, mindent elkövetett, hogy örömteljes, szép karácsonyuk legyen a betegszobák sovány kis lakóinak. A gyermekek leirhatatlan örömmel fogadták az ajándékokat és

POSTAVARIA WIESEL

STR. I. G. DUCA (volt Bucur)

Scherg, Zimmermann és Dorobanți exclusiv angol onálkülönlegesség gyártmányai dus választékban, rendkívül olcsó en gros árban. 5370

csillogó díszekkel teleaggatott fák állottak. A főpap saját kezűleg osztotta ki a betegeknek a szeretet-csomagokat, melyet könnyes szemű férfiak és nők köszöntek meg. A lélekemelően szép ünnepeken az orvosok kar tagjai közül részt vettek: dr. Moldovan Ioan igazgató-főorvos, dr. Radu Ioan és dr. Schmidt főorvosok, dr. Krausz József, dr. Sulea Gheorghe és dr. Pascu

hálás szeretettel mondtak köszönetet dr. Radu Cornel főorvosnak. A szívet melengető jóság terjesztette ki áldó kezeit ezen az estén s a betegek és szülőik lelkebe is belopta a karácsony este áhitatát.

Karácsonyfa-ünnep az aradi árvaházban. Az aradi árvaház karácsonyfa-ünnepének külön jelentőséget kölcsönzött, hogy azon Cottoiu Romulus dr. városi átmeneti bizottsági

Kramarovics József

bőrönd- és bőrdíszműves Arad, Plata Avram Iancu No. 3.

Sajátkészítményű bőröndök, aktatászkák, ridikulók, zsebtárcák, pénztárcák, legolcsóbb beszerzési forrása. — Javítások és átalakítások legolcsóbb áron készülnek. 6

Rádióműsor

Romániai időszámítás.

SZERDA, DECEMBER 25.

Bucuresti, 12: Karácsonyi énekek, 12.30: Gramofon, 1.05: Szórákzóttató zene, 2.30: Szórákzóttató zene, 6.15: Motói-zenekar, 7.15: Motói-zenekar, 8.15: Román dalmézek, 9: Nagy tarka est, 10.45: Tánczene, 11.55: Hírek, — Budapest I, 9.50: Hírek, 10—10.55: Református istentisztelet, 11—12.25: Róm. kath. istentisztelet, 1.40: Az Operaház tagjából alakult zenekar, 3.10: Hanglémezek, 3.55: Az Operaház előadásának közvetítése, „Jancsi és Juliska”, 7.20: Kiss Lajos és cigányzenekara, 8.10: „Berlin, Hamburg, Helgoland”, Clementis Ervin dr. előadása hanglémezekkel, 8.50: Kamarazene, 9.25: Hangjátékelőadás a stúdióban. Műsorjelentés 1986-ból, 10.10: Hírek-sporteredmények, 10.25: Jazz-zenekar műsora, 11.30: Szórákzóttató zene, — Budapest

II, 6.30—7.30: Hanglémezek, 9.30—9.50: Hochstrasser Ferenc fuvolázik zongorakísérettel, — Bécs, 9.15: Gramofon, 10.15: Szórákzóttató zene, 11.40: Fuvószene, 1.10: Zenekari hangverseny, 2.20: Gaudriot zenekar, 5.05: Strauss „Rózsálovag” című operájának gramofonkiadása, 8.10: Bisambergből a világon át, Lothar Riedinger rádiógyűvelege, 9.40: A bécsi filharmonikusok hangversenye, 11.10: Jazz, 1—2: Bécsi zene, — Belgrád, 12.30: Karácsonyi melódiák, 1: Rádiózenekar, 5: Gramofon, 8: Gramofon, 8.50: Zenekari verseny, 9.25: Szórákzóttató daik, 10.05: Operatársulatok, 11.25: Jazz, — Deutschlandsender, 9: Könyv zene, 12.30: Debussy-művek zongorán, 1: Könyv zene, 3.30: Fuvószene, 5: Szórákzóttató zene, 9: Zenekari hangverseny énekszámokkal, 11: Könyv zene, — Droitwich, 5: V. György király karácsonyi üzenete, — Milano, 1.30: Gramofon, 6.15: Kamarazene Firenzeből, 9.25: Vigjáték, Utána tánczene, 11.30: Hírek, — Palermo, 9.30: „Róm. golettó” Verdi operája.

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 26.

Bucuresti, 12.30: Dinicu-zenekar, 1.30: Dinicu-zenekar, 2.30: Dinicu-zenekar, 6: Rádiózenekar, 7.15: Könyv zene, 8.15: Jazz, 9.20: Énekar, 10: Katonazene, 10.45: Katonazene, 11.15: Román népzene, — Budapest I, 10.45: Hírek, 11—12.10: Róm. kath. istentisztelet, 12.15—1.15: Görögkatholikus istentisztelet, 1.20: Időjelzés, 1.30: Cigányzene, 2.55: Hanglémezek, 4: Harsányi Gizi meséi, 4.30: Katonazene, 6: A magyar erdész, 6.30: Karácsonyi énekek, 7.40: „Halló” tánczenekar Weygand Tiborral, 8.40: Sportközlemények, 8.50: „Karácsony”, 10.35: Hírek, sporteredmények, 10.55: Budapesti Hangverseny Zenekar, 12: Cigányzene, Utána: Hírek, — Budapest II, 6—6.25: Budapesti színészet, 6.35—7.30: Hanglémezek, 7.45—8.10: „Édes anyanyelvünk”, 9—9.30: Lukács Sári énekei, — Bécs, 9: Ébresztő, 9.15: Strauss-lemezek, 11.40: Énekar, 12.25: Szimf. hangverseny, 1.35: Szórákzóttató zene, 4.40: Kamarazene, 6.25: Könyv bécsi melódiák, 9:

„Ihr Korporal”, Müllcker operettje, 11.10: Dales, 12.05: Fuvószene, — Belgrád, 11: Katholikus istentisztelet, 12.30: Rádiózenekar, 8: Gramofon, 9: Zongoraverseny, 9.35: Szimf. hangverseny, 11.10: Hírek, 11.50: Étermi zene, Deutschlandsender, 7: Reggeli hangverseny, 9: Könyv zene, 11.05: Fuvószene, 12.30: Könyv orgonaszámok, 1: Déli zene, 5: Könyv zene, 11.30: Harmóniászámok, 12—2: Könyv zene, — Milano, 12.30: Szórákzóttató zene, 1.15: Gramofon, 5.45: Esetleges közvetítés Asmarából, 9.25: Operatársulatok.

PÉNTEK, DECEMBER 27.

Bucuresti, 12.30: Marcu-zenekar, 1.30: Marcu-zenekar, 2.30: Marcu-zenekar, 6: Stefanescu-zenekar, 7.15: Stefanescu-zenekar, 8.35: Követítés az Operaházból, 11.55: Hírek, 12: Rádiózenekar, — Budapest I, 7.45: Torna Utána: Hanglémezek, 11: Hírek, 11.20: Időszéri apróságok, Felolvasás, 11.45: Ifjúsági közle-

(Folytatása a 48-ik oldalon.)

